

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklistil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojskim
pri Idrji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVI. št. 254 (13.787)

Trst, četrtek, 8. novembra 1990

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958
CEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

primorski dnevnik

Polemike zaradi afere Gladio se pred današnjo razpravo še stopnjujejo Craxija niso podrobno seznanili z obstojem tajne vojaške strukture

*Ko je bil predsednik vlade, je dobil na vpogled le okvirno poročilo, ki ni vzbujalo sumov
Forlani obtožuje KPI in brani čut KD za demokracijo - Gladio prisoten predvsem pri nas?*

RIM — Pred današnjo parlamentarno razpravo se polemika o aferi Gladio še stopnjuje. Včeraj je o vsej zadevi spregovoril tajnik PSI Craxi, demokristjanski sekretar Forlani je napadel Occhetta, vse politične sile pa odločno zahtevajo, naj predsednik vlade Andreotti danes v senatu pojasni zadevo Gladio.

Craxi je svojo včerajšnjo tiskovno konferenco začel z ugotovitvijo, da ni bil v obdobju svojega vodenja italijanske vlade seznanjen z Gladiom in »z neko strukturo v ilegali, v katero so sprejeli in izurili nevojaško osebje«.

Samo 8. avgusta leta 1984 so mu dali na vpogled strogo zaupno poročilo tajne službe Sismi, ki je na eni tipkani strani predsednika vlade seznanjalo z obstojem neke organizacije, ki je bila v sklopu tajnih služb zadolžena za vodenje »neortodoksnih vojaških operacij«, v primeru, da bi dele italijanskega ozemlja zasedle sovražne sile. Ta organizacija naj bi delovala v podporo vojaškim operacijam sil Nato. Iz dokumenta, naj bi torej po Craxijevih besedah izhajalo, da v okviru Sismija obstaja vojaška organizacija, ki spada v strukture Nato in ki jo prikriva vojaška tajnost. Craxi je še navedel, da po zakonu o informacijah in varnosti države bi moral Cesis (Izvršni odbor za informacije in varnost) seznanjati predsednika vlade z vsemi zaupnimi informacijami, ki mu jih

posreduje Sismi. V vsem obdobju svojega predsednikovanja pa Cesis ni prejel nobene informacije o obstoju Gladia. Nič čudnega torej, da je včeraj Craxi poudaril, kako je treba vso zadevo razčistiti. Obstoj Gladia odpira namreč po njegovih besedah celo vrsto skrajno kočljivih vprašanj. Ali je Gladio spoštoval svojo vlogo v narodni obrambi v primeru vojne? Ali je prišlo do deviacij od prvotnih »narodnoobrambnih«
ciljev? Ali je morda celo pogojeval in provociral v notranjepolitičnih dogajanjih? Craxi je celo omenil sume, da je Gladio sodeloval v tako imenovani »strategiji napetosti«
v svinčenih letih terorizma. Ob tem se je vprašal, zakaj so vladno poročilo poslali komisiji za pokole in ne komisiji za tajne službe. Craxi se je še vprašal, kdaj je Gladio nehal delovati, kako so novačili njegove člane in če so bili med njimi tudi taki, ki so pripadali prevratniškim skupinam in terorizmu.

V odgovorih na vprašanja novinarjev pa je Craxi izrazil mnenje, da mu pomanjkljivih informacij niso posredovali iz »nemarnosti«. Nekdo mu je torej namerno prikril vso zadevo. Za Craxija to ni bil tedanji obrambni minister Spadolini, ki je bil bržkone seznanjen s podobnim dokumentom Sismija. Prav tako je Craxi branil admirala Martinija, ki naj bi se po njegovih bes-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Tajnik PSI Craxi med včerajšnjo tiskovno konferenco (AP)

Prihodnji mesec skok draginjske doklade

RIM — Draginjski dodatek pri novembrski plači se bo povečal za 25.154 lir in bo tako za vse odvisne delavce znašal najmanj 776.022 lir. za tiste, ki imajo višjo draginjsko doklado pa se bo ta ovrednotila še za dodatnih 25 odstotkov indeksa glede na vsoto, ki presega 750.868 lir. Povišek je izračunala državna komisija, ki deluje v okviru statističnega zavoda ISTAT.

Komisija je pri računanju sindikalnega indeksa naraščanja življenjskih stroškov kot osnovo upoštevala trimesečje med avgustom in oktobrom leta 1982, tokratni povisek draginjske doklade pa je bil izračunan za polletje maj - oktober 1990. Po tem izračunu je indeks ob koncu tega šestmesečja znašal 179,28, medtem ko je prejšnja vrednost znašala 173,47. Taka rast sindikalnega indeksa pomeni 3,35 odstotka, kar pride v poštev za prilagajanje plač naraščanju življenjskih stroškov v obdobju od 1. novembra 1990 do konca aprila 1991.

Slovenija pričakuje pomoč

LJUBLJANA — Slovenska vlada je včeraj oblikovala zakon o posebnem prispevku za odpravljanje posledic poplav v Sloveniji, po katerem naj bi zaposleni za solidarnost v novembru in decembru prispevali po enodnevni čisti osebni dohodek. Na ta način naj bi skupno zbrali okoli 450 milijonov dinarjev, kar pa je seveda le kaplja v morje ob podatku, da prve ocene škode govorijo o 9 milijardah dinarjev.

Obsežnejšo finančno pomoč si slovenska vlada obeta od zvezne blagajne, iz katere bodo iz solidarnostnega sklada namenili ustrezno vsoto takoj, ko bo ZIS dobil izračun škode. Kot kaže, je katastrofa šestkrat presegla cenzus, ki je predviden za to, da je mogoče vklopiti solidarnostne mehanizme na zvezni ravni (približna ocena škode ustreza kar 25 odstotkom lanskega družbenega proizvoda Slovenije). Toda tudi brez odločitve zvezne vlade je že začela prihajati pomoč iz vseh krajev Jugoslavije, predvsem pa iz Bosne, kjer je veliko podjetij, ki sodelujejo s tistimi iz poplavljenih krajev.

Sicer pa iz vseh prizadetih območij poročajo o izredno obsežni aktivnosti: gasilci, komunalni delavci, vojniki in domačini hitijo, da bi prehiteli nove padavine, ki jih napovedujejo za konec tedna. Precej manjših vasi v gornji Savinjski dolini je namreč še vedno odrezanih od sveta in jim morajo hrano in zdravila dostavljati s helikopterji.

Zdaj, ko je najhujši šok že mimo in kljub temu da je treba vso energijo vložiti v normalizacijo življenja na ogroženih območjih (popolnoma bodo marsikje odpravili posledice šele v nekaj letih), se pojavljajo tudi že prve ocene glede odgovornosti za tolikšen obseg katastrofe. Marsikje namreč ugotavljajo, da komunalci in gradbeniki niso upoštevali podatkov meteorolo-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

V Moskvi uradna slovesnost na Rdečem trgu ter dve manifestaciji opozicije Gorbačov in Jelcin sta se zbližala ob obletnici oktobrske revolucije

MOSKVA — Praznovanje 73. obletnice oktobrske revolucije je vneslo v sovjetsko politično življenje nekaj pomembnih novosti. Moskva je bila prizorišče treh velikih manifestacij, ki so nastale tudi v znamenju plemičnega tolmačenja državnega praznika. Poleg uradne manifestacije na Rdečem trgu so opozicijske sile organizirale še dva množična shoda, vendar je prav slovesnost na Rdečem trgu pritegnila pozornost političnih opazovalcev. Na tribuni sta bila drug poleg drugega sovjetski predsednik Gorbačov ter predsednik Ruske federacije Boris Jelcin. Že predvčerajšnjim sta se Gorbačov in Jelcin nekoliko zbližala na slovesnosti v Kremlju, včeraj pa je trenutno najbolj priljubljeni politik zanemaril alternativni shod na Starem trgu in ostal z Gorbačovem. Ob zaključku dveurne manifestacije, ki je vključevala pozdravne nagovore gostov ter vojaško parado, sta Gorbačov in Jelcin zapustila tribuno in se postavila na čelo spreveda moskovskih delav-

cev ter skupaj odkorakala do Leninevega mavzoleja.

Ce sta se Gorbačov in Jelcin zbližala, so opozicijske sile vložile veliko truda v organizacijo alternativnih manifestacij. Na Starem trgu so se zbrali pripadniki organizacij zveze moskovskih volilcev, demokratične Rusije, demokratične platforme, antifasiistične sredine in socialdemokratske stranke. Kartel opozicije je proglasil 7. november za dan žalovanja v spominu na žrtve totalitarnega režima. Jelcin se je nekaj časa zadržal pod belo, rdečo in modro trobojnico (starorusko zastavo), nato pa je prisostvoval paradi na Rdečem trgu. Tudi desničarske organizacije so priredile alternativno manifestacijo.

Med manifestacijo na Rdečem trgu je 37-letni moški doma iz Leningrada vzel v roke puško in nekajkrat ustrelil v zrak. Policija ga je aretirala, streljanje pa ni imelo nikakršnih hujših posledic.

Mihail Gorbačov in Boris Jelcin na čelu povorske moskovskih delavcev (AP)

Sadam Husein se noče odreči igri s talci

NA 2. STRANI

□ □ □

Nepopolna zmaga demokratov na volitvah v ZDA

NA 16. STRANI

Žalujejo le v Neaplju

Spet zmagoslavje italijanskega nogometa v evropskih pokalih. Sedem mostev je doseglo prav toliko zmag (z bero 20 zadetkov) in uvrstitev v 3. kolo. Skupil jo je samo Napoli, ki je v Moskvi s Spartakom izgubil po streljanju enajstmetrovk. Italijo bo v pokalu prvakov še zastopal Milan, ki je v gosteh z 1:0 premagal Bruges. Za podvig je poskrbel Inter (pokal UEFA), ki je proti ekipi Aston Villa nadoknadil zaostanek dveh golov s prve tekme in zaslužen zmagal s 3:0. Podoben podvig se je proti ekipi Heart od Midlothian posrečil tudi Bologni (3:0).

V četrtfinale pokala prvakov se je uvrstila tudi Crvena zvezda, ki je z Rangorom iz Glasgowa igrala 1:1.

Ostali izidi: Sampdoria - Olympiakos 3:1, Atalanta - Fenerbache 4:1, Juventus - Austria 4:0, Roma - Valencia 2:1.

Na sliki: drugi zadetek Bologne

NA 10. STRANI

Pentagon vpoklical nove rezerviste, ki bodo okrepili borbene enote v Zalivu

Iraški diktator nadaljuje igro s talci

Bagdad bo zapustilo nad tisoč »gostov«

BAGDAD — Ameriški državni sekretar James Baker je včeraj z obiskom Turčije zaključil krog obiskov pri državah »protiiraške fronte« na Bližnjem vzhodu in je zvečer že prišel v Moskvo. S svojimi sogovorniki je predvsem sondiral teren v zvezi z morebitnim vojaškim razpletom krize v Zalivu. Tudi v Moskvi, kjer se bo srečal s kolegom Ševardnadzejem in predsednikom Gorbacovom, bo skušal predvsem dobiti vsa potrebna zagotovila, da Moskva v nobenem primeru ne bo zmanjšala pritiska na Irak.

Medtem pa je iraški diktator Sadam Husein poskrbel za nova »darila« v obliki talcev. Včeraj so namreč najavili izpustitev več kot tisoč tujih državljanov, glavni cilj teh Sadamovih »humanitarnih« pobud pa je zmanjšanje pritiska mednarodne javnosti in predvsem upanje, da bodo v svetu prevladali glasovi tistih, ki se kljub vsemu še vedno zavzemajo za mirno rešitev krize. Največje »darilo« je dobila Moskva, saj bo od nedelje dalje lahko odšlo iz Iraka tisoč sovjetskih državljanov. Teh tisoč sovjetskih talcev naj bi predstavljalo izpolnitev Sadamove obljube Gorbacovovemu slu Primakovu. Prav Primakov je še včeraj v intervjuju za Literaturnaja Gazeta izrazil optimizem glede mirne rešitve krize in dejal, »da še ni izgubil vsega upanja, da se Irak prisili k umiku iz Kuvajta brez uporabe sile.« Toda kot protiutež sovjetskemu optimizmu velja omeniti previdnost kitajskega zunanjega ministra Qian Qichena, ki je pred odhodom v Riad izjavil, da je treba pred uporabo sile še okrepiti diplomatsko dejavnost.

Če se povrnemo k »darilom«, ga bo v obliki 20 talcev dobila tudi Italija. Irak naj bi te talce izpustil na podlagi nedavnega obiska skupine parlamentarcev v Bagdadu. »Darilo« pa je dobil tudi Willy Brandt, ki se je včeraj dve uri pogovarjal s Sadamom. Predsedniku Socialistične internacionale in bivšemu nemškemu kanclerju je iraški diktator »poklonil« 120 talcev, med katerimi bo 100 Nemcev, ostali pa naj bi bili »Američani, Britanci, Italijani« in še iz nekaterih držav, ki pa jih niso točno imenovali. Kot navajajo uradni iraški viri, je bila ta odločitev sprejeta kot »odgovor na Brandtovo prošnjo in priznanje njegovim prizadevanjem za mir.« S svojimi »darili« je iz Bagdada odpotoval tudi bivši japonski premier

Nakasone, ki je od Iraka izposloval 74 svojih rojakov.

Očitno je, da Sadam Husein z vztrajno uporabo edinega aduta-talcev skuša vnesti nemir v nasprotne vrste. Precejšnje število »gostov« - kot jih imenuje iraški režim - ki od včeraj dalje odhaja iz Iraka, pa je najbrž tudi obupni Sadamov poskus, da na ta način parira misli ameriškega državnega sekretarja pri »protiiraški fronti«. Igra s talci se Sadam doslej ni obnesla, vprašanje pa je tudi, če bo lahko bistveno izboljšala položaj v Zalivu. Diplomatske akcije se sicer vrstijo druga za drugo, vendar pa konkretnjših rezultatov ni bilo, tako da postaja spopad kot skrajno sredstvo pritiska vse bolj verjeten. Da se o vojnem spopadu resno razmišlja, pa potrjuje tudi napoved Pentagona, da je vpoklical nove rezerviste, ki pa bodo namenjeni borbenim oddelkom v Zalivu. Pred odhodom bodo imeli še obdobje vežbanja v ameriških pušćavah, nato pa se bodo pridružili kolegom v Savdski Arabiji.

Ameriški vojak v Savdski Arabiji med čakanjem na tak ali drugačen razplet (AP)

Mazowiecki pri Kohlu zaradi meje Odra-Nisa

BERLIN — Danes se bosta v Frankfurtu na Odri sestala nemški kancler Helmut Kohl in poljski premier Tadeusz Mazowiecki. Po vsem sodeč tokrat še ne bodo podpisali dokončnega poljsko-nemškega sporazuma o nedotakljivosti poljske meje na Odri in Nisi, ker Kohla čakajo decembra volitve in se torej noče zameriti svojim volilcem. Državnika bosta torej predvsem izmenjala mnenja o še odprtih vprašanjih, med katerimi bo nedvomno še najbolj pereče in kočljivo vprašanje nemške manjšine v Šleziji in v Vzhodni Prusiji. Poljaki poudarjajo namreč, da nemške manjšine ne bodo privilegirali in bo deležna istih pravic kot druge etnične skupine (Ukrajinci, Slovaki in Rusi). Svoje negativno stališče do nemške manjšine pa bodo Poljaki bržkone spremenili, ko bo podpisan dokončen mirovni sporazum in bo Nemčija Poljski plačala vojno škodo.

Proslave 7. novembra povod za nered v mnogih republikah Sovjetske zveze

V Kijevu je policija študente, ki so motili vojaško parado, odstranila (AP)

MOSKVA — Spomin na dogodke iz leta 1917 naj bi služil kot povezovalni dejavnik v državi, ki se mora boriti za enotnost in proti separatističnim pobudam posameznih republik ali celo narodov. Osrednja sovjetska vlada je s posebnim poudarkom pripravila tokratno praznovanje oktobrske revolucije, množica, ki se je zbrala na ulicah pa je ponekod demonstrirala tudi proti predsedniku Gorbacovu, proti gospodarski politiki premiera Riškova, predvsem pa proti komunizmu v najširšem pomenu besede.

Ceprav je Gorbacov v svojem govoru dejal, da je perestrojka »hči oktobrske revolucije« in je tudi zaradi tega prav, da ostane 7. november državni praznik, se z njim niso strinjali prav vsi. Litva je iz svojega koledarja zbrisala praznični dan, uradno parado sovjetske vojske pa so preusmerili potem, ko je prišlo do številnih pouličnih ne-

redov. Redni delavnik je bil tudi v Moldovi.

V Leningradu je uradni manifestaciji sledil sprevid, ki so jo organizirale demokratične sile, do hudih neredov in celo do oboroženih spopadov pa je prišlo v petih republikah Srednje Azije. Na meji med Azerbajdžanom in Armenijo naj bi spopadi terjali tudi nekaj žrtve, vendar je o tem poročala le tiskovna agencija Novosti na podlagi pričevanja nekega očividca. Tudi v Gruziji so osrednje slovesnosti spremljali shodi in manifestacije opozicijskih sil, ki so največkrat proglasile dan republiškega žalovanja in darovale mašo za žrtve Stalinovega terorja.

V Belorusiji je ob 7. novembru opozicija zahtevala od sovjetske vlade popolno neodvisnost republike, v Kijevu pa je skupina študentov skušala motiti vojaško parado. Po poročanju agencije Interfax naj bi policija brutalno pretepla študente.

Sklicuje se na demokratična načela zahodnoevropske socialdemokracije

V Sloveniji nastaja nova politična sila

LJUBLJANA — Vse kaže, da bo Slovenija bogatejša za še eno socialdemokratsko stranko. Včeraj so ugledni in znani slovenski strokovnjaki, gospodarstveniki in diplomati predstavili okvirni program nove socialdemokratske stranke v Sloveniji.

Rastko Močnik je napovedal, da bodo zunanje-parlamentarna opozicija, in to do volitev. Glavni namen pa je prebiti led napredujoče ledene dobe v Vzhodni Evropi. V Sloveniji pa za tako zamrznitev in desničarski preobrat ni razlogov, ker v njej obstaja avtonomna demokratična tradicija, ki se je vedno vezala z levimi silami in tudi kritika komunizma je izšla iz teh sil.

Rado Bohinc je opozoril, da se še niso odločili, ali bodo stranka ali demokratični forum. Pozornost bodo skušali preusmeriti h ključnim, predvsem gospodarskim vprašanjem, vedno težja postajajo tudi socialna vprašanja, problemi ljudi, ki delajo. Osrednje je vprašanje lastnine, katero so tudi v programskih načelih originalno opredelili, zavzemajo se predvsem za to, da bodo odločala podjetja sama in da se bodo sama odločila za najbolj ustrezno obliko lastništva.

Ivo Vajgl je podrobno opredelil odnose do Jugoslavije, zavrnil vse obtožbe in podtika-

nja, da so ekspozitura Anteja Markovića ali njegove reformske stranke. To je slovenska stranka, ki se zavzema za odprt dialog, stranka levega centra. Glede Jugoslavije pa so za dialog, ki bo možen šele po povsod opravljenih volitvah. Glede mednarodnih odnosov je bilo sicer veliko narejenega, kar zadeva uveljavljanje Slovenije kot samostojnega subjekta, še veliko več pa bi se lahko naredilo, če bi se racionalno, izkoriščalo možnosti, ki jih ponuja jugoslovanska diplomacija in še zlasti kvalitetni slovenski kadri. Slovenija se ne sme kazati svetu kot provincialna in vase zavzeta družba, temveč kot visoko razvita in kulturna.

Adi Rogel pa je obravnaval probleme, ki izhajajo iz rekonstrukcije slovenske levice, ki ne pomeni polemike in zaostrovanja med socialdemokratskimi silami, temveč ustvarjanje nove fronte, zato je po njegovem mnenju tudi časovno zelo blizu zlitje vseh slovenskih socialdemokratskih strank. Korak k temu pa je tudi ustanovitev stranke, o kateri so govorili na včerajšnji tiskovni konferenci.

Vsi štirje predstavniki so nato podrobneje odgovarjali na vprašanja novinarjev. Za sedaj stranke še ni, morda bo tudi nastopala kot

forum, zato ni nič čudnega in napačnega, če je Živko Pregl član komisije za program prenoviteljev. Pregl pa je med ustanovitelji in je podpisnik izjave, s katero so novi socialdemokrati nastopili v javnosti.

Prepričani so, da imajo širok politični prostor in najmanj dvajset odstotkov potencialnih volilcev. V programskih izhodiščih se v tej zvezi pravi, da se v Sloveniji izgublja velika demokratična energija, ki je v zadnjih desetletjih Slovenijo dvignila na izjemno mesto. Prenovitelji se niso mogli sprijazniti z zlomom svojega zgodovinskega projekta, sedanja socialdemokracija je v družbi desnih sil in brez jasne opredelitve, liberalci pa se razvijajo v smer, ki bi bila privlačna samo za poslovne in ne tudi za delavske kroge. Številni ljudje v gospodarstvu, delavci, izobraženci in študentje se ne morejo najti v strankah vladajoče koalicije, niti v vse manj učinkovitih strankah opozicije. Niso manjkali tudi polemični toni, češ da je politični prostor že razporejen, da pa je tudi res, da zadnje ankete vsem slovenskim socialističnim strankam pripisujejo veliko možnosti, ki pa jih ne izkoriščajo do kraja.

BOGO SAMSA

Štiri nove žrtve mafijskih morilcev

VITTORIA — Mafijski morilci so v bližini Vittorie (Ragusa) ubili tri moške in eno žensko. Vsi trije moški so imeli že opravka s sodnimi oblastmi, do štirikratnega umora pa naj bi prišlo že v tork popoldne, ko naj bi četverica šla na neki sestanek. Trupla so karabinjerji odkrili na podlagi anonimnega telefonskega klica v avtomobilu renault 5, ki je bil parkiran pred vhodom v neko vilo. Po mnenju preiskovalcev je treba zločin pripisati mafijskim spopadom med bandami iz Gèle, Vittorie in Niscemija.

● Slovenija pričakuje

NADALJEVANJE S 1. STRANI

gov in hidrologov, kjer bi smelo biti kvečjemu parkirišče, saj je poslopje v kotanji in ga je voda skoraj povsem onesposobila. Podobno je bilo s preniknimi mostovi in neurjemnimi cestami. Kljub temu da so meteorologi pravzaprav napovedali možnost poplavi in so alarmirali republiški štab za civilno zaščito, marsikje niso pravočasno reagirali, ko bi lahko vsaj delno preprečili tolikšno materialno škodo. Vendarle pa je treba povedati, da je organiziranost gasilcev in civilne zaščite tokrat v Sloveniji opravila izpit z odliko: že v sosednji Hrvaški se je namreč pokazalo, kako kaotično lahko reagirajo ustrezne službe.

Z. Š.

● Craxija niso podrobno seznanili

NADALJEVANJE S 1. STRANI

dah obnašal »korektno in lealno«. Craxi je še navedel, da vsa zadeva smrdi kot spletkarjenje in nizkotno manevriranje.

Craxijeve izjave je med prvimi komentiral tajnik KPI Occhetto, za katerega so Craxija ali prevarali, ali pa se ni zavedal, kaj pomeni obstoj neke tajne vojaške strukture. Ob tem pa je Occhetto navedel sum, da s Craxijem in Spadoliniem ni prišlo do prave zamenjave v vrhovih vlade, ker so obe sama namerno marsikaj prikrili.

Tarča komunističnih kritik je seveda KD. Prav zato se bo danes še pred senatno razpravo sestala vodstvo KD, ki bo nedvomno podrobno proučilo zaplet zaradi Gladia. Že včeraj je tajnik KD Forlani najodločnejše obsodil komunistične napade na predsednika republike Cossigo. Forlani je vehementno poudaril, da je zasluga KD, če ima Italija že 40 let demokracijo, napadajo pa jo tiste sile, ki bi pokopale te pridobitve, če bi prišle na oblast.

Podobno kot Craxi so tudi druge politične sile včeraj zahtevale, naj danes Andreotti končno razčisti vsu zadevo. Socialdemokrati se obenem ogrevajo za preiskovalno komisijo, medtem ko je ZKMI-FGCI zahtevala Andreottijev odstop, češ da ima svoje prste v vseh skandalih in spletkah.

Ob vseh teh političnih zapletih pa je nedvomno treba omeniti, da je beneški sodnik Felice Casson včeraj šest ur in pol zaslial bivšega obrambnega in notranjega ministra Paola Emilia Tavianija. Ta je sodniku navedel, da je posebna tajna vojaška struktura nastala leta 1951, kot protiinvazijska struktura. Obudil je spomin na tržaško krizo, ko je moral mobilizirati eno divizijo in dve brigadi. Tajna vojaška organizacija je bila torej prisotna predvsem na vzhodnem italijanskem območju. Zakaj je Andreotti sprožil vsu zadevo, pa je treba po Tavianijevih besedah vprašati sedanjega predsednika vlade. Bo torej Andreotti danes v senatu odkril vse svoje skrite karte?

Skrajno riskantna napovedovanja izidov prvih demokratičnih volitev v Makedoniji

SKOPJE — Kdaj bo konec teh volitev, se sprašujejo mnogi v Makedoniji, saj že zdaj dejansko nihče nič ne dela, vsi pa tekajo od enega do drugega mitinga, ki jih organizira kakšnih 18 strank, ki se potegujejo za vstop v nov enodomen parlament. Prav nič lahko pa ne bo tudi strankam, saj je sedežev le 120. Tudi volilci, ki jih je 1,3 milijona, bodo v precepu, saj je na kandidatnih listah 1200 imen.

V Makedoniji so se sicer odločili za večinski volilni sistem. Prvi krog volitev bo 11., drugi 8. novembra. Javnostni raziskave kažejo, da ima sedaj prednost ZKM - Stranka demokratične prenove s Petrom Goševom na čelu. Ta ni kandidiral v Skopju, ampak v majhni občini Valandovo v svojem rojstnem kraju. Ta teden pa je stranka doživela majhen strankarski udar. Občinski komite Kumanova se

je te dni sam razpustil zaradi nestrnljanja s politiko, ki jo vodi Gošev. Kumanovski komunisti so se že na 14. kongresu ZKJ opredelili za tisto usmeritev, ki jo je simboliziral Pančevski, bila pa je zelo blizu Miloševičevi politiki.

Druga stranka, ki ima lepe obete, je Markovičeva Zveza reformskih sil. Tudi v minulih nastopih po Makedoniji si je Marković pridobil precej priljubljenosti, še največ med skopskimi Romi, saj je edini predsednik, ki je obiskoval njihovo naselje Šutka pri Skopju. Na te rezultate pa se ne gre preveč nanašati, saj se tretjina volilcev ni hotela izreči. Kaj je z drugimi strankami? VMRO ima očitno vsak dan več privrženecv in zanimivo je, da vse več mladih. To je edina stranka, ki se je opredelila za samostojno Makedonijo in za jugoslovansko konfederacijo. Druga stranka, ki ima prav

tako nacionalni program, MAAK, je te dni podala zamisel o koaliciji vseh nacionalnih strank in o ustanovitvi vlade nacionalne enotnosti. Za sedaj pa te koalicije ne bo, ker je VMRO že sporočila, da sicer načelno pristaja na sporočila, da sicer načelno pristaja na koalicijo, vendar je sedanjí predlog MAAK po njenem mnenju le predvolumna marketinška poteza. Stranka PDP, v kateri so le Albanci, očitno računala le na njihove glasove. Preostale stranke poiskujejo za bombastičnimi, a praznimi gesli pritegniti kakšno izgubljeno dušo, Socialistična stranka pa se nikakor ne more otresti frontnega značaja. Kako naj sicer razumemo njihovo predvolilno geslo: »Mladi ljudje bodo volili nas - mi bomo zagotovili, da bo svet naš.«

Paternalizem, naivnost ali, če hočete, tudi neumnost. Pa kaj hočemo, tudi to je del balkanske politične folklore. (dn)

Nekaj utrinkov s prizadetega območja v Sloveniji, kot jih je doživel fotoreporter Joco Žnidaršič

Ko se narava spremeni v mačeho

Podatki o naravni katastrofi, ki je prizadela Slovenijo, so grozljivi. Povzročene škode je po dosedanjih vesteh za približno 1.000 milijard lir, kar znaša četrtno celotnega lanskega slovenskega narodnega dohodka. Poleg tisočev ljudi, ki so ostali brez imovine, je bila naravna katastrofa težak udarec za gospodarstvo, saj so uničene ceste, telefonske zveze in mnogi proizvodni objekti. V teku je množična akcija, da se preprečijo nove morebitne posledice naravne ujme, velika skrb je, da bi se vsaj osnovne komunikacije v najhuje prizadetih krajih vzpostavile preden pritisne zima.

Primorski dnevnik je takoj po prvih vesteh o katastrofi že najavil nabiralno akcijo, v katero želi mobilizirati čim več Slovencev iz Italije, kajti prepričani smo, da je tudi naša solidarnostna pomoč Slovincem v matični domovini dobrodošla in potrebna. Uredništvo dnevnika se s pristojnimi oblastmi v Sloveniji dogovarja o namembnosti zbranih sredstev. **Za nabiranje prispevkov sta pod geslom POMOČ SLOVENIJI odprta dva tekoča računa in sicer: tekoči račun št. 6250/35 pri Tržaški kreditni banki in tekoči račun št. 47636 pri Kmečki banki v Gorici.**

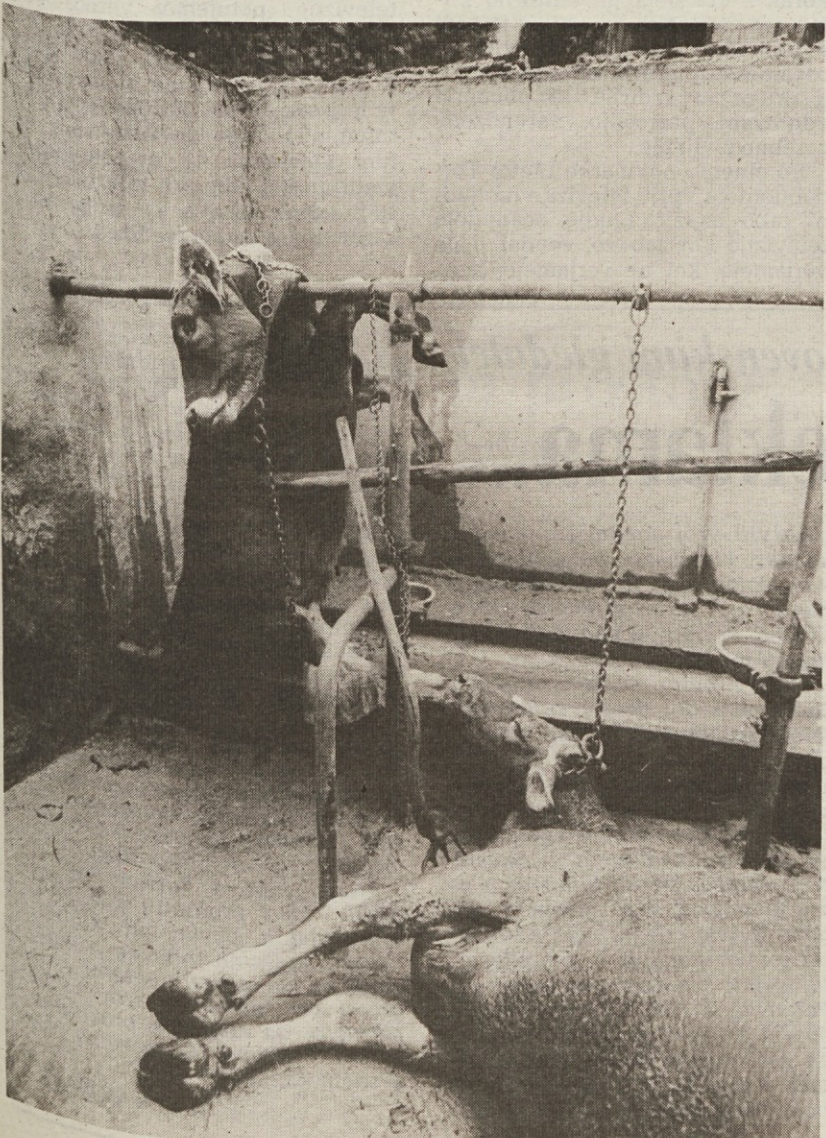
Prispevki se zbirajo tudi v uredništvih dnevnika v Trstu in v Gorici, na Opčinah pa je vsem na razpolago urad sklada Mitje Čuka, ki bo vsak dan razen od sobotah in nedeljah sprejemal prispevke od 8. do 15. ure in jih nato nakazal na bančni tekoči račun.

Pozive in pobude za zbiranje sredstev najavljajo tudi številne organizacije. Pozive bomo v časopisu sproti objavljali.

O obsegu katastrofe zgovorno pričajo fotografije, ki jih je v dneh najhujše ujme posnel fotoreporter Joco Žnidaršič v Posavju, Polzeli in Savinjski dolini.

Slovensko javnost tolpo vabimo, da se polnoštevilno vključi v akcijo.

UREDNIŠTVO

Pred desetimi leti je začela oddajati postaja Canale 5 Ali so Italijani svobodnejši z zasebno in državno TV?

**Nekoč
»Canile 5«
danes pa...**

»Canile 5« - tako je neki naš tehnik v začetku osemdesetih let porogljivo označil prvo Berlusconijevo zasebno postajo. Mi (koprska in ljubljanska televizija) smo se domisljavo imeli za pravo televizijo, ki ji »ti zasebniki nič ne morejo, saj so s svojimi oddajami tam neke v Lombardiji šele na začetku«.

Minilo je samo nekaj let, pa so Berlusconijeve televizijske mreže preplavile Italijo, se »vgnездile« v domovih milijonov ljudi!

Kakšen je obračun teh desetih let? Osebnost sem prepričan, da se je način življenja ljudi postopno krepko spremenil. Ulice so zvečer prazne, obiskov pri znancih je manj kot v preteklosti, ljudje sedijo doma pred čudežno škatlo in bolje poznajo nerealne družinske probleme raznih Je Arjev kot pa stvarne in resnične probleme svojih sosedov. Uveljavile so se nove navade, kot na primer »zapping« - tehnično ime za preskakovanje od enega kanala do drugega med reklamnimi prekinitvami - ali shizofrenično gledanje dveh programov istočasno. Mladi, ki so zrasli v novi »eri« so se tako privadili na reklamne prekinitve, da jih celo cenijo. Vsaj tako pravijo ankete, to mi potrjuje tudi moja osebna izkušnja.

Uspeh zasebnih televizijskih postaj je izzval protiukrepe italijanske državne televizije. Toda tekmovalnost se ni razvila v zdravo soočanje, v katerem prevlada boljši, plemenitejši, kulturnejši, pač pa se je izrodilo v brutalno konkurenco za čimvečjo gledanost in kakovost Oddaj Rai se je - s častno izjemo nekaterih redkih oddaj, zlasti na tretji mreži - znižala na raven zasebnih televizij, medtem ko ni bilo nasprotnega učinka, se pravi dviga kakovosti zasebnih postaj.

Danes je ponudba televizijskih oddaj zelo velika, tri četrtine predvajanih programov na Berlusconijevih in drugih kanalih pa so srednje slabi ameriški proizvodi, preostalo četrtino predvajane programa pa tvorijo v glavnem plehne nezahtevne gledalca namenjene oddaje (tako je predsednik Rai Enrico Manca definiral razne kvize, varieteje in podobno, da brutalnih oddaj s področja črne kronike sploh ne omenjam).

Končno je teh deset let »sožitja« med javnim in zasebnim zaostrijo strankarsko lotizacijo, ki se na televizijskem področju ne omejuje več samo na državno televizijsko ustanovo.

Nismo več mladi tisti, ki se še spominjamo časov, ko sta bila zvečer na voljo le dva programa in ko smo lahko še skrbno načrtovali svoj teden: v ponedeljek bo na sporedu film, v četrtek nanizanka... Danes lahko skoraj ob vsaki uri, podnevi in ponoči lahko izbiramo med filmi, nanizankami in drugim. Hvala, doktor Berlusconi, saj je med drugim vse to tudi brezplačno. Kljub temu pa nisem prepričan, da nam televizija danes res nudi kaj boljšega kot pred desetimi leti.

SERGIJ PREMUR

Pred desetimi leti je ravno v teh dneh šla prvič v eter oddaja tiste postaje, ki ji je bilo usojeno, da postane najbolj gledana komercialna televizija v Italiji. »Canale 5« se je s svojo siglo in s svojimi programi prvič pojavil na ekranih 10. novembra 1980. In za televizijo v Italiji je bilo - čeprav tedaj tega še nihče ni vedel - prelomno obdobje. V desetih letih se je televizijska scena v Italiji korenito spremenila, zasebne televizije in predvsem Berlusconijeve mreže so postale gospodarski in kulturni pojav, ki pa je v državi izzval tudi zahtevna vprašanja zakonskega značaja, kot med drugim dokazuje težavna pot novega zakona o televizijskih oddajah. In problem, kljub novemu zakonu, ni še povsem rešen.

Toda kako gledajo na to desetletje in na pojav zasebnih televizijskih postaj italijanski politiki in kulturni delavci?

Sodeč po anketi, ki jo je objavil nek rimski tednik, je precej splošna ugotovitev, da je tekmovalnost med javnim in zasebnim v tem času popestrilo televizijsko ponudbo, čeprav tekmovalnost ni prispevala k večji kakovosti televizijske ponudbe. Predvsem pa so skoraj vsi soglasni v ugotavljanju, da je bila »revolucija« samo polovična, ker je ena sama zasebna grupa zasedla skoraj ves razpoložljivi prostor. Toda krivda za to, je menil Giuliano Amato, je v dejstvu, da je že prej obstajala nespremenjena in nespremenljiva državna televizija, kateri je bila lahko kos samo zasebna grupa istih razsežnosti. Zasluga zasebne televizije pa je po mnenju podsekretarja PSI predvsem v dejstvu, da je »osvobodila Italijane odvisnosti od državne televizije in jim omogočila svobodno naprave za daljinsko upravljanje televizije. Ta svobodina res ni najpomembnejša, nekaj pa vendarle je«.

Veliko bolj porogljiva je bila bivša predsednica novinarskega sindikata FNSI Miriam Mafai, ki se je v svojem izjavljanju spomnila malo poznanega esejista Marshalla McLuhana. McLuhan je leta 1947 med drugim pisal, kako se je neki ameriški častnik, ki je obiskal Italijo, začudil ob pogledu na desetine političnih gesel, s katerimi so bili prepleteni zidovi, medtem ko je bilo reklamnih napisov sorazmerno malo. Po oceni tistega častnika naj bi prava svobodina bila v preziranjju politike in v skrbi za razne proizvode potrošniške družbe. Po mnenju Miriam Mafai bi sedaj omenjeni častnik bil najbrž veliko bolj zadovoljen z ravni demokratičnosti na Apeninskem polotoku glede na kopico reklamnih oddaj na televizijskih...

O vplivu televizije na italijansko družbo pa je sociolog Giampalo

Nekateri protagonisti italijanske televizijske scene: ob naslovu Silvio Berlusconi, pod naslovom voditeljica oddaje »Chi l'ha visto« Donatella Rafai, spodaj pa Pino Caruso in Claudia Mori

pisom. Dokaz? V petdesetih letih, pravi Tornabuonijeva, je bila italijanska TV protikomunistična, ljudje pa so kljub vsemu glasovali za KPI, dokler jih sama partija ni odvrnila. V šestdesetih letih so komunisti predvidevali, da bo ob televiziji zrasla generacija robotov, pravih »televizijskih bebcev«, pa je nastopila generacija osemindesetsetega leta, v sedemdesetih letih je televizija pripravila kopico oddaj proti razporoki in splavu, pa so se volilci kljub temu opredelili za razporoko in splav.

Renato Nicolini pa je hudomušno poudaril, da se mu zdi sicer koristna pridobitev naprava za daljinsko upravljanje, ker ščiti ljudi pred lenobo, jih sili k izbiranju. Odraz te naprave je simpatična oddaja Blob. Toda zaradi dejstva, da si italijanski eter delita Rai in Berlusconi, postaja naprava za daljinsko upravljanje nepotrebna, saj gledalec nima v bistvu kaj izbirati, ker je povsod program vedno isti, le ime - na lotizacijske sheme so različne.

In zaključek? Mnenja in ocene so različne, nesporno je le dejstvo, da je današnja televizijska scena v Italiji povsem različna od tiste ob koncu sedemdesetih let. Koliko je človek danes ob veliki ponudbi svobodnejši, naj vsakdo presodi sam. Z razvojem medijev pa je vse - kakor svet postal manjši, posnetki z najrazličnejših krajev in dežel prihajajo k nam na dom, s pomočjo televizije »potujemo« veliko več, spoznavamo več, sledimo tudi zelo oddaljenim dogodkom. Toda slika, ki nam jo medij daje, ni resnična, je le izsek celote. Kolikor bolj pluralen je ta izsek, tem bliže smo resnici. Gorje pa, če bi televizijski medij postal edini vir informacij pa tudi edina zabava, če bi povsem zasenčil vsa ostala sredstva.

V. T.

Ob desetletnici začetka oddaj Berlusconijeve najvažnejše televizijske postaje Canale 5 smo izvedli med tržaško mladino kratko telefonsko anketo. Mlade smo vprašali o priljubljenosti oddaj zasebnih televizijskih postaj in kako oni doživljajo italijansko televizijsko dogajanje. Skupni imenovalec vseh odgovorov je ne ravno laskava ocena programov, ki jih predvajajo zasebne televizijske postaje.

Sociologinja Tatjana Caharija nam je dejala: »Oddajam zasebnih televizij sledim približno ravno toliko časa kot programom RAI. Na zasebnih TV gledam predvsem filme, skoraj nikdar varietejev ali informativnih oddaj. Vtis imam, da so programi postaj Fininvest slaba kopija že itak slabih programov RAI. Novega ni nič, vsebine so zelo plitve. To velja še posebej za programe Canale 5.«

»Televizijo gledam, samo če predvajajo kvaliteten film,« nam je izjavil uradnik Sadko Brišček. »Raven zasebnih postaj je enakovredna ravni, ki jo dosega RAI: oboji v bistvu dezinformirajo. Zdi se mi, da kljub videzu, konkuren-

Krajša telefonska anketa med mladimi slovenskimi gledalci Filmi so lepi, toda reklama...

ca ni bistveno vplivala na kvaliteto televizijske ponudbe.«

Mojster fotografije Niki Filipovič je italijansko TV ponudbo ocenil tudi s strokovnega vidika: »Žal nimam časa, da bi sledil TV programom. Vsekakor o programih Canale 5 bi dejal, da je tehnična izvedba oddaj zelo kvalitetna, njihova vsebina pa, po mojem mnenju, zelo slaba. Pozna se, da komercialne TV živijo od reklame. Programi so zaradi tega zelo populistični. Sporočilo množice zasebnih networkov ter postaja je konec koncev zelo ozkotirno. Žal se v Italiji zadovoljujemo samo s številčnostjo oddaj in zanemarjamo kvaliteto programov. Silna razpršenost glasov in skrajna liberalizacija sistema pa imata tudi svoje pozitivne plati, predvsem ker razgibata italijanski informacijski sistem ter vsaj v

teoriji omogočata gledalcu večjo svobodo izbire.«

»Malokdaj gledam oddaje zasebnih televizij, ker me propagandne prekinitve zelo motijo,« nam je povedala študentka Vilma Purič. »Vtis imam, da programi Canale 5 poudarjajo predvsem neko stereotipno podobo družine. Te oddaje ljudi zavajajo v neko izkrivljeno zasebnost in spretno prikrijevajo realnost. Osebnost sledim oddajam državnih televizijskih mrež.«

Študent Ivo Tul je izjavil: »TV gledam zelo malo. Na splošno bi lahko rekel, da so programi zasebnih televizij zelo revni, populistični, kar je posledica dejstva, da te postaje živijo od dohodkov, ki si jih same nabirajo z reklamo. Zaradi tega so vsi programi nekako podrejeni potrebam ekonomske propagande. Ob tem bi dodal, da so reklamni spo-

ti razvili svoj umetniški vizualni kodeks, ki je sam po sebi zanimiv. Poleg tega je reklama zanimiva, ker nam prikazuje tisto družbo, ki nam jo ponujajo dominantni mediji.«

»Žal nimam veliko prostega časa, tako da sledim zelo malo televizijskim programom,« nam je povedala študentka Rada Zergol. »Ponudba zasebnih televizijskih mrež mi ni všeč. Vtis imam, da se ti programi vse preveč zgladjujejo po ameriških oddajah in okusih. Med sporedi postaj Fininvesta so mi še najbolj všeč glasbene oddaje. Svetla izjema med zasebnimi televizijami je Telemontecarlo, ki ima res dognane programe. Poleg tega TMC oddaja veliko športa. Pri tem pa pridejo do izraza vse panoge in ne samo nogomet, kot se dogaja na ostalih TV postajah.« Rada je zaradi študija

dalj časa živela v Sovjetski zvezi, tako da lahko brez zadržkov primerja italijanski televizijski sistem s sovjetskimi: »V SZ gledalec lahko izbira med tremi programi. Dva sta vsedržavna, eden pa je krajevni, oziroma republiški. Vtis sem imela, da so sovjetski programi veliko boljše od italijanskega povprečja. Sovjetska televizija ima nekaj prav dobrih programov. Omenila bi jutranjo oddajo 120 minut, ki bi jo lahko primerjali z našim Unomattina, ter oddaje mladinskih redakcij TV Moskva in Leningrad. Te oddaje pripravljajo mladi programisti in novinarji. Umetniška raven programov je zelo visoka. Za te programe je značilen udarni, raziskovalni pristop mladih novinarjev, ki zelo pogumno razkrivajo probleme, ki tarejo sovjetsko družbo.«

Študent prava Tomaž Ban je dejal: »Med programi zasebnih televizijskih postaj mi najbolj ugajajo kulturno-zabavne oddaje, medtem ko so informativni programi zelo slabi. Pri tem pa bi pristavil, da ne trpim prekinitve zaradi reklame, še posebej, ko gledam kak dober film.«

WALTER ŠKERK

Žarko Domljan o narodnostnih skupnostih »Manjšine bodo imele tudi dodatne pravice«

ZAGREB — Nova hrvaška oblast želi podpreti vse pobude v prid narodnostnih manjšin, ki jih je sprožila prejšnja oblast, da ne bi ostale manjšinske pravice na papirju. Manjšine bodo uživale vse pravice, ki jih uživajo hrvaški državljani, računale pa bodo lahko še na dodatne pravice, ki naj jim dovolijo gojenje lastne specifičnosti. Pri tem ne gre upoštevati njih števila, pač pa njihove tradicije, ki jih je treba spoštovati, ne da bi se gale po načelih paritetičnosti. Etničnih skupin ne sme biti strah nove demokratske oblasti; Hrvati so živeli 45 let v sistemu, ki jim je bil tuj in ni dovoljeval, da bi prišla do izraza njihova kultura, zato naj imajo manjšine razumevanje za doslejšnjo, morda pretirano evforijo.

Tako je naglasil predsednik sabora Hrvatske Žarko Domljan na torkovem srečanju z zastopniki osrednjih manjšinskih organizacij in ustanov. Jasno je, da manjšin ni mogoče prepustiti mehavosti trga, saj so manjšine bogastvo in ponos Hrvaške nasproti svetu, je zatrdil Domljan in orisal načelne smernice hrvaške politike do manjšin in način za uresničitev le-teh.

Prejšnji Komite medetničnih predstavnikov bo zamenjala Komisija za zaščito in večjo enakost med narodi in narodnostmi v sklopu sabora, v kateri bodo poslanci, vidne politične osebnosti in zastopniki narodnostnih skupnosti — poleg že priznanih tudi avstrijske in nemške. Komisija, ki ji bo načeloval predsednik hrvaškega parlamenta, bo obravnavala tudi ravnanje s Hrvati v tujini; Domljan je izrecno pozval manjšine na Hrvaškem, naj tudi same tvorno nastopijo: »Ustvarite

most med našimi in vašimi rojaki na tujem«, kajti »Hrvati v Molizeju ne uživajo takih pravic, kakor jih imajo Italijani v Jugoslaviji, saj jih imajo samo za "jezikovno skupnost"«. Domljan je ob tem omenil, da živi 35.000 Hrvatov tudi v Trstu, pri čemer se je skliceval na izjavo »nekega župana«.

Ob vsem je prišlo na sestanku seveda do izraza vprašanje denarja. Pomočnik prosvetnega ministra Joško Zavarec je rekel, da so si morale dosele manjšine pomagati z lastnimi skromnimi sredstvi, da pa so pristojnosti glede finansiranja prešle z odpravo samoupravnih interesnih skupnosti na sabor in izvršni svet, ki bosta tako lahko neposredno preverjala ustrezno ukrepanje. Ravno danes bo sabor odobril revizijo proračuna, pri čemer bo namenil manjšinam 13 milijonov dinarjev, torej 3 milijone manj v primerjavi z zahtevami manjšincev, vendar naj bi krili to razliko že v decembru ali najpozneje januarja.

Kaj pa pravijo k vsemu temu direktno zainteresirani? Predsednik Unije Italijanov za Istro in Reko Silvano Sau: »Hrvaška in Slovenija naj se sporazumeta tako glede ustavne in juridične ureditve manjšinskih problemov kot glede pomoči manjšinskim ustanovam. Parlamenta se morata domeniti za minimalen standard zaščite na vsem področju, kjer prebiva italijanska manjšina.« Silvano Sau je naglasil, da morajo postati manjšinske institucije sestavni del republiških institucij, kajti italijanska manjšina lahko postane za Hrvaško in Slovenijo element, s katerim se lahko obe postavita za zgled v vsem tem delu Evrope.

V ponedeljek na javni tribuni v Novi Gorici Predsednik SSS Viktor Žakelj govoril o novi ustavi Slovenije

NOVA GORICA — Območni odbor novogoriške Socialistične stranke je v ponedeljek pripravil javno tribuno o osnutku ustave Republike Slovenije, na kateri sta sodelovala Tone Jerovšek, član strokovne komisije za pripravo ustave, in Viktor Žakelj, predsednik Socialistične stranke Slovenije (na sliki).

Po uvodnem posegu novogoriškega predsednika SSS Karla Pavletiča je Tone Jerovšek v glavnih obrisih obrazložil vsebino osnutka ustave, ki je nastala po vzoru nekaterih evropskih držav, je pa istočasno izrazil specifične slovenske danosti, a brez vsakršne ideologije. V njej so izpostavljena temeljna načela posameznika v družbi in skupnosti v odnosu do državljanov. Kar zadeva ekonomske normative je poudarjena vloga osebne lastnine, z upravnega vidika pa naj bi se šlo v smer decentralizacije oblasti in v tem smislu tudi predlog po dvodomnem parlamentu.

Predsednik Socialistične stranke Viktor Žakelj je izpostavil nekatera stališča stranke do posameznih členov osnutka ustave, ki bi jih kazalo izpopolniti oziroma spremeniti. S tem v zvezi bi morala preambula vsebovati historično noto, saj ni sprejemljiva sedanja sintagma »svetost življenja«, ker povzroča različna tolmačenja in spore v javnosti.

Za SSS so človekove pravice temelj za graditev političnega sistema in družbene ureditve nasploh. Zagotavljanje in varstvo le-teh je poglavito merilo sprejemljivosti ustavnih in zakonskih predpisov, ki morajo ščititi pravice človeka, ne pa splošnih interesov države, še manj pa trenutnih interesov države ali trenutnih nosilcev oblasti. Glede parlamentarnega sistema, je ugotovil Viktor Žakelj, se socialisti zavzemajo za dvodomni dr-

žavni zbor, pri katerem bi drugi zbor regij zastopal interese posameznih krajevnih stvarnosti. S tem bi se zagotavljal uravnotežen razvoj celotnega območja Republike Slovenije. Uresniči naj se torej regionalizacija oziroma decentralizacija Slovenije. Regija kot instrument med republiko in občino, naj prevzame nekatere upravne, gospodarske, kulturne, komunikacijske in infrastrukturne funkcije.

Določilo, da je treba sprejemati oziroma potrjevati celotno ustavo z referendumom je po mnenju socialistov odveč. Gre za določilo, ki je bilo verjetno zapisano zaradi izkušnje iz preteklosti, ko je obstajala bojazen, da bo republiška skupščina sprejemala amandmaje k zvezni ustavi brez volje ljudi. Ko gre za slovensko ustavo bi morali ljudem omogočiti izjasnitev o temeljnih izhodiščih (za federacijo ali konfederacijo) s plebiscitom, skupščina pa bi morala sama sprejemati ustavo. Referendum, je zaključil Viktor Žakelj, je oblika izjasnjevanja le takrat, ko gre za posamezna pomembna vprašanja.

Novogoriška Socialistična stranka prireja danes, v četrtek, ob 19. uri v okrogli dvorani Izobraževalnega centra Delta razgovor z Janezom Drnovškom, članom Predsedstva SFRJ, na temo »Slovenija — Jugoslavija: sedanjost in prihodnost«.

S komemoracije Zveze koroških partizanov na dan mrtvih »Hodimo po stopinjah naših prednikov«

Elan: ni nevarnosti

CELOVEC — »Naše podjetje gospodarsko tako deluje, da po avstrijskem pravu nikakor ne bi bilo mogoče, da bi lahko prijavilo stečaj,« je dejal poslovodja tovarne Elan na Brnci Willi Moschitz. S tem je potrdil, da je delovanje podjetja na Brnci tudi v enajstem letu svojega obstoja pozitivno, ter da kljub stečaju matičnega podjetja v Sloveniji za podjetje na Brnci ni nevarnosti.

Tudi sedANJI odpust skoraj 30 zaposlenih ni v povezavi z razvojem Elana v Sloveniji. Willi Moschitz je dejal, da so bili za ta ukrep domnjeni že prej, saj je kaj takega v tej stroki povsem običajno. Tovarna Pale npr. že več kot deset let med decembrom in aprilom odpusti večji del svojih zaposlenih, da s tem zniža personalne stroške v času, ko je zaradi pomanjkanja večjih naročil proizvodnja nižja ali pa sploh stoji.

V zvezi s tožbama, ki sta ju vložila pri sodišču Bojan Križaj in Mateja Svet, pa je direktor Elana na Brnci samo dejal, da nekdanja vrhunska športnika ne tožita njegovega podjetja, temveč Elan Holding Avstrija (v tej zvezi je nejasno, zakaj so v Elanu Holding najprej zanikali obstoj takih pogodb, zdaj pa so sodniškemu aktu menda priložene celo kopije). Za Elan pa je trenutno zelo pomembno, da bo ostal prisoten na svetovnih smučiščih. Willi Moschitz je dejal, da je npr. že podpisana pogodba z nemškim smučarjem Arminom Bittnerjem.

A. M.

PLIBERK — Zveza koroških partizanov je tudi letos za dan mrtvih izvedla spominsko komemoracijo: tokrat v Šmarjeti ob spomeniku padlim partizanom iz pliberške občine.

Predsednik ZKP Janez Wutte-Luc je v kratkem nagovoru poudaril, da velja dostojen spomin vsem žrtvam nacifašizma, še posebej pa na Koroškem padlim borcem iz osmih držav, od katerih so bili nekateri zverinsko pobiti. »Toda o teh zločinih skoraj nihče ne govori,« je dejal Janez Wutte-Luc, »na dolgo in široko pa govorijo in pišejo o 93 nacistih, ki so bili kaznovani zaradi svojega kaznivega delovanja.«

Wutte-Luc pa je ostro obsodil tudi uradno koroško politiko.

Dejal je, da je ta z novim deželnim glavarjem zašla še bolj na desno: »Sokrivi tega razvoja pa sta tudi SPÖ in ÖVP. Vsa poveljna leta namreč tudi od teh ni bilo slišati javnega priznanja antifašističnemu boju, tako da so v koroškem deželnem zboru sicer uradno zastopane tri stranke, vlada pa en sam duh.«

V imenu Zveze koroških partizanov je njen predsednik tudi na tej prireditvi opozoril pristojne politike v državi in deželi, pa tudi slovenske organizacije, da morajo pojave desnega ekstremizma jemati resno in se jim upirati z vso silo: »Priče smo razvoju, ki ogroža demokracijo in obstoj narodne skupnosti. Ta razvoj pa izvira prav iz tega, ker uradna politika dopušča delovanje mračnejših sil, mu ne nasprotuje, temveč ga deloma celo še podpihuje.«

Prav zato je Wutte-Luc še posebej pozval mladino, naj pogumno hodi po stopinjah svojih prednikov in se bori za dokončno doseg pravic, za katere so antifašistični borci dali tudi svoja življenja.

ANDREJ MOHAR

Generalni konzul Jože Šušmelj o gospodarskih odnosih z Italijo

PULJ — Odnosi med Jugoslavijo in Italijo so danes na vseh ravneh boljši kot kdaj koli v povojnem času, zato je tudi povsem upravičen optimizem glede uresničitve meddržavnega dogovora o drugem »paketu« v vrednosti 500 milijard lir, ki ga italijanska vlada namenja finansiranju raznih projektov v Jugoslaviji. Pričakovati je namreč, da bosta predsednika vlad Ante Marković in Giulio Andreotti podpisala zadevni sporazum 15. januarja 1991.

To je dejal jugoslovanski generalni konzul v Trstu Jože Šušmelj na sestanku z istrskimi gospodarstveniki in predstniki istrskih občinskih skupščin, ki je bil včeraj pri Gospodarski zbornici Istre in na katerem so bili tudi konzul Marko Ilič, predstavnik Gospodarske zbornice Jugoslavije v Trstu Bruno Korelič, zastopnik tržaškega predstavništva Ljubljanske banke Andrej Miklavčič in seveda predsednik gostujoče zbornice Šime Vidulin.

Le-ta je ugotovil, da se pretaka čez mejo vse več ljudi, blaga in idej, da ugodno napreduje tudi sodelovanje med zbornicami na obeh straneh meje in da je istrsko gospodarstvo izrazito izvozno naravnano, kar se pozna še zlasti na področju turizma in ladjedelstva, da pa imajo ondodni gospodarstveniki težave zaradi tečajnih razlik. Generalni konzul Šušmelj je odvrnil, da so tačas mnogo boljši izgledi za to, da se ambiciozni načrti za Istro in Slovensko Primorje finansirajo z dru-

gim italijanskim »paketom«, o čemer bo sicer govor na zasedanju mešanih zbornic Italjug in Jugital 15. in 16. novembra v Poreču.

Na zasedanju bodo posvetili posebno pozornost drastičnemu sklenjenju maloobmejnega prometa po tržaškem in goriškem sporazumu, do katerega je prišlo po Šušmeljevem mnenju prvenstveno zaradi nezanimanja jugoslovanskega gospodarstva za to obliko izmenjave. V zadnjih osmih mesecih je dosegla vrednost izmenjave med državama 3,16 milijarde dolarjev, k čemur pa je maloobmejni promet prispeval komaj 4 odstotke, kakor je povedal Bruno Korelič. Generalni konzul je poudaril, da bi bila velika škoda, ko bi ta dva sporazuma propadla, zato ju je treba v obojestransko korist izboljšati in posodobiti.

Ugotovili so tudi, da italijanske gospodarstvenike skrbi politična negotovost v Jugoslaviji in da to zavira vlaganje privatnega kapitala v jugoslovanske projekte. K temu so pripomnili, da je bilo še posebno v zadnjem času opaziti po eni strani vse večjo »zapatost« italijanskih partnerjev do jugoslovanskih, po drugi strani pa čedalje večje zanimanje za investicije na Madžarskem in Češkoslovaškem.

Obenem so se obregnili ob italijanski predpis iz leta 1948 (sporni člen 104), ki ne dovoljuje, da bi razpolagal jugoslovanski partner v mešanem podjetju na italijanskih tleh z več kot 50% kapitala.

Na osmicah ni prostora za slabo vino...

KOPER — »Če hočeš, da ti osmico ocenijo z desetko, potem se moraš krepko potruditi. Dobro vino iz naše kleti, pa domač kruh in sploh domača hrana so bili bržčas odločilni pri oceni, za katero uradno še nič, ne vemo,« nam je povedal Zorko Franca, vinogradnik iz Sp. Škofij pri Kopru.

Pred šestimi leti so v koprski občini obudili tradicijo prodaje vina in domačih pridelkov v osmicah, leto ali dve kasneje pa so se odločili tudi za ocenjevanje le-teh. Letos oziroma konec minulega leta se je za naslov najboljših osmic potegovalo 10 vinogradnikov in med njimi je Zorko dobil najboljšo oceno. Pred tem je dvakrat dobil pohvalo, nagrada - lep 200-litrski hrastov sod - pa je šla v druge roke. Jutri ga bo dobil on.

Modest Bažec, koordinator pri organizaciji osmic v občini Koper, nam je povedal, da je pri oceni kar s 75 odstotki prevladala kakovost vina; druga ponudba, od domačega pršuta pa do kruha in klobas, okolja ter prijaznosti, ni imela prevelike teže, lahko pa je ob enakih kakovosti vina, bila jeziček na tehničar. Tudi v bodoče bo tako, da bo

kakovost vina odločilna, kar pomeni, da se osmice ne bodo razbohotile vsehprek in postale enkratni dobičkonosni posli.

Kot nam je povedal letošnji nagrajeneec, naj bi za svojo peto osmico (maja prihodnje leto) imel odlično vino: »Letos je bil pridelek zelo različen po količini in kakovosti. Na Moretinah, kjer imam 3000 trt, je bil pridelek odličen. Če bi bilo septembra malce več sonca, bi bil najboljši v tem desetletju. Pa bo vino vseeno dobro. Ne samo jaz, tudi žena Nevenka, ki je dvajset let delala v Vinakopru in si tam pridobila precej izkušenj pri pridelavi oziroma predelavi vina, je prepričana, da bova na osmici prihodnje leto ponudila najboljšo.«

V sodobno urejeni kleti Zorka Franca imajo kovinske sode, pa pravijo, da zato vino ni nič slabše, čeprav hkrati priznavajo, da je hrastov sod, hrastov sod... Lani so ob končani dnevno spekli tudi po 80 štruc domačega kruha, ker je zaprt prostor premajhen, pa osmico organizirajo aprila, maja, ko je moč mize razporediti tudi na prostem.

DUŠAN GRČA

Koprski Luka bo ponovno postala ena najpomembnejših jadranskih luk

KOPER — Vse kaže, da bo koprski Luka spet postala ena od najpomembnejših jadranskih luk za pretovor južnega sadja in banan. V osemdesetih letih so tod redno pretovarjali prek 200 tisoč ton južnega sadja in banan, potem pa so se razmere na trgu spremenile; v Jugoslaviji so uvoz izredno zmanjšali. Madžarska in ČSFR teh sedežev sploh nista uvažali, ali pa v izjemno majhnih količinah preko severnoevropskih luk, protekcionistični ukrepi so Koper izločili iz boja z italijanskimi lukami, promet je padel na bori 20.000. Časi so se spremenili in vzhodnoevropski, pa tudi jugoslovanski trg se spet odpirata za te sadeže, to pa pomeni, da imajo v Luki nove možnosti za delo.

Jutri prispe v našo Luko ena od Del Montejevih ladij, ki bodo redno prihajale v Koper. Pripeljala bo 3000 ton banan za Švico, Madžarsko, ČSFR, nekaj pa tudi za nas. To je samo ena od ladij, ki se usmerjajo k nam. Zaradi vse večjega povpraševanja v vzhodni Evropi se namreč k nam obračajo tudi Uniban, Banacol in Pacific Friut, največji trgovci in prevozniki banan ter južnega sadja. V Koprso smo pripravljani na ta izziv in upamo, da bomo kaj kmalu spet lahko pretovarjali tudi do 300 tisoč ton raznovrstnega južnega sadja,« nam je povedal Viktor Udovič, pomočnik direktorja komercialnega sektorja v Luki Koper. Seveda se bo treba spet bolje organizirati za hitri transport iz Kopra, saj pri sadju ni pomembno skladiščenje (to je sicer možno) pač pa

hitra dostava do kupcev. Dodajmo še, da je koprski Luka ena od tistih, za katere se zanimajo tudi argentinski prodajalci sadja (breskev, hrušk, jabolk in podobnega, kar raste pri njih, ko je pri nas v Evropi zima), ki si želijo prodreti na evropski trg. Zdaj tastirajo povpraševanje, potem bodo izbrali še pristanišča za pretovor njihovega blaga.

Načrti koprski Luke, da bi letos pri njih raztovorili okrog 10 tisoč avtomobilov, ki prihajajo z Daljnega vzhoda, se bodo bržčas uresničili. Dosele so ladjarji v Koper pripeljali okrog 5400 avtomobilov, še ta mesec pričakujejo ladjó s 300 in 1200 avtomobili, »špico« pa naj bi doživeli decembra, ko pričakujejo, da bodo uvozniki v Koprso prevzeli vsaj že 3000 avtomobilov. Med avtomobili je največ hyundajev, hond in daihatsujev, nekaj masega pa tudi mazd in suzuki. V Koprso so pripravljani tudi na prevzem večjih količin vozil - celo do 100 tisoč - saj je povpraševanje po teh vozilih v Jugoslaviji, pa tudi državah, ki »naravno« gravitirajo na koprski pristanišče iz leta v leto večje. Transport do kupcev v Avstriji, denimo, je za avtomobile različnih vrst od 300 do 500 dolarjev cenejši, če jih raztovorijo v severnojadranskih lukah od transporta, če so avtomobili raztovorjeni v severnoevropskih lukah. Precej posla pa je odvisnega tudi od politične stabilnosti v Jugoslaviji.

D. G.

Kljub dogovoru zveznih sindikatov z ministrom Formico

Tudi tržaški cariniki grozijo z novim stavkovnim gibanjem

Včeraj so cariniki na tovarnem postajališču pri Fernetičih in na nekaterih drugih carinarnah na Tržaškem delali tudi v nadurnem času. To se že dolgo ni dogajalo, saj je njihova bela stavka trajala že skoraj mesec dni, ta ponedeljek pa so stavkali kar ves dan. Včerajšnji prekinitev bele stavke je treba brez dvoma povezati z dogovorom, ki so ga zvezni sindikati CGIL, CISL in UIL, predsedničnim dosegli v Rimu s finančnim ministrom Formico. Toda to še zdaleč ne pomeni, da so tržaški cariniki z rimskim dogovorom zadovoljni. Dokončno stališče bodo do njega zavzeli na skupščini, ki bo zasedala danes dopoldne od 8. do predvidoma 10. ure v Starem pristanišču, in prav nič ni izključeno, da se bodo odločili za »trdo linijo«, kakršno so že sprejeli njihovi kolegi na Trbižu, kar bi seveda pomenilo nov val stavk, belih in drugačnih.

Trbiški cariniki so se na skupščini zbrali že predsedničnim. Sprejeli so stališče avtonomnega sindikata SINAFI-CISAL, ki je dogovor s finančnim ministrom odklonil, češ da ni v skladu z že sprejetimi obvezami o reformi celotnega carinskega sektorja. Zaradi tega so se trbiški cariniki odločili, da še vedno ne bodo opravljali nadurnega dela in da se od ponedeljka dalje bodo striktno držali poslovnika, kar pomeni, da bodo nadaljevali belo stavko, poleg tega pa so potrdili, da bodo v petek, 9. in v soboto, 10. t. m., stavkali ves dan. Vse to, če seveda med tem ne bo prišlo do kakih bistvenih premikov v ministrovem zdržanju.

Kolikor smo lahko ugotovili, je stališče trbiških carinikov precej »popolarno« tudi med njihovimi tržaškimi kolegi. Kaže, da je tudi v tem sektorju »baza«

vse manj zadovoljna s politiko zveznih sindikatov. Nekateri cariniki so nam povedali, da tudi v njihovih vrstah žanje vse več simpatij gibanje tako imenovanih »cobasov«. Koliko to drži, bomo lahko vsaj delno preverili danes na že uvo doma omenjeni skupščini, na kateri bodo tržaški cariniki ocenili rimski dogovor.

Medtem pa je stanje na carinah oziroma na mejnih prehodih dokaj kritično, kljub temu da so včeraj marsikje cariniki delali ves dan. Tako na železniški postaji na Opčinah čaka na carinjenje kakih 570 vozov namenjenih v osrednjo Italijo in približno 100 vozov namenjenih v Jugoslavijo. Tudi na proseški železniški postaji beležijo zastoje, ki pa naj bi ne bili posebno hudi. Mogoče največ težav je na mejnem prehodu pri Fernetičih. Tu se je po nekaterih ocenah nabralo okrog ti-

soč kamionov, kakih 600 na italijanski strani, ostali pa na jugoslovanski. Mnogi kamionisti se skušajo izogniti vrstam tako, da gredo na druge mejne prehode, toda tudi drugod stanje ni veliko boljše. Tako npr. iz Gorice poročajo, da na carinjenje čaka več kot 500 kamionov.

Stanje je torej težko, če bo v petek in soboto celodnevna stavka, pa bo postalo kar dramatično. Omenimo naj, da je zaskrbljenost v tem smislu izrazilo tudi jugoslovansko zvezno ministrstvo za prevoze, ki je poudarilo, da je zaradi stavk italijanskih carinikov jugoslovansko gospodarstvo že utrpelo veliko škodo.

Na sliki (foto Križmančič) že običajen prizor na tovarnem postajališču pri Fernetičih: kamionisti naveličano čakajo, da bi lahko nadaljevali pot.

Sindikalna federacija CGIL razkriva in zahteva

Čudna in kazniva pota zakupov javnih ustanov

Podjetju, kateremu je neka krajevna uprava zaupala v zakup izvedbo pomembnega projekta, so dokazali, da je kršil zakonske predpise. V odgovor je podjetje na krajevno upravo naslovilo dopis, v katerem pravi, da bo »morala« za izvedbo načrta zaračunati nekaj več (kakih 500 milijonov lir), ker bo pač po vsej verjetnosti zaradi »nerodnosti« podvrženo kakšnim sankcijam, tudi finančne narave. Opisani primer, ki v današnji Italiji, ni izjemen, se ni dogodil na Siciliji, ki se je žalostno proslavila zaradi veliko hujših prekrškov, niti ne v Milanu, ki so mu zadnji mafijski dogodki odvzeli veliko prejšnjega blišča »svetlinika industrijsko naprednega dela države«, temveč v Trstu, ki so mu poleg številnih hib pripisovali vsaj odliko kolikor toliko poštenega mesta. Primer (komentar je seveda naš) je na včerajšnji tiskovni konferenci o izrojenem mehanizmu zakupov javnih servisov med drugimi navedel pokrajinski tajnik sindikalne federacije CGIL Roberto Treu.

Ko tržaške javne ustanove dajejo v zakup razne servise, prepogosto prihaja do številnih kršitev zakonskih določil in pogodbenih postavk: to je izhodiščna teza sindikalne organizacije CGIL, ki namerava po javni predstavitvi svojih stališč raznim javnim ustanovam postaviti vrsto zahtev. Kot je izjavil Treu, ni poglobitvi namen sindikata, da bi prijavil kršilce (med drugimi so večinoma že znani, saj se CGIL v glavnem sklicuje na ugotovitve Nadzorništva za delo in sodstva), temveč da bi prikazal obseg in negativne učinke tega izrojenega mehanizma, istočasno pa, da bi zaščitil delavce.

V izredno poenostavljeni obliki bi lahko potek »dajanja v zakup« predstavili takole: javna uprava, ki je po zakonu pristojna, da opravlja poseben servis, ga »zaupa« (ni namreč navada krajevnih uprav, da bi razpisale javni natečaj) kakšnemu zasebniku, ki ga velikokrat da v »podzakup«, npr. kakšni zadrugi. Že takoj se pojavi vrsta problemov, pravi CGIL: zakaj javne ustanove dajejo v zakup vse več servisov, ki se nanašajo na oskrbo oseb, medtem ko so do nedavnega privatnikom v glavnem zaupale čiščenje poslopij in podobno; predvsem za »podzakup« je značilno, da si jih zadruge zagotovijo, če za svoje usluge zahtevajo čim manj denarja, medtem ko raven nujenih uslug skorajda ne igra nobene vloge; zadruge, ki si zagotovijo zakup, velikokrat ne dajo niti minimalnih garancij ne s profesionalnega ne z vidika spoštovanja delovnih obvez do zaposlenih oziroma članov zadruge.

Ze iz tega kratkega seznama vprašanj je razvidno, da je spornih točk in križnih interesov veliko, zato trdno zagotovo voza zakupov ne bo lahko razrešiti. Da ne bi o problematiki govorili samo v splošnih obrisih, pa so pri sindikalni federaciji CGIL že nabrali precej dokaznega gradiva. Na včerajšnji tiskovni konferenci je Treu izrecno opozoril na pet primerov, za katere imajo precej točne podatke: tako na zavodu IACP dela osem uradnikov, ki so formalno člani neke zadruge (in so zato bistveno slabše plačani od ostalih); podobno je pri bivši podporni ustanovi za priseljence iz Istre (sedaj sodi v okvir IACP); podjetje Dispral, kateremu je Občina Trst zaupala pripravo toplih obrokov za šole, je »oddalo« raznašanje hrane zadrugi, ki za svoje uslužbenke-člane ne plačuje vseh predpisanih pristojbin; pri zavodu ITIS so olajšave, ki jih predvideva zakon za določene tipe zadrug, »raztegnili« tudi na druga področja (na oskrbo za ostarele); do nepravilnosti je nadalje prišlo pri organizaciji letošnjih poletnih centrov, ki so po večkratnih prehodih iz rok Občine prišli v povsem nenadzirane zasebne.

S stališča sindikalne organizacije je posebno pozornost nameniti trem vidikom: pravni plati; dejstvu, da prevladuje načelo »najnižjih ponudb« ne glede na usluge in na pravicam delavcev. Na deželni ravni bo CGIL po eni strani zahtevala, da se ustanovi posebna zbornica, v katero bodo morala biti vpisana vsa podjetja in zadruge, ki se bodo udeleževala natečajev za dodelitev zakupov, po drugi pa preureditev celotnega sistema zakupov. Občini Trst pa bo CGIL predlagala pripravo posebnega protokola, ki bi se ga morali držati pri neposrednem ali posrednem nudenju raznih servisov. (bip)

Deželna uprava potrdila namen, da zgradi avtocestni odsek med Ključem in Peskom

Deželna uprava Furlanije-Juljske krajinamerava zgraditi avtocestni odsek od križišča pri Ključu do mejnega prehoda na Pesku, postopek za izvedbo tega projekta pa še ni stekel. To je na včerajšnji seji deželnega sveta povedal odbornik za prevoze Giovanni Di Benedetto, ki je rekel, da sodi avtocesta Ključ-Pesk v osrednji deželni plan za cestne in avtocestne povezave ter da jo bo treba prej ali slej zgraditi, saj gre po njegovem za načrt, ki je nujno potreben za gospodarski in turistični razvoj teh krajev, tudi v luči načrtovane avtoceste Trst-Reka. Strokovno študijo za ta načrt je Dežela poverila inž. Malaspini, bodoči odsek pa so že uradno ocenili kot zelo pomembno avtocestno povezavo, kar pomeni, da bodo zgradili štiripasovnico, ki bo široka najmanj 17 metrov. Računski dvor je že odobril fi-

načna sredstva za izdelavo strokovne študije, ki jo je Dežela, kot je povedal odbornik, že poslala vsem zainteresiranim javnim in krajevnim upravam, uradnih mnenj in stališč pa še ni prejela. Dolinska občinska uprava je vsekakor, kot znano, že izrekla velike pomisleke nad umestnostjo tega načrta.

Di Benedetto je priznal, da sedanje zastoje v prometu, ki prihajajo do izraza predvsem v poletnih mesecih, gre v glavnem pripisati slabim značilnostim križišča pri Ključu in neustreznosti mejnega prehoda Pesek in ne sedanjih državnih cest, ki teče skozi Bazovico. Novi avtocestni odsek pa je po njegovem vseeno potreben tudi v vidiku razvoja tovarnega prometa, pred dokončnim sklepom pa bo Dežela prisluhnila vsem pri-zadetim upravam.

Deželni odbornik za prevoze je odgovoril na svetovalsko vprašanje predstavnika Zelene liste Andree Wehrenfenniga, ki je v repliki kontestiral stališče deželne uprave o tem vprašanju. Dežela se po njegovem togo drži deželnega plana za ceste in avtoceste, ki ga je čas prehitel, vse skupaj pa je v nasprotju s potrebo po zaščiti teritorija, v tem primeru Doline Glinščice. »Po eni strani Dežela spodbuja ustanovitve naravnih parkov, po drugi pa jih potem omejuje in kviri z grandjo avtocest,« je še dejal predstavnik zelenih, ki je tudi kontestiral odbornikovo trditev glede tovarnega prometa, »razen, če deželna uprava noče na tak način prispevati k nadaljnjemu razvoju reške luke, ki je danes hoče nočeš v konkurenci s tržaško...«

S. T.

Ponedeljkov večer v DSI

Jezuit M. Rupnik o Ignaciju Lojolskem

Na zadnjem srečanju v Društvu slovenskih izobražencev je jezuit Marko Rupnik predstavil publiki ustanovitelja svojega reda sv. Ignacija Lojolskega. Predvsem je predavatelj opozoril na izredno psihološko širino tega svetnika in na njegovo izjemno duhovno moč. Ignacij Lojolski (s pravim imenom Inigo Lopez De Loyola) je bil izredno sporna osebnost, kot so še danes sporni tudi pogledi nanj. Po vsej verjetnosti se je rodil leta 1491, torej pred natanko 500 leti, umrl pa je leta 1556. Starši so ga hoteli usmeriti v duhovniško službo, a mladi Inigo je raje šel za oprodo k nekemu plemiču. Svoj pogum je dokazal predvsem pri obrambi trdnjave Pamplona, kjer je bil ranjen. Med zdravljenjem je prebral Sveto pismo in Življenje svetnikov, od takrat pa se je v celoti posvetil verskemu življenju, več let opravljal apostolsko delo in leta 1540 s papeževim privoljenjem ustanovil Družbo Jezusovo ali Jezuitski red.

V razgovoru, ki se je razvil po predavanju, se je g. Marko Rupnik ustavil zlasti pri novih nalogah, ki čakajo Cerkev v sedanjem trenutku. (hj)

Navezani odnosi intenzivnega sodelovanja s skavtsko organizacijo v Sloveniji

Novo vodstvo slovenskih skavtov se je lotilo dela

Novo pokrajinsko vodstvo tržaškega dela Slovenske zamejske skavtske organizacije, ki je bilo izvoljeno na zadnjem rednem občnem zboru, je že s polno paro zagrabilo za delo. Najprej je bil na programu sestanek, ki so se ga udeležili skoraj vsi člani pokrajinskega vodstva. Sestanek je bil namenjen pregledu trenutnega stanja v organizaciji in programiranju kratkoročnega, pa tudi daljnoročnega delovanja po smernicah, ki so izšle iz občnega zbora. Posebno pozornost so namenili tudi delovanju veje roverjev in popotnic, to je veje, ki jo sestavljajo najstarejši skavti in skavtinja. To delovanje naj bi bilo v bodoče predvsem usmerjeno v pomoč bližnjemu, izobraževanje voditeljev, tehnično pomoč pri organizaciji raznovrstnih letnih pobud in dejavnosti in v gojenje stikov z drugimi skavtskimi organizacijami, posebno pa s slovenskimi skavti v matici in po svetu.

V tem smislu se je predstavništvo tržaškega dela Slovenske zamejske skavtske organizacije rado odzvalo vabilu vodstva Zveze slovenskih katoliških skavtov in skavtinja. Skupina, ki so jo sestavljali člani pokrajinskega vodstva, in sicer načelnik Teo Kralj, načelnica Ana Batagelj, tajnik Stojan Pahor, duhovni vodja Anton Bedenčič, urednik Jambora Peter Rustja, predstavnica veje izvidnikov in vodnica Martina Grahonja, stegovodja 4. stega Marko De Luisa, stegovodja 5. stega Tamara Petaros in odgovorna za stike s skavtskimi organizacijami doma in po svetu

Mara Petaros, se je srečala s predstavniki skavtov iz Slovenije v soboto, 3. novembra. Srečanje se je začelo s predstavitvijo novega tržaškega pokrajinskega vodstva in s prikazom bodočega delovanja skavtov v Trstu. Tržačani so predstavili smernice in bodoči program. Iz pogovora je izšlo, da je delovanje v obeh organizacijah precej slično. Načelnik tržaških skavtov Teo Kralj je poudaril, da se kljub zamenjavi ljudi na vrhovnih položajih v organizaciji ne bodo bistveno spremenili cilji in delovanje skavtske organizacije na Tržaškem.

Tudi skavti in skavtinja iz Slovenije so predstavili svoje delovanje, ki so ga zaradi vremenskih neprikljk nekoliko prilagodili. Zaradi poplav v precejšnjem delu Slovenije so že mobilizirali skupino, ki bo v sodelovanju s Civilno zaščito pomagala na poplavljenih področjih. Tej akciji se bodo pridružili še tržaški skavti in skavtinja. Poleg tega se je letos njihovo delovanje zelo razširilo, saj so uvedli še vejo volčičev, to je najmlajših skavtov in skavtinja, ter se geografsko razširili še na Primorsko in Štajersko. Pri tem pa se srečujejo s težavami predvsem glede formacije voditeljev, saj je za dobro delovanje skavtske organizacije neobhodno potrebno tudi določeno število dobro izvežbanih voditeljev. Obe predstavništvima bili mnenja, da bi se dalo tečaje za formacijo voditeljev pripravljati skupaj, oziroma jih skupno obiskovati pri italijanski skavtski organizaciji AGESCI. Pri tem so še spregovorili o duhovni for-

maciji voditeljev in na splošno vseh članov obeh organizacij. Oba prisotna duhovna voditelja Anton Bedenčič in Rafko Pinoza sta bila mnenja, da bi lahko stori marsikaj skupnega tudi na tem važnem področju skavtskega življenja. Nato je pogovor potekal še o mednarodnih stikih Zveze slovenskih katoliških skavtov in skavtinja. Njihov načelnik Peter Lovšin je poudaril, da se na generalnem skavtskem odboru v Ženevi zavzema za mednarodno priznanje skavtske organizacije v Sloveniji obenem pa posreduje svetovnemu skavtizmu tudi podatke o delovanju zamejskih skavtov in skavtinja in se zavzema tudi za njihovo mednarodno priznanje. Tudi o sodelovanju z Zvezo tabornikov Slovenije se je kar precej govorilo. Ker pa so v Sloveniji v teku določene spremembe tudi na tem področju, bodo člani obeh delegacij o tem ponovno spregovorili na naslednjem srečanju, ki bo verjetno v Trstu. Med pogovorom so še omenili sodelovanje Zveze v Mladinskem svetu Slovenije. Bistvene važnosti pa so bili dogovori o medsebojnem sodelovanju predvsem kar se tiče glasil obeh organizacij. Domenili so se namreč, da bo v obeh glasilih vedno na razpolago nekaj prostora za prispevke o delovanju druge organizacije. Iz srečanja je izšel tudi okviren program za bodoče sodelovanje na področju usposabljanja voditeljev. Za vse člane pa je v programu skavtsko športno srečanje, ki bo 14. aprila v Trstu in se ga bodo udeležili poleg članov ZSKSS tudi goriški in koroški skavti. (mp)

Na voljo smo vam na štirih mestih

Tako je včeraj pozno popoldne sklenila deželna skupščina Dežela bo v kratkem prodala hotel »Europa« pod Nabrežino

Dežela bo prodala hotel Europa v Nabrežinskem bregu. Tako je včeraj popoldne z veliko večino glasov (vzdržali so se le neofašisti) sklenil deželni svet, ki je istočasno tudi poveril mandat pristojnim tehničnim uradom, da ocenijo vrednost tega velikega objekta, ki ga je Dežela prevzela od nekdanje ustanove ENALC. Trenutno ima v hotelu sedež gostinska šola zavoda IRFOP, celotni obrat pa že nekaj časa posluje v hudi izgubi, kar je bistveni vzrok včerajšnjega sklepa deželne skupščine. O morebitnih kupcih se uradno doslej še ni govorilo. Družba Finsepol je pred časom kazala »zanimanje« za to kupčijo, kar naj bi veljalo tudi za ameriško družbo McDonalds, odbornik za finance Rinaldi pa je vse te govorice demantiral. Dežela bo vsekakor dala prednost podjetju ali zasebniku, ki bo ohranil sedanjo namembnost hotela, kar pa bo zaradi visokih stroškov za vzdrževanje gostinske šole težko dosegljivo.

Hotel Europa so zgradili pred več kot dvajsetimi leti z odločilnim prispevkom Občine Devin-Nabrežina, ki je nekatera tamkajšnja zemljišča dejansko podarila Deželi z zgolj simboličnimi cenami in, kot kaže, tudi brez uradnih jamstev o namembnosti obrata. O tem je med razpravo spregovoril svetovalec SSK Bojan Brezigar, ki je rekel, da je že sama gradnja hotela pomenila hud udarec za tamkajšnje okolje, njegova morebitna razširitev pa bi povzročila nadaljnjo škodo. Dežela ne bo smela dovoliti novih gradenj in tudi ne načrtovanega pristanišča za 90 privezov, o katerem se je svojčas precej govorilo. Če bo mogoče, naj se na nek način »reši« gostinsko šolo, kočljivo vprašanje pa zadeva tudi negotovo usodo deželnih uslužbencev, ki so trenutno zaposleni v hotelu.

Ob koncu je Brezigar tudi opozoril na vlogo domače občinske uprave in na moralni (deloma pa tudi gospodarski) dolg, ki ga ima Dežela do Občine. S tem v zvezi je Brezigar pozval Deželo, naj pri kupoprodajnem postopku ne pozabi na potrebe krajevne uprave, s čimer se je strinjal tudi odbornik Rinaldi. V debati se je oglasil tudi zeleni Cavallo, ki je rekel, da predstavlja hotel Europa pod Nabrežino tudi pomembno turistično strukturo, ki pa je bila doslej precej zanemarjena.

S. T.

Na sliki: hotel Europa v Nabrežinskem bregu.

Budin: Kako je s položajem študentov tukajšnjih manjšin?

Deželni svet je včeraj odobril tudi zakon o pravici do študija na univerzi. V pristojni svetovalski komisiji so se sporazumeli, da bodo študenti italijanske narodnosti, ki so tuji državljanji (v glavnem Italijani iz Istre) uživali iste pravice in ugodnosti kot italijanski državljani. Odbor pa je nato nerazumljivo umaknil to obvezo, kar je sprožilo protest svetovalca KPI Miloša Budina, ki je med razpravo tudi pozval Deželo, naj pokaže pozornost do italijanskih državljanov slovenske narodnosti, ki študirajo v Jugoslaviji. Nespoštovanje zgoraj omenjene obveze je bilo tudi med vzroki, zaradi katerih je KPI glasovala proti temu zakonu. Pristojni odbornik Antonini se je vsekakor obvezal (sicer precej megleno), da bo Dežela Budinovo zahtevo upoštevala v drugem zakonskem normativu, ki urejuje to vprašanje.

Na seji rajonskega sveta na Opčinah o proračunu Občine

Danes se bo ob 20. uri sestal na Opčinah vzhodnokraški rajonski svet, ki ima na dnevnem redu vrsto argumentov, ki so zelo pomembni za nadaljnji razvoj tega Kraškega predela.

Razpravljali bodo tako o proračunu Občine Trst, ki vsebuje marsikatero postavko, ki bo šla v škodo vzhodnokraškega prebivalstva. Govor bo tudi o načrtih za nov elektrovod, zaradi katerega so trebenske organizacije že protestirale ter o nekaterih perečih problemih Opčin.

Pomen nocojšnje seje je v tem, da bodo v ospredju odnosi tržaške občinske uprave do Vzhodnega Krasa.

V petek bodo za obnovo delovne pogodbe stavkali delavci kovinarske stroke Protest uslužbencev v javnih prevozech

Prihodnji teden bodo z vidika sindikalnih bojov označevale protestne pobude zaposlenih na področju javnih prevozov: stanovski sindikati FILT-CGIL, FIT-CISL in UILTRASPORTI so namreč na deželni ravni napovedali »belo stavko«, ki naj bi jo izvedli v nedeljo, 11. novembra, istočasno pa so pozvali delavce, naj se pridružijo vsedravnemu triumu stavki, ki naj bi po odločitvi omenjenih sindikalnih organizacij potekala od 9. do 12. ure v sredo, 14. novembra.

V tiskovni noti sindikati izjavljajo, da je italijanska vlada s klestenjem sredstev, ki bi jih moral posameznim sektorjem dodeliti finančni zakon, zelo prizadela področje javnih prevo-

zov. S tem v zvezi poudarjajo, da zaradi zmanjšanja sredstev ne bo mogoče izvesti nujno potrebnih investicij. Istočasno pa opozarjajo na dejstvo, da so Furlanijo-Juljsko krajino izključili iz seznama dežel, katerim bodo dodelili posebna sredstva za javne prevoze na krajevni ravni. In končno sindikati še izjavljajo, da v sestavi zadnje mesečne plače niso upoštevali odobrenih poviškov in so zato delavci prejeli manj plače.

Zaradi vsega navedenega FILT-CGIL, FIT-CISL in UILTRASPORTI kličejo na odgovornost Dezele, Pokrajine in Občine in napovedujejo, da v nedeljo, 11. novembra, delavci ne

bodo opravljali izrednega oziroma dodatnega dela. Ko zagovarjajo upravičenost vsedravnne triurne stavke (14. novembra), pa pravijo, da se s takšnimi protestnimi akcijami zavzemajo za priboritev potrebnih sredstev, s katerimi bi po eni strani zagotovili prebivalcem ustrezno prevozno mrežo, delavcem pa primerne prejemke.

Včeraj pa se je na Pomorski postaji sestal pokrajinski aktiv sindikalnih predstavnikov kovinarjev. Srečanja delegatov FIOM-CGIL, FIM-CISL in CCDDL-UILM se je udeležil tudi vsedravnni tajnik UILM Piero Serra. Razpravljali so predvsem o razlogih, ki so privedli do oklica splošne vsedravnne stavke, ki bo jutri.

Ob odkrivanju vloge organizacije Gladio Desetletje napetosti ob meji z Jugoslavijo

»Dokler afera o skladiščih orožja pri Nabrežini ne bo razčiščena, bo Trst v nevarnosti: mesto ogroža teroristična organizacija, ki lahko računa na pomoč izvedencev in ki razpolaga z velikimi finančnimi sredstvi. Najdba skladišča z orožjem je za sedaj razorožila organizacijo. Če ne bomo našli lastnikov orožja, pa bodo Trstu pretili novi teroristični atentati.« Tako se je zaključeval članek, ki ga je tržaški tednik Meridiano objavil neposredno po najdbi orožja v kraških votlinah pri Nabrežini (24. februarja in 4. marca 1972). Tudi Primorski dnevnik je pisal, da je bilo orožje pripravljeno za neofašistične teroriste, ki naj bi jih finansirale mednarodne desničarske - neonacistične in ustaške - organizacije.

Najdba orožja dejansko ni razorožila neofašistov, ki so še istega leta (30. maja) izvedli pokol v Petovljah in poskusili preusmeriti letalo z ronškega letališča (6. oktobra) ter v naslednjih letih postavili nekaj bomb pred slovenske šole in druge ustanove. In afera je še sedaj in kljub tedanji uvedbi sodne preiskave nerazčiščena.

Medla, a nezadostna luč je posijala šele predvčerajšnjim, ko je beneški sodnik Carlo Mastelloni izjavil, da so bila skladišča orožja v Nabrežini last tajne organizacije Gladio, ki naj bi delovala pod okriljem NATO in katere institucionalni namen naj bi bil braniti Italijo pred komunistično invazijo. Kot je znano, se sedaj bije bitka za osvetlitev namenov in delovanja te organizacije, ki naj bi po mnenju številnih političnih predstavnikov, sodnikov in bivših članov obveščevalnih služb, imela prevratniške namene in naj bi zato sodelovala tudi z ultradesnimi terorističnimi organizacijami, framazon-

skimi ložami in mafijo. V tem primeru bi namreč šlo za protiustavno in kriminalno organizacijo, ki naj bi skušala preprečiti levici vzpon na oblast. Zato pa naj bi izvajala novo strategijo, zloglasno strategijo napetosti, ki je več let hromila državo.

Izjave beneškega sodnika Mastellonija so včeraj izzvale tudi deželno svetovalsko skupino KPI, ki je predsedniku deželnega odbora Biasuttiju predstavila interpelacijo, s katero zahteva, naj se razčisti afera o skladiščih orožja na Krasu. Komunisti opozarjajo na povezave med Gladiom in številnimi nerazčiščenimi terorističnimi dogodki v naši deželi, kot sta pokol v Petovljah in preusmeritev letala na ronškem letališču. Furlanija-Juljska krajina mora biti dežela miru, pravijo komunisti, zato je treba razčistiti vsa ozadja.

Strategijo napetosti, pa čeprav na bolj nedolžni ravni, naj bi izvajali tudi na naši vzhodni meji, ki je mejila s komunističnim svetom. Vpletenost Gladia v desničarski terorizem bo treba sicer še razčistiti. Sodstvo pa je že med preiskavami o pokolu v Petovljah naletelo na več nerazrešljivih vzlovov: sami karabinjerji so zamočali številne podrobnosti in celo skušali izkriviti preiskave, nekateri izredno pomembni dokazi so izginili (na primer naboji, ki naj bi jih teroristi izstrelili).

Da bi ugotovili, ali je bil Gladio res vpleten tudi v petovljski pokol, bo treba razčistiti, od kod so dobivali tukajšnji »izzivaci« orožje in ali je bilo iste vrste kot orožje, ki ga je imel Gladio. V nabrežinskih votlinah so takrat našli 15 kilogramov plastika in pet kilogramov dinamita, eno špansko pištolo kalibra 9, eno ameriško pištolo kalibra 22 z dušilec (obe sta imeli tudi naboj), 80 detonatorjev, 90 eksplozivnih palic in druge naprave. Orožje je »spremljal« list z navodili.

Uporaba orožja s strani neofašističnih in mladinskih desničarskih organizacij pa je bila v tistih letih precej pogosta (preiskovalci so odkrivali orožje tako rekoč vsak dan, tako na Krasu kot v Furlaniji in na Goriškem). Leta 1972 so neofašisti vrgli molotovko na židovsko sinagogo in bombo na sedež KPI v Ul. Capitolina, leta 1974 pa je bomba počila pred vhodom v telovadnico slovenskega šolskega poslopja pri Sv. Ivanu.

Če so bombe pokale bolj poredkoma, pa so bile druge fašistične provokacije na dnevnem redu. Če prelistamo tedanje časopise (predvsem slovenske), bomo ugotovili, da so se žaljivi napisi do Slovencev, Židov, delavcev itd. pojavljali skoraj vsak dan. Prav tako pogoste so bile mazaške akcije na dvojezičnih napisih, na pročelju sinagoge in na sedežih sindikatov, skoraj vsaka manifestacija (tudi če ni bila antifašistična) je utesnila izzvati fašistično ihto. »Preporod« neofašističnih organizacij so sicer spremljali tudi nekateri procesi, najhujše obtožbe na račun desničarjev pa so vedno odpad- le.

Poleg krajevnih desničarjev pa so imeli oporišče v Trstu tudi vidni italijanski teroristi, v prvi vrsti pučist Junio Valerio Borghese, za katerega so tržaški kameradi predstavljali najboljše del italijanske mladine, ki »bo znala povrniti Italiji njeno dostojanstvo«. Neonacist Franco Freda, ki je bil obtožen, da je sodeloval pri pokolu na Trgu Fontana, je imel zveste prijatelje v Trstu, medtem ko so se domači neofašisti proslavljali po vsej Italiji z ropi in tatvinami, s katerimi so finansirali svoje delovanje ...

BARBARA GRUDEN

Prispevek študentov k razpravi v KPI

Včeraj je skupina 43 levičarskih študentov, ki so se lani aktivno udeležili gibanja zoper zakon o reformi univerze, ki ga je predložil minister Ruberti, predstavila na tiskovni konferenci dokument, s katerim želijo sodelovati v razpravi, ki se odvija v sklopu KPI. Konferenco so priredili v sejni sobi Oddelka za moderno zgodovino Tržaške univerze. Študenti (med njimi je samo šest članov komunistične partije) v dokumentu opozarjajo, da je politika KPI v zvezi z vprašanjem reforme Univerze zelo pomanjkljiva, kar je po svoje simptom širše kulturne plitvine, ki je označevala politično akcijo največje italijanske levičarske stranke na kulturnem in raziskovalnem področju. V dokumentu je med drugim zapisano: »V trenutku, ko se je študentsko gibanje bojevalo proti najbolj razvitim oblikam kapitalizma, tistim, ki obvladujejo vzgojne procese ter porazdelitev znanja,« je KPI pustilo na cedilu to gibanje, »ker ni doumela dometa načetega vprašanja.« Študentje zahtevajo od Komunistične partije, naj ne opusti moderne kritike kapitalističnega sistema, ker samo taka analiza družbe lahko daje smisel levičarskemu političnemu subjektu. Identiteta nove politične stranke - trdijo študentje - se mora razviti iz starega komunističnega izročila ter iz vsebin, ki sta jih na politično prizorišče prinesla mirovniško ter ekološko gibanje. Nova politična sila bo morala tolmačiti družbeno dejanskost ter iz tega izpeljati »verodostojen, konkreten, resnično alternativen politični načrt.«

Študentje so na okroglo mizo povabili najvidnejše tržaške komunistične voditelje in jih zaprosili, da naj na podlagi predstavljenega dokumenta začnejo razpravo o tem vprašanju na vseh nivojih partijske organizacije. V živahno debato, ki se je razvnela po predstavitvi dokumenta, sta posegla tudi bivši poslanec Antonino Cuffaro ter deželna svetovalka Perla Lusa. (w)

Društvo Edinost prireja večer ob obletnici osimskih sporazumov

Druženopolitično društvo Edinost prireja v soboto ob 17. uri v tržaškem hotelu Savoia Excelsior predavanje o razpravi na temo »Pravni položaj manjšin petnajst let po pogodbah - Slovenci v Italiji, Italijani v Sloveniji, Italijani v Hrvaški, Hrvati v Italiji.«

Predavanje bo ob petnajst obletnici jugoslovansko-italijanske pogodbe, ki je bila podpisana prav 10. novembra 1975. Gre, kratka, za osimski sporazum in za tisti njegov del, ki govori o pravicah slovenske manjšine v Italiji in seveda za pregled dejanskega stanja. Predavanje bo v italijanski.

Srečanje Italia Nostra o varstvu okolja ob tržaški obali

Tržaška sekcija naravovarstvenega združenja Italia Nostra prireja jutri ob 18. uri v sejni dvorani zavarovalnice RAS na Trgu della Repubblica 1 srečanje na temo »Med morjem in Krasom: park za tržaško obalo.« Spregovorili bodo arhitekt Benno Albrecht, ki je zmagal nagrado Palladio, prof. Stefano Boato, docent za ozemeljsko načrtovanje na beneški univerzi, prof. Pierluigi Cervellati, prav tako docent na fakulteti v Benetkah in prof. Luigi Poldini, ki predava botaniko na Univerzi Trst.

Na diskusijskem večeru bodo sodelovali strokovnjaki, združenje Italia Nostra pa je večer pripravila z dokaj konkretnimi nameni in predlogi. Kot je zapisano v tiskovnem sporočilu, predlaga združenje posebni obalni park, ki bi upošteval morskorekreativne dejavnosti in hkrati strogo obvaroval nekatere naravne znamenitosti. Park naj bi preprečil, da bi »neorganizirani posegi ter gradnje hiš in turističnih objektov« na obali porušili še tisto zadnje občutljivo ravnoesje, ki se je še ohranilo na tržaški obali.

Jutrišnje srečanje bo zato vsekakor zanimivo, velja pa opozoriti, da se razprava o kraškem in obalnem teritoriju zaostruje. V igri so namreč večkrat nasprotujoči si interesi in stališča. Vzrokov za polemiko je, več in gredo od načrtovanih gradenj v Sesslanskem zalivu do predlogov za ustanovitev kraškega parka. V diskusijah smo seveda zainteresirani tudi Slovenci, saj gre za področja, kjer živi velik del slovenskega prebivalstva in kjer je veliko zemlje še vedno v slovenskih rokah. Tehnične in znanstvene ugotovitve so tako le del razprave, saj se nujno pridružijo še drugi interesi skupin in posameznikov. Nujna pa je dobra volja, da se pri odločitvah upoštevajo različni glasovi in da se išče nelahko ravnoesje med nujnim varstvom okolja in razvojnimi možnostmi področja in seveda njegovega prebivalstva.

Bo tudi 50-letni Miljčan lahko zapustil Irak?

Na seznamu dvajsetih italijanskih talcev, katerim naj bi Saddam Hussein dovolil zapustiti Irak, naj bi bil tudi 50-letni uradnik Giuliano Giuntini iz Milja. Razveseljiva vest se je razširila včeraj pozno popoldne v tržaških novinarskih krogih, vendar tako družina kot uradni organi organi je niso potrdili.

Potem ko je prav od novinarja družina izvedela za vest, se je razumljivo zaprla v popoln molk. Giuliano Giuntini je po rodu iz Toskane in stanuje v Drevoredu 25. aprila 29/a, njegova 49-letna žena Vanda pa dobro ve, kaj se dogaja z možem, saj se je vrnila 2. septembra, ko so ženam in otrokom dovolili odhod iz Iraka. Na kvesturi so odgovorni zanikali, da bi bili obveščeni o Giuntinijevi vrnitvi, isto nam je potrdil tudi visoki funkcionar prefekture dr. Vergone, ki je sicer poudaril, da z upravnega vidika nima prefektura nikakršnih pristojnosti. Tudi na osrednjem sedežu agencije Ansa v Rimu niso imeli podrobnejših vesti. Kolegi so nam povedali, da se je Farnesina zaprla v popoln molk in da noče posredovati seznama dvajsetih Italijanov, ki naj bi zapustili Irak. Edino, kar jim je neuradno uspelo izvedeti, je podatek, da so talci uslužbenci ENI. Toda tudi ta podatek je treba jemati skrajno previdno.

Giuliano Giuntini

Okrcala je pobalina a jih je dobila po nosu

Na oddelku za prvo pomoč katinarske bolnišnice so včeraj okrog 15.30 sprejeli 77-letno Flavio Rossi iz Ul. Giotto 9, ki jo je malo prej skupila, ker je ošela pijanega pobalina. Ženska se je peljala na avtobusu št. 21 proti Naselju sv. Sergija, na izstopni ploščadi pa se jepeljal tudi fant, star okrog 18-19 let, ki pa je bil tako očitno pijan, da ni stal na nogah in se je kar zleknil na hrbet. Na postaji v Drevoredu D'Annunzio je hotel izstopiti, vendar s tako muko in počasnostjo, da mu je Rossijeva, ki je tudi hotela izstopiti, zabrusila, naj se vendarle spravi iz voza, kar je pobalina v hipu zbudilo: s pestjo jo je dvakrat udaril po čeli in nosu in nato seveda zbežal. Rossijeva bo okrevala v 6 dneh, pijanega prenapeteža pa išče policija.

† Zapustila nas je naša draga

Jelka Vales vd. Pertot

Pogreb bo jutri, 9. t. m., ob 10. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalostno vest sporočajo sin Sandi z ženo Anito ter vnuka Sebastjan in Irina.

Trst, 8. novembra 1990

Ob izgubi drage mame izrekajo Sandiju in družini iskreno sožalje

kolegi Zadruga Expedit

Žganjekuha je v naših krajih priljubljeno kmečko opravilo

Čas okrog sv. Martina je pravi čas za potrpežljivo, utrujajoče, a kljub temu še vedno tradicionalno kmečko delo — žganjekuho. Kot vidimo na posnetku našega fotografa Maria Magajne, so v Bregu že začeli s tem opravilom, ki se v višjih kraških vaseh začanja bolj pozno, kot pač velja tudi za trgatev. Delo je zahtevno in utrujajoče, saj je treba bedeti ob kotliču tudi več dni in noči, skoraj vedno pa se zgodi, da pridejo na obisk prijatelji in znanci, tako da se žganjekuha spremeni tudi v pristen in topel družabni dogodek.

koncerti

VERDI
Koncertna sezona 1990/91
Pri gledališču Verdi so v teku vpisovanja novih abonmajev za koncertno sezono 1990/91.
Danes, 8. t. m., ob 20.30 (red A) enkratna izvedba koncerta TRŽASKEGA TRIA. Na sporedu bodo Brahmsove in Beethovnovne skladbe.
Diskoteka Mandracchio
Danes, 8. t. m., ob 21. uri bo na sporedu koncert tržaškega glasbenika SILVIA DONATIJA.

gledališča

ROSSETTI
Gledališka sezona 1990/91
Danes, 8. t. m., ob 20.30 (red četrtak) ponovitev Pirandellovega HENRIKA IV. v režiji Marica Sciacalunge. Nastopajo Giulio Bosetti, Marina Bonfigli, Camillo Milli in Edoardo Siravo. V abonmaju odrezek št. 1. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti. Ponovitev jutri, 9. t. m., ob 20.30 za red petek.

VERDI
Operna sezona 1990/91 - Pri blagajni gledališča Verdi je v teku vpisovanje novih abonmajev in potrditev starih. Urnik: od 9. do 13. in od 16. do 19. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Jutri ob 20. uri (red H) deseta ponovitev Mozartove opere DON JUAN. Dirigent Wolfgang Rennert, režiser Francesco Giraldi.

Danes, 8. t. m., ob 11. uri in 19.30 bo v gledališču Verdi na sporedu baletna predstava, ki jo predstavlja baletna skupina gledališča Verdi v organizaciji Ljudske univerze v Trstu in Unije Italijanov iz Istre in Reke ter v sodelovanju z Istrskim ljudskim gledališčem iz Pulja.

LA CONTRADA - Gledališče Cristallo
Pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti so v teku vpisovanja novih abonmajev.

Nocoj ob 20.30 bo na odru ponovitev komedije Francesca Macedonia in Nini Perne »Quella sera de febraio...«, igrajo Ariella Reggia, Mimmo Lo Vecchio, Gianfranco Saletta in Orazio Bobbio.
Prodaja vstopnic pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti.

Gledališče za mladino
Danes, 8. t. m., ob 10. uri bo v gledališču Cristallo prva predstava za mladino z naslovom NEVE BIANCA, ki jo je napisala in režirala Luisa Crismani. Igrata Giorgio Amodeo in Liciana Decaneva.

GLEDALIŠČE V UL. ANANIAN
L'Armonia - gledališke skupine
Jutri, 9. t. m., bo prva predstava v abonmaju. Predstavili se bodo I Commedianti z delom LA LOCANDA DE L'OMMO LVATICO, ki jo je Edda Vidiz povzela po Goldonijevi komediji »La bottega del caffè«.

izleti

Turistična agencija Marko Polo organizira od 28. novembra do 2. decembra izlet v Rim, Neapelj in Pompeje. Za informacije telefonirati od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure na tel. št. (003865) 62742.

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu obvešča, da je še nekaj prostih mest za izlet v Postojnsko jamo. Tel. na št. 360324.

razne prireditve

KD Ivan Grbec - Škedenj, Ul. di Servola 124, priredi v nedeljo, 11. t. m., ob 17. ure dalje MARTINOVANJE. Ob 18. uri nastop MPZ Ciril Kosmač iz Kopra, dirigent Jože Biščak. Vljudno vabljeni! **Slovenski kulturni klub** (Ul. Donizetti 3) vabi v soboto, 10. novembra, na VESELO MARTINOVANJE s filmom »Povratek v bodočnost 2« (Ritorno al futuro 2) in Martinovim sejmom novih in starih predmetov. Začetek ob 18.30. Vabljeni!

razstave

V galeriji Juliet's room v Ul. della Guardia 16 je na ogled razstava slikarke PATRIZIE DEVIDE.

V galeriji »Piccola arte« v Ul. Bernini 4 (Trg Sansovino) bo do 13. t. m. odprta razstava NEREA VENIERA. Urnik: 9.30-12.00, 16.00-19.00, ob nedeljah in praznikih 10.00-13.00.

V galeriji Tommaseo v Ul. del Monte 2/1 bo do 20. novembra na ogled razstava GIORGIA COLOMBANJA. Urnik: od torka do sobote ob 17. do 20. ure.

V Trstu je na ogled vrsta razstav, ki spadajo v okvir pobude »Neoklasicizem - aktualnost in zgodovina Trsta« in ki bodo na ogled do konca decembra.

V Vili Sartorio je na ogled razstava »Neoklasicizem - umetnost, arhitektura in kultura v Trstu«, v Muzeju Revoltella »Aktualnosti neoklasicizma«, urnik: vsak dan 10.00-19.00, ob nedeljah 10.00-13.00 in 17.00-20.00, v bivšem anglikanskem templju pa je na ogled razstava »Potovanje, potniki, neoklasicizem«. Urnik: vsak dan 10.00-13.00 in 17.00-19.00.

V galeriji Nadie Bassanese na Trgu Giotti 8 je do 24. novembra odprta razstava z naslovom »Leo Castelli post pop artists«. Na ogled so risbe in grafike od šestdesetih let do danes, razstavljajo pa Richard Artschwager, Ed Rosch, Ellsworth Kelly, Robert Morris, Bruce Nauman, Richard Serra in Keith Sonnier. Urnik: ob delavnikih od 17. do 20. ure.

Na sedežu Trgovinske zbornice - Ul. S. Nicolò 7 - II. nad - bo do 10. novembra na ogled razstava slikarja FERNANDA DE FILIPPIJA. Urnik: od ponedeljka do petka od 10.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.00.

V galeriji Torbandena v Ul. Torbandena 1 je na ogled razstava slikarke ALICE GOMBACCI.

V Beneški hiši v Miljah, Calle Oberdan, je odprta razstava ENZA MARSUJA. **Fotoclub ARCCS-ARCI in ART** vabita na ogled razstave, ki je na ogled do 15. t. m. v Študentskem domu - Ul. F. Severo 150 - stavba E - z naslednjim urnikom: ob delavnikih od 17.00 do 21.30 in ob nedeljah in praznikih od 10.00 do 13.30.

čestitke

V veliki tajnosti je MEKO postal elektronski inženir. Bivši 5. ajevci mu iskreno čestitajo.

kino

ARISTON - 17.45, 22.15 **Presunto innocente**, r. Alan Pakula, i. Harrison Ford.
EXCELSIOR - 15.30, 22.15 **Ghost - Fantasma**, i. P. Schwayze.

EXCELSIOR AZZURRA - 15.30, 22.00 **Stanno tutti bene**, r. Giuseppe Tornatore, i. Marcello Mastroianni.

NAZIONALE I - 16.15, 22.15 **Robocop II**.
NAZIONALE II - 16.30, 22.15 **Le comiche**, i. Renato Pozzetto, Paolo Villaggio.
NAZIONALE III - 16.30, 22.15 **Weekend con il morto**.

NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 **Cadillac man**, i. Robin Williams.

GRATTACIELO - 17.00, 22.00 **Caccia a ottobre rosso**, i. Sean Connery.

MIGNON - 16.30, 22.15 **Gremlins II - La nuova stirpe**.

EDEN - 15.30, 22.00 **Pandora anal**, porn., □□

CAPITOL - 16.00, 22.00 **Fantasia**, prod. Walt Disney.

LUMIERE - 16.30, 22.15 **Una notte a Bengali**.

ALCIONE - 16.45, 22.10 **L'africana**, r. M. Von Trotta, i. S. Sandrelli, B. Sukowa.

RADIO - 15.30, 21.30 **La parte erotica di una calda moglie**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □
- 18. letom □□

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

gostuje

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE - Nova Gorica

Niccolò Machiavelli

MANDRAGOLA

Režija: GEORGIJ PARO

jutri, 9. t. m., ob 20.30 abonma RED A in D
v soboto, 10. t. m., ob 20.30 abonma RED B, E in F
v nedeljo, 11. t. m., ob 16. uri abonma RED C in G

Zaradi povečanja števila abonmentov prosimo abonente mladinskih redov, da se držijo objavljenega razporeda, vse druge pa, da se o morebitnih spremembah dogovorijo na blagajni Kulturnega doma, tel. 734265.

GLASBENA
MATICA

TRST

Koncertna abonmajska sezona 1990/91

Danes, 8. t. m., ob 20.30
v stolnici sv. Justa v Trstu

HUBERT BERGANT
(orgle)

Na sporedu dela C. Francka

včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 8. novembra 1990
BOGOMIR

Sonce vzide ob 6.54 in zatone ob 16.43
- Dolžina dneva 9.49 - Luna vzide ob 22.19 in zatone ob 12.38.

Jutri, PETEK, 9. novembra 1990
BOŽIDAR

PLIMOVANJE DANES: ob 1.52 najvišja 22 cm, ob 6.46 najnižja 6 cm, ob 11.39 najvišja 21 cm, ob 19.23 najnižja -39 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 9,9 stopinje, zračni tlak 1027 mb, rahlo narašča, veter 12 km na uro, severovzhodnik z burjo, vlaga 44-odstotna, nebo skoraj jasno, morje razgibano, temperatura morja 16,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Damiano Della Bosca, Patrick Lavagnini, Stefania Daria Devivi, Daniele Pilato.

UMRLI SO: 79-letni Renato Visintin, 66-letna Graziella Gordini vd. Canarutto, 78-letni Francesco Pussi, 81-letna Agneta Facchin, 78-letni Francesco Benci, 83-letni Mariano Rossi, 57-letni Giorgio Longhi, 84-letna Teresa Rosa Anna Borsano, 78-letna Maria Buzziar por. Viola, 79-letni Mario Bessi.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 5., do sobote, 10. novembra 1990

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Flavia 89 (Žavlj).

BOLJUNEC (tel. 228124), **SESLJAN** (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Flavia 89 (Žavlj).

BOLJUNEC (tel. 228124), **SESLJAN** (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Flavia 89 (Žavlj).

BOLJUNEC (tel. 228124), **SESLJAN** (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpriznična od 14. do 20. ure in priznična od 8. do 20. ure.

razna obvestila

ZSKD: Mavrica misli - vez med ljudmi. Pod tem geslom sklicuje Zveza slovenskih kulturnih društev - Trst, Gorica, Videm - 28. redni občni zbor v soboto, 17. novembra, v mali dvorani Kulturnega doma ob 14.30 v prvem in ob 15. uri v drugem sklicanju.

Jezik in kultura - Neločljivi binom. Še se je mogoče vpisati v tečaj slovenskega jezika za začetnike - vmesna raven in za vpeljane - konverzacija. Zanimati se lahko obrnejo na tajništvo Italijanske ustanove za spoznavanje slovenskega jezika in kulture, Ul. Valdirivo 30, II. nadstr., urnik od 17. do 19. ure, tel. 761470.

60-letniki z Opčin, od Banov in od Ferlugov. Zbirališče slavljencev, 60-letnikov, bo v soboto, 10. t. m., ob 10. uri v Prosvetnem domu na Opčinah. S seboj prinesite potni list ali prepustnico, ker bomo okroglo obletnico praznovali v Sloveniji. Vrnitev zvečer.

Skupina Foto Trst 80 je skicala sejo, kot običajno, za jutri, 9. novembra, ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani.

SK Devin - ŠD Sokol priredita 10., 11. in 12. novembra v dvorani Igo Gruden - Nabrežina 89, v neposredni bližini Trga sv. Roka, **TRADICIONALNI SEJEM NOVE IN RABLJENE SMUČARSKO OPREME.** Trgovina 3A Sport iz Tržica vam bo na razpolago z novo smučarsko opremo. Urnik sejma: v soboto, 10. t. m., od 15. do 21. ure; v nedeljo, 11. t. m., od 10. do 21. ure in v ponedeljek, 12. t. m., od 16. do 21. ure.

UL. SV. FRANČIŠKA 20

v sodelovanju s Slovenskim deželnim zavodom za poklicno izobraževanje in Zvezo slovenskih kulturnih društev Vas vabi

danes, 8. t. m., ob 18. uri
na odprtje razstave

LIKOVNIH IZDELKOV, KI SO NASTALI V OKVIRU TEČAJA ZA ANIMATORJE V LETU 1990

V spomin na Romana Sullinija darujejo Leda, Bruno in Diego 20.000 lir ter sestra Olide in Ambrož Švab 20.000 lir za kriško sekcijo VZPI-ANPI.

V spomin na padle partizane iz Križa daruje Srečko Sedmak (Devinščina) 10.000 lir za kriško sekcijo VZPI-ANPI.

V spomin na pok. Ivana Bana darujeta kati in Ado 50.000 lir za ŠD Kontovel.

V spomin na Danila Kocijančiča daruje družina Krmec (Krmenska) 20.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

Namesto cvetja na grob očeta Sergija Požarja daruje 3. razred s.š. F. Erjavec (Rojan) 50.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na nepozabnega prijatelja Danila Kocijančiča daruje Vladimir Berzenda 20.000 lir za Zadržni center za socialno dejavnost.

Za Sklad za dvojezičnost darujejo Giorgio Brajkovič 50.000 lir, Valerija Godina 100.000 lir in E. G. 100.000 lir.

V spomin na pok. Karla Petarosa daruje nečak Renato Čok z družino 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

Norma Godina daruje 50.000 lir za nov sedež Skupnosti Družina Opčine.

V spomin na Karla Čoka daruje Avguštin Čok 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na Pierino Prašelj in na Ivana Bana darujeta Marina in Žarko 30.000 lir za ŠD Kontovel.

V spomin na dragega očeta in nonota Ivana Bana darujejo svojci 200.000 lir za MPZ Vasilij Mirk, 100.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel, 100.000 lir za ŠD Kontovel in 100.000 lir za Amaterski oder Jaka Štoka.

Ob godu in rojstnem dnevu nepozabnega Karla Rudeža darujejo starši 10.000 lir za Dijaško matico in 10.000 lir za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Ivana Bana darujeta Elda in Livio Vignini 50.000 lir za MPZ Vasilij Mirk.

V spomin na Ivana Bana daruje sin Ivan 200.000 lir za nosilce krste.

Nosilci krste Ivana Bana darujejo 200.000 lir za Amaterski oder Jaka Štoka.

V spomin na Ivana Bana daruje Rado Starec 50.000 lir za Amaterski oder Jaka Štoka.

Namesto cvetja na grob Pierine daruje Lojzka Guštin 10.000 lir za Amaterski oder Jaka Štoka.

V spomin na pokojne svojece daruje Lojzka Guštin 10.000 lir za kontovelske cerkvene pevke.

V spomin na Ivana Bana darujeta Gigi in Karla Štoka 30.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

Namesto cvetja na grob Mariota Pernarčiča darujeta Mirka in Pepi Gruden 15.000 lir za SKD Vigred.

Namesto cvetja na grobove svojih pokojnih daruje Vera Grgič (Drečkova) 20.000 lir za ŠD Zarja in 15.000 lir za KD Lipa.

V spomin na Danila Kocijančiča daruje Dušan Žerjal z ženo 30.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Dolina, Mačkolje, Prebened.

V spomin na Danila Kocijančiča daruje Cvetko Smotlak 20.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Dolina, Mačkolje, Prebened.

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1116,650	1100.—
Nemška marka	751,200	740.—
Francoski frank	223,980	220.—
Holandski florint ...	666,320	658.—
Belgijski frank	36,498	35.—
Funt sterling	2202.—	2170.—
Irski sterling	2013,900	1970.—
Danska krona	196,380	190.—
Grška dragma	7,375	7.—
Kanadski dolar	959,600	900.—

mali oglasi

PRODAM nemški črn klavir za začetnike za 900.000 lir. Tel. 228766.

PRODAM star avto opel z dobrim motorjem. Tel. na št. (0481) 882478.

PRODAM ford escort 1100 L, letnik '81. Tel. (040) 416533.

PRODAM dvizni most za mehanično delavnico. Tel. 200115 od 19. do 20. ure.

MARIO DEVETAK, Ul. Zanetti 22/A, 34070 Sovodnje ob Soči, tel. (0481) 882112, ponuja: terapevtske deke merinos za preprečevanje artroze in revme ter posodo moderne generacije za hitro kuhanje brez vode in za pečenje brez maščob. Ugodna tovarniška cena. **PODARIM** mladega volčjaka. Tel. 220333 od 18. do 19. ure.

LJUBITELJEM malih mačic podarim mladiče iz mojega hišnega legla. Telefonirati na številko (0481) 34313.

PARCELO z ruševinami, hlevom in vrtom, z gradbenim dovoljenjem za zidavo stanovanjske hiše in delavnice, v Dutovljah 14 v občini Sežana, prodam. Tel. (003867) 72749.

KUPUJEM rabljene kotalke z belimi skorenjčki št. 39. Tel. na št. 228330 ob uri večerje.

ZA BOLJŠE FIZIČNO in psihično počutje obiščite terapevtski salon TIM v Ankaranu (Hotel Adria), tel. (003866) 51850 od 15. do 18. ure.

NUDIM lekcije angleškega jezika. Tel. 225475 ob uri večerje.

PODJETJE išče prevoznika z lastnim kombijem za prevoz blaga po mestu in tržaški okolici. Tel. 228530.

OSMICO odpre Valerij Glavina v Šmarjah pri Kopru.

INŠTRUIRAM in prevajam iz nemščine. Tel. (003866) 31115.

prispevki

Namesto cvetja na grob Danila Kocijančiča daruje Angel Veljak od Domja 20.000 lir za KD F. Venturini.

V počastitev spomina pokojnih sorodnikov, prijateljev in znancev daruje Lucija Kalc-Hrovatin 50.000 lir za KD Skala iz Gropade.

V spomin na dragega očeta Franca Vertovca daruje hči Pierina z možem 100.000 lir za KD Skala iz Gropade.

Namesto cvetja na grob pok. Franca Vertovca daruje družina Milkovič (Gropada 4) 50.000 lir za KD Skala iz Gropade.

V spomin na Ivana Ferfoglio darujeta Justina in Milko Cibic 20.000 lir za cerkev sv. Martina na Proseku.

V spomin na svoje drage pokojne darujeta Vanda in Milko Starc 30.000 lir za vzdrževanje partizanskega spomenika na Kontovelu.

V spomin na svoje pokojne daruje Marica Danev 20.000 lir za vzdrževanje partizanskega spomenika na Kontovelu.

V spomin na Marina Starca in Pierino Starc vd. Sigmund daruje Vida Gerlanc Menucci 15.000 lir za ŠD Kontovel.

Zanimiv boj TV mrež na področju kakovosti

Zdi se, da televizijskega premirja še ne bomo doživeli, čeprav je po velikih bitkah ob odmerjanju prostora reklamnim spotom zavladalo nekakšno reklamno zatišje. Državne in komercialne mreže (predvsem prva in druga mreža RAI na eni strani in Berlusconi Canale 5 in Rete 4 na drugi) se zadnje čase dobesedno kosajo s filmskimi premieri in mogočnimi nadaljevalkami. Agencijam, ki se bavijo z razdeljevanjem reklame, so premiki na TV področju zadnje čase res začeli beliti lase, a tekmovalje med posameznimi mrežami je znatno olajšalo njihov položaj. Stvari so kar precej enostavne: boljši sporedi privabijo pred ekrane večje število gledalcev, kar je osnovni cilj mrež; cene za reklamne oglase se seveda višajo, a istočasno je večji tudi učinek, kljub temu da je reklamni prostor omejen. In tako se izkaže tekmovalje med mrežami na kvalitetni ravni nadvse dobičkonosno.

Morda je potreben kak primer: RAI je v zadnjih tednih doživela velik uspeh z nadaljevalkami *Piovra 5* in *Michelangelo*; Canale 5 je pripravila *Sabato domenica e lunedì*, ki je tik

pred zdajci; v loncu RAI 1 se medtem že kuhajo prvovrstni filmi - po *Tre scapoli e una culla* in *Platoon* bo prihodnji ponedeljek na sporedu *Stregata dalla luna* (protagonistka Cher je prejela oskar); RAI 2 pripravlja ciklus filmov z najboljšimi protagonisti iz 80. let (Melanie Griffith v *Qualcosa di travolgente*); Fininvest ima že na zalogi 32 filmskih premier do konca decembra, med temi *L'orso* Jean-Jacquesa Annauda in *Robocop*.

Gledalci se včasih znojajo v škrpicih, ker so dobri filmi ali dobri sporedi na splošno istočasno na različnih mrežah, včasih pa so tudi »praznine« grozljive, da gledalec res nima kaj izbirati. Novost tega trenutka je, da je Auditel sposobna zabeležiti prisotnost gledalcev ne samo med sporedi, temveč tudi med reklamnimi spotti, zazna pa lahko tudi povišanje ali padec števila gledalcev in premike z enega kanala na drugi. Na ta način imajo oglaševalci zelo jasne »napotke«, kdaj in na kateri mreži bo reklamno sporočilo sprejelo največ gledalcev: več je gledalcev, višje so tarife, večji je dobiček. In račun se vsem izide.

Na koprski TV spet pozornost do glasbe

Po dolgoletnem premoru se med redne sporede TV Koper-Capodistria spet uvršča glasbena oddaja. Gre za tednik v sodelovanju z londonsko Music Television, v katerem bo voditelj - mladi tržaški disc jockey Alex Bini - posredoval gledalcem izbor najpopularnejših video posnetkov, ob tem pa še vse novosti svetovne glasbene produkcije, datume raznih koncertov in turnej. Tedenski niz *Tutti frutti* se začneja že nocoj ob 20.30 vsako nedeljo pa bo ob 19.45 na sporedu še ponovitve.

Nicole Garcia uspešna v prvi režiji

FIRENCE — Na letošnjem petem festivalu francoskega filma, ki se je včeraj zaključil v toskanskem glavnem mestu, je v kategoriji filmskih prvencev prvo mesto osvojil Un week-end sur deux francoske igralke Nicole Garcia. *Zirija*, ki so jo sestavljali Pupi Avati, Domiziana Giordano, Iala Fiastri in Gian Mario Feletti, ga je enoglasno proglasila za najboljši prvenec predvsem zaradi doslednosti v podajanju lika matere, ki se ne odreče dostojanstvu svoje ženske vloge. Kot najboljšemu prvemu filmskemu delu je nagrada šla filmu *La discreta Christiana Vincenta*, posebna nagrada žirije filmu *Printemps perdu* Alaina Mazarsa, simbolično priznanje občinstva pa filmu *L'autre Bernarda Giraudeaua*.

sklad mitje čuka

jelka cvelbar

Še o knjižnem jeziku in narečju

Na osnovi tujih izkušenj, v tem primeru nemških, smo torej mogli ugotoviti, da je včasih otrokova negotovost v uporabi knjižnega jezika ovira pri preverjanju znanja in torej predstavlja večjo možnost za slabšo oceno.

Kazalo bi zato prepovedati narečje v šoli - je prva ugotovitev, ki se nam ob tem lahko porodi. V resnici se je v Nemčiji to dogajalo do sedemdesetih let, danes pa ni več cilj odpravljati narečje v šolskem pogovoru med učenci, marveč pripeljati učence skozi njihov pogovorni medij - torej skozi narečje - naprej do standardne, vsem razumljive nemščine zato, da bi lažje osvojili knjižni jezik.

Ne morem pri tem mimo ugotovitve, da v naših razmerah narečje ne pomeni govora, v katerem je več kot polovica uporabljenih besed italijanskega izvora. Tudi narečje ima svoj »purizem«, ki mu ne dovoljuje, da bi se onesnaževalo z besedami prevzetimi iz italijanskega po znani liniji najmanjšega odpora oziroma zaradi možganske lenobe. Čisto narečje nam je torej lahko osnova za knjižni jezik.

Tu je izkušnje nam še narekujejo, da mora biti konec diskriminacij vrste: »Ali mi ne moreš tega povedati v razumljivem jeziku.« Take izjave le povečajo otrokovo negotovost. Iz negotovosti lahko učitelj privede učenca z globokim razumevanjem, morda celo s tem, da pri nekaterih situacijah, če je to mogoče, sam zdrsne v vsakdanji način narečnega izražanja, zato da ne povzroča otroku nepotrebnih ovir. Pravilen odgovor je namreč pravilen odgovor tudi v primeru, da ga otrok izrazi v narečju, če ga ne zna v knjižnem jeziku. Seveda mora nato učitelj razložiti otroku, da je »špargert« v našem knjižnem jeziku štedilnik in da je »šparovec« hranilnik, vendar ne v obliki, ki bi kazala na manjvrednost narečja in s tem tistega, ki narečje uporablja.

Še celo več: nekateri učitelji v Nemčiji dajejo narečju vlogo predmeta, da postane snov za razširjanje znanja: učenci izdelujejo slovarje in zapišejo v enem stolpcu izraze v narečju, poleg pa odgovarjajoče izraze v knjižnem jeziku.

Po mnenju nemških strokovnjakov imajo od take metode vsi otroci nekaj koristnega: tisti, ki poznajo le knjižni jezik, se učijo, kako se v narečju kraja, v katerem živijo, nečemu pravi: ostali pa lahko ugotovijo, kako označiti v knjižnem jeziku to, kar že poznajo iz narečja. V tako ustvarjeni situaciji lahko učitelj najde marsikatero priložnost, da nauči otroke čisto avtomatično uporabljati knjižni jezik.

K temu seveda pripomore vloga, ki jo učenci igrajo. V poizkusu, ki ga je opravil dr. Valentin Reitmayer, referent za pedagogiko na državnem pedagoškem inštitutu v Münchnu, je zrežiral z bavorskimi osnovnošolci radijsko oddajo. Opozoril je, da so otroci, ko so stali pred mikrofonom in se je zavrtel trak za snemanje, čisto avtomatično prešli na knjižni jezik. Ko teh dveh rekvizitov ni bilo, so se pogovarjali v narečju. Ne da bi se zavedali, so torej v določeni situaciji posmenali tisto, kar navadno slišijo po radiu. Ob tem je seveda zelo pomembno, kaj slišijo po radiu in pri nas je nadvse važno, kakšna je slovenščina, ki gre v javnost po etru in v tiskani obliki. Vse to, o čemer smo doslej

govorili, pa nas navaja na vprašanje: Kaj torej lahko storijo starši tistih otrok, ki običajno govorijo narečje, v sodelovanju z učitelji za to, da bi se otrok naučil knjižnega jezika?

Strokovnjak meni, da bi veliko pomagalo, ko bi starši, ki navadno s svojim otrokom govorijo v narečju, pred otrokom s tujci govorili knjižno. Tako bi otrok razumel, da v različnih okoliščinah lahko uporabljajo različne načine sporazumevanja. Nikakor pa ne bi bilo uspešno, ko bi se z otrokom pogovarjali v okornem knjižnem jeziku namesto v že utečenem narečju, ki tudi obarva sporazumevanje. Tudi zato, ker niso vsi starši enako usposobljeni za pogovor v knjižnem jeziku. Pa vendar tudi taki starši, ki sami težko govorijo knjižni jezik, lahko veliko storijo za jezikovno izobrazbo svojih otrok. Predvsem morajo gojiti kontaktke z vrstniki njihovih otrok. Po mnenju nemških strokovnjakov je idealno mesto otroški vrtec. Tam namreč otroci spoznavajo predmete, o katerih morajo nato med seboj govoriti in govoriti z vzgojiteljico, in če želijo, da jih bodo razumeli, morajo uporabljati govor, ki ga vsi uporabljajo. To poteka povsem avtomatično, zato je otroški vrtec najboljša pripravljalna šola za jezikovno vzgojo.

V naših razmerah bi še dodali, da je zato še posebej pomembno, kakšen jezik uporabljajo otroci po vrtcih (in šolah), koliko se jezikovnih problemov zavedajo vrtarice (in učiteljice) in koliko se zavestno popravljajo nekoristne interference iz italijanskega jezika, ki nam mora za to, da bomo ohranili jezik, ki mu pravimo materin, ostati po čustveni relaciji vedno do neke mere tuj.

IZ ZADNJE REVIEJE H-INCONTRI

Prejeli smo tudi že peto številko italijanske revije H-incontri, ki se ukvarja s problematiko prizadetih oseb.

Carlo Pascoletti govori o Nevropsiholoških pogledih na osvajanje znanja. Članek je precej razširjen, namenjen tistim, ki se ukvarjajo s prizadetimi otroki in obljublja nadaljevanja v prihodnji številki.

Prevzgoja prizadetega otroka je naslov zapisa Diega Lavaronija. Napisan je v duhu gesla *Ti se boš spremenil, če se bom jaz sam spremenil*. Torej iskanje novega življenjskega sloga, pogleditev v problem prizadetosti.

Revijo dopolnjujejo še drugi članki praktičnega značaja in kronika novih pobud in dosežkov na področju prizadetosti, predvsem v okviru videmske pokrajine.

POMOČ POPLAVLJENCEM

Finančna sredstva za v poplavih prizadeto prebivalstvo Slovenije zbiramo na sedežu Sklada Mitja Čuk, v Proseški ulici 131-133, od ponedeljka do petka med 8. in 15. uro.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
6.55 Aktualno: Uno mattina
10.15 Nad.: Santa Barbara
11.00 Kratke vesti
11.05 Film: Gli uomini vogliono vivere (dram., Fr.-It. 1962, r. Leonide Mougy, i. Jacqueline Huet), vmes (11.55) vesti
13.00 Variete: Fantastico bis
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Kvarov svet: Prebivalci severnih morij, nato risanke
15.00 Rubrika: Primmissima
15.30 Italijanske kronike
16.00 Mladinska oddaja: Big!
17.55 Iz parlamenta in vesti
18.05 Nanizanka: Cose dell'altro mondo
18.45 Nad.: Santa Barbara
19.40 Almanah in dnevnik
20.40 Dokumentarec: La macchina meravigliosa - Okus in voh
22.35 Kratki film s Stanom Laurelom in Oliverjem Hardyjem
23.00 Dnevnik
23.10 Pregled nove italijanske kinematografije: Cinegrafie '90
24.00 Dnevnik in vreme
0.25 Rubrika: Mezzanotte e dintorni

RAI 2
7.40 Nan.: Lassie in risanke
8.40 Nan.: Lorentz e figli
9.30 Zgodbe naših gradov
10.00 Film: La fuggitiva (dram., It. 1941, r. P. Balzerini, i. Anna Magnani)
11.30 Nanizanka: Il brivido dell'imprevisto
11.55 Nadaljevalka: Capitol
13.00 Dnevnik - Trentatré
13.45 Nadaljevalki: Beautiful, 14.30 Destini
15.20 Film: Barbagialla il terrore dei sette mari e mezzo (kom., ZDA 1983)
17.00 Vesti in Iz parlamenta
17.10 Lepa Italija
17.35 Videocomic
17.45 Nanizanka: Alf
18.10 Casablanca in šport
18.30 Rubrika: Rock Café
18.45 Nanizanka: Un giustiziere a New York
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Aktualno: Ostalo... na kroniki, vmes nan.
23.00 Dnevnik in Eurogol
23.25 Glasba in besede za deželo ob Amazonki
0.25 Dnevnik in horoskop
0.40 Film: Il giorno degli assassini (pust., ZDA, r. Smith-Vasallo, i. Glenn Ford)

RAI 3
12.00 Dokumentarna oddaja: Meridiana - Življenje živali, Nastajanje celine, Il bel mangiare, Dežele v ogledalu - Sicilija
14.00 Deželne vesti
14.30 Raziskava o mestu knjige
15.00 Aktualno: Le indomabili donne nella storia d'Italia - Grazia Deledda
15.35 Tekmovanje v superbi-ku (iz Malesie)
16.00 Rubrika: Rally
17.00 Nanizanka: I mostri - Ninna nanna mostro bello, 17.30 Throb - Breve incontro
18.00 Dokumentarna oddaja: Geo
18.35 Dokumentarec: Drobbi barvnege radia
18.45 Športna rubrika: Derby
18.55 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 BlobCartoon
20.00 Varieteja: Blob. Di tutto di più, Una cartolina spedita da A. Barbato
20.30 Aktualno: Samarcanda
23.15 Nočni dnevnik
23.30 Oddaja o kulturi: Fuori orario. Cose mai viste
0.30 Dnevnik - v kiosku

TV Ljubljana 1
9.00 Spored za otroke in mlade: nanizanka Grizli Adams
9.25 Šolska TV: Oddaja za učitelje, 9.40 dokumentarni niz Pustolovščina slikarstva
10.10 Mozaik. Tečaj angleščine za najmlajše, 10.25 Mostovi
10.55 Nanizanka: Zakon v Los Angelesu
11.40 Video strani
14.25 Video strani
14.35 Mozaik (pon.)
15.20 Žarišče (pon.)
15.50 Sova (pon.)
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Šolska TV (pon.)
18.05 Teleski '90
18.35 Spored za otroke in mlade: nanizanka Alf
19.00 Risanka in TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Nadaljevalka: Podmornica (5. del)
21.00 Tednik
22.00 Dnevnik in vreme
22.25 Nočni program Sova, vmes nanizanki Vse razen ljubezni in Max Headroom

TV Koper
12.30 Dok.: Campo Base
13.30 Rubrika: Tuttocoppe
14.00 Športni pregled: USA Sport
15.45 Rubrika: Bordo Ring
16.45 Wrestling Spotlight
17.30 Pregled: Evropski nogometni pokali
18.30 Spored v slovenščini
18.45 Odprta meja
19.00 TVD Novice
19.30 Otroška oddaja
20.00 TV debata
20.30 Video glasba: Tutti frutti
21.20 Rubrika: Veliki tenis
22.30 Nogomet: Gol d'Europa
23.15 Rubriki: Bordo Ring in Veliki tenis

TV Slovenija 2
16.00 Satelitski programi
17.30 Studio Ljubljana
19.30 Dnevnik in Žarišče
20.30 Dok.: Divji svet žvali
21.00 Mali koncert
21.10 Dokumentarec: Pionirji sodobne kirurgije
22.00 Svet na zaslonu
22.30 Nogomet za pokal UEFA: Partizan-Real
23.00 Komedija: Amfitrion (Giraudoux)

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, 17.00 Poročila; 8.00, 14.00 Deželna kronika; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Kalendar in Pravljica; 8.10 Slovenski esej; 8.40 Melodije; 9.30 Čas trobentic in čas kostanja; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Z opernega repertoarja; 11.30 Lahka glasba; 12.00 Demetra, pridobljena zemlja; 12.15 Solisti; 12.40 Revija ZCPZ v Kulturnem domu v Trstu; MePZ Kolonkovec; 12.50 Orkestralna glasba; 13.20 Poslušali boste; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Dvignjena zavesa; 15.00 Country; 15.30 Zvočne kulise; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Četrtekova srečanja; Jugoslavija 1941-1945; 17.40 Mladi val; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA
6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Mladina poje; 9.05 Matineja; 10.00 Informacije, glasba; 11.05 Izbrali smo; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domača glasba; 13.38 Do štirinajstih; 14.05 Oddaja o jeziku; 14.25 Iz glasbene tradicije; 14.40 Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Zabavna glasba; 16.00 Melodije; 17.05 V studiu; 18.05 Big band RTV Ljubljana; 18.30 Glasba velikih mojstrov; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Ansambli; 20.00 Domače pesmi; 21.05 Literarni večer; 21.45 Melodije; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Podoknica; 23.05 Literarni nočno.

RADIO KOPER (slovenski program)
7.30, 14.30, 16.30 Poročila; 13.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vreme in prometni servis; 6.30 Jutranjik in cestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska in kulturni servis; 8.00 Prenos Vala 202; 13.00 Oddaja v živo: Od enih do treh; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.00 Črno na bellem; 17.30 Aktualno: Primorski dnevnik; 18.00 Mladim poslušalcem; 19.00 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Skupaj; 8.00 Razglednica; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Clit; 9.35 Popevka po želji; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.40 Družinsko veselje: ideje in nasveti; 11.00 Pisali so nam...; 11.30 Italijana; 12.00 Glasba po željah in čestitke v živo; 14.40 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Vse za dopust v Jugoslaviji; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.32 Instrumentalna glasba; 19.00 Jazz glasba; 10.00 Nočni glasba.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Dobro jutro; 18.30 Zmenek s psihologom; 20.00 V svetu knjige; 21.00 Nočni program - glasba.

CANALE 5
7.50 Nanizanka: La piccola grande Nell
8.25 Film: Tutta la città ne parla (kom., ZDA 1946, r. Allan Dwan, i. Eddie Albert)
10.30 Aktualno: Gente comune
12.00 Kvizi: Il pranzo è servito, 12.45 Tris, 13.30 Cari genitori, 14.15 Il gioco delle coppie
15.00 Rubrike: Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo, parliamone, 16.00 Cerco e offro
16.30 Variete: Buon compleanno 1983
16.55 Kvizi: Doppio slalom, 17.25 Babilonia, 18.00 O.K. Il prezzo è giusto, 19.00 Il gioco dei nove, 19.45 Tra moglie e marito
20.25 Variete: Striscia la notizia
20.40 Kvizi: TeleMike
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show
0.55 Striscia la notizia (pon.)
1.10 Nanizanki: Marcus Welby M. D., 2.15 L'ora di Hitchcock

RETE 4
8.30 Nad.: Una vita da vivere, 9.30 Andrea Celeste, 10.00 Amandoti, 10.30 Aspettando il domani, 11.00 Così gira il mondo
11.30 Nanizanka: La casa nella prateria - Il mostro di Walnut Grove
12.30 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
13.40 Nadaljevalke: Sentieri, 14.35 Marilena, 15.40 La mia piccola solitudine, 16.10 Ribelle, 16.45 La valle dei pini, 17.20 General Hospital, 17.33 Febbre d'amore
18.55 Aktualno: C'eravamo tanto amati
19.25 Nan.: Top Secret
20.30 Film: Uno scomodo testimone (krim., ZDA 1981, r. Peter Yates, i. Sigourney Weaver, William Hurt)
22.35 Tednik: Kronika
23.00 Aktualnosti: Tehnologija in roboti, 23.50 rubrika Cara TV
0.35 Filmske novosti
0.45 Film: Il comandante Jim (vojni, ZDA 1942, r. David Miller, i. John Wayne)

ITALIA 1
7.00 Otroška oddaja: Ciao ciao in risanke
8.30 Nanizanka: Skippy, 9.05 Strega per amore, 9.40 Tarzan, 10.50 Riptide, 12.00 Charlie's Angels, 13.00 La famiglia Bradford, 14.00 Happy days
14.30 Radio Carolina 7703
15.30 Nanizanka: Compagni di scuola
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam in risanke
18.45 Nan.: Il mio amico Ultraman, 19.30 Casa Keaton
20.00 Risanke
20.30 Nanizanka: Don Tonino e il mistero di Villa Gruber
22.25 Aktualno: Miti, mode in rock'n'roll
22.55 Variete: Capolinea
23.25 Rubrika: Grand Prix
0.40 Nanizanki: Mike Hammer, 1.40 Benson

ODEON
7.00 Matineja Trivenete
13.00 Risanke
14.45 Variete: Telemeno
15.00 Nadaljevalka: Signore e padrone

16.00 Film: La ragazza della 5a strada (kom., ZDA 1939, r. Gregory La Cava, i. Ginger Rogers)
17.45 Nanizanka: Doc Elliot, 18.30 Flash Gordon
19.00 Film: in risanke
20.00 Nanizanka: Casalingo Superpiù
20.30 Film: American Ninja (pust., ZDA 1986, r. Sam Firstenberg, i. Michael Dudicoff, Steve James)
22.15 Dok.: Diario di soldati
22.45 Film: La libellula non deve volare (dram., ZDA, r. Gilbert Cates, i. Beau Bridges)
0.30 Nanizanka: I classici dell'eroticismo

TMC
8.30 Nanizanka: Get Smart, 9.00 Petrocelli, 10.00 La famiglia Partridge
10.30 Nad.: Terre sconfinite, 11.15 Potere
12.00 Kosilo z Wilmo
12.30 Prijateljska narava
13.00 Šport in dnevnik
13.30 Aktualno: Ženska TV
15.00 Film: La rivale di mia moglie (kom., VB 1953, r. Henry Cornelius, i. Kay Kendall)

16.40 Aktualno: Ženska TV
17.50 Nanizanka: Autostop per il cielo, 18.55 Anna e il suo re
19.30 Variete: C'era questo, c'era quello
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: L'isola (pust., ZDA 1980, r. M. Ritchie, i. Michael Caine)
22.30 Montreaux Jazz Festival: Randy Crawford
23.30 Večerne vesti
23.50 Film: Allons enfants - Figli di eroi (dram., Fr. 1980, r. Yves Boisset, i. Jean Pierre Aumont)
1.40 Nanizanka: Un uomo chiamato Sloane

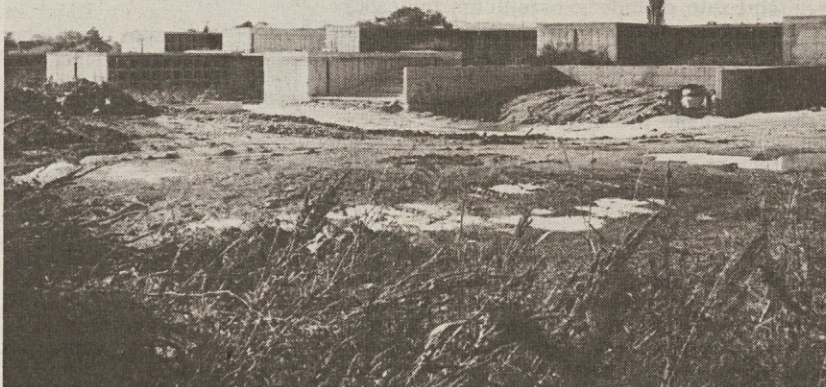
TELEFRIULI
16.00 Otroška oddaja
18.00 Nad.: Vite rubate
19.00 Nanizanka: L'albero del mele
19.30 Dnevnik
20.00 Nanizanka: Lo zio d'America
20.30 Dok.: Črno in belo
21.30 Aktualno: Prva stran
22.30 Nočne vesti
23.00 Nanizanka
24.00 Nočne vesti

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Občina ponuja interesentom 30-letne koncesije Z razširitvijo glavnega pokopališča junija prostor za 1.200 novih grobov

Dela so zaenkrat že nekaj časa ustavljena, v prihodnjih mesecih pa bodo na gradbišču novega glavnega goriškega pokopališča pohlitali. Do prvega junija naj bi tako bilo na razpolago skoraj 1.200 novih mest za pokope: 312 bo dvojnih, t. i. družinskih grobnic, 579 mrljskih celic pa bodo pridobili v betonskih zgradbah izven zemlje, poleg tega pa bo še 290 celic-kostnic za prekope posmrtnih ostan- kov preminulih pred več kot desetimi leti.

Občinska uprava, so na srečanju z novinarji povedali odborniki za storitve Tuzzi, za finance Alberti in direktor pokopališča Marussi, namerava že takoj dati v najem nove grobove, tudi ker mora čimprej vnovčiti in proračun že vneseno postavko. Koncesija za dvojno družinsko grobnico stane 3 milijone 332 tisoč lir in velja za 30-letno obdobje. Dražje so celice izven zemlje: za 30 let je treba odšteti od 3 milijone 570 tisoč do 4 milijone 165 tisoč lir. Večina novih družinskih grobnic je dejansko že oddanih, saj bodo v nje prekopali posmrtno ostanke pokojnih, ki so jih začasno namestili v navadne desetletne grobove. Prav tako je že precej prošnji tudi za celice, približno 270 pa jih je še na razpolago za nove prosilce. Precejšnje je tudi povpraševanje za kostnice za prekope (30-letna koncesija stane 238 tisoč lir) in so morali celo določiti prednostne kriterije za dodeljevanje. Namenili jih bodo ostan- kom že prekopanih pokojnikov (sedaj kosti "čakajo" v začasni skupni grobnici), nato pokojnim, ki jih prekopljejo po desetih letih od pokopa.

S sedanjo razširitvijo bodo uresničili četrtino večletnega načrta za razširitev pokopališča. Nova polja za pokope bodo uredili tako, da bi bilo na njih več zelenja in čim manj kamna. To bodo morali svojci pokojnih upoštevati tudi pri postavljanju nagrobnih spomenikov, ki jih bo treba prilagoditi novim določilom. V nadaljevanju izvajanja načrta bomo tudi v Gorici dobili krematorij za sežiganje mrličev. Ta v drugih državah zelo razširjena praksa je bila doslej zaradi verskih, zakonskih in praktičnih ovir skoraj nemogoča. Katoliška cerkev je sedaj omehčala svoje stališče, zakon pa dopušča po

novem sežig tudi z dovoljenjem svojcev, medtem ko je še pred nedavnim moral pokojnik navesti odločitev v tem smislu v oporoki. Že danes je sežig možen v krematoriju v Trstu (goriška občina nudi 400 tisoč lir prispevka za kritje stroškov), čez nekaj let pa bomo dobili krematorij tudi pri nas, kar naj bi bistveno pripomoglo k racionalnejšemu reševanju vprašanja pokopov.

Občinski upravitelji so se dotaknili tudi problema manjših, vaških pokopališč. O tem bomo podrobneje še poročali.

Na sliki (foto Marinčič) gradbišče za razširitev pokopališča.

Čudna in skoraj neverjetna zgodba v Tržiču Tat v duhovniški obleki ukradel par čevljev

Najrazličnejših zmikavtov kar mr-goli naokrog, bolj poredko pa je slišati, da bi kradli tudi duhovniki. Pa se pripeti tudi kaj takega. Pravzaprav se je zgodilo včeraj v Tržiču, na železniški postaji. Končno pa se je izkazalo, da ni šlo za pravega duhovnika, ampak samo za čudaka, zmikavta, preoblečene- ga v duhovnika.

Včeraj okrog 11.30 se je v baru na železniški postaji pojavil moški sred- nji let, oblečen v duhovnika, s kovčkom v roki. Upravitelja je vljudno za- prosil, če ima primeren prostor, da bi se preoblekel in malo osvežil. Težko je duhovniku odreči tako uslugo in tako sta Mafalda in Bruno Carmigna- no gospoda spustila v sobico, poleg točilnice. Nekaj minut zatem se je gospod zahvalil in odšel. Dvom so se poridili, ko sta lastnika ugotovila, da je izginil par čevljev. Policija je v du- hovnika preoblečenega 58-letnega Antona Jakulina, jugoslovanskega dr- žavljanu kmalu zatem izsledila še na postaji in zadeva je prišla na dan. Na dan so prišli tudi čevlji, spravljeni v kovčku.

Zgodbe pa, kot kaže, še ni konec. Zdi se, da je "duhovnik" pripeljal okrog tudi redovnike pri Marcelliani, kjer naj bi v torek ponoči prespal za boglonaj...

Janez Drnovšek

Območni odbor Socialistične stran- ke Slovenije za Novo Gorico nadaljuje s prirejanjem srečanj-pogovorov z uglednimi osebnostmi političnega življe-

nja v Sloveniji in Jugoslaviji. Po pone- deljkovem srečanju z Viktorjem Žak- ljem in Tonetom Jerovškom o osnutku ustave republike Slovenije, bo drevi pogovor z dr. Janezom Drnovškom, članom predsedstva SFRJ. Tema po- govora bo Slovenija, Jugoslavija, se- danjost, prihodnost.

Pogovor bo ob 19. uri v okrogli dvo- rani Izobraževalnega centra Delta, v Novi Gorici, Kidričeva 7.

Občni zbor PD Štandrež

PD Štandrež slavi letos srebrni jubilej. 25-letnico delovanja bodo obeležili z vrsto prireditev, ki se bodo v glavnem zvrstile v tem mesecu. Že danes ob 20.30 bo v župnijski dvorani Antona Gregor- čiča redni občni zbor društva. To bo nekakšen uvod. V soboto, 10. t. m., ob 20. uri bodo v prostorih žu- pnijskega doma odprli razstavo slik in drugega gradiva o Štan- drežu in tudi o društveni dejavnosti. Predstavili bodo tudi publi- kacijo o Štandrežu in štandreški skupnosti. V nedeljo, 11. t. m., ob 17. uri napovedujejo nastop sku- pin, ki delujejo v sklopu društva. Kot gost pa bodo nastopila števe- janska dekleta. V soboto, 17. no- vembra, bo zaključno družabno srečanje ob 25-letnici društva.

Danes obravnava o izvolitvi gen. Ape

Na civilnem sodišču v Gorici bo danes ob 11. uri javna obravnava, na kateri bodo morali ugotoviti, ali je občinski svetovalec KD general Nicola Apa bil veljavno izvoljen. Prijavo je vložil sve- tovalec zelenih Fiorelli, ki ugotavlja, da izvolitev Ape v občinski svet ni združljiva s funkcijo upravitelja druž- be Nova Salus, ki je pogodbeno pove- zana s KZE. Na podoben priziv Fiorel- lija je prvostopenjsko sodišče pred ne- kaj tedni že razveljavilo izvolitev Giu- liana Damiana, ki tudi pripada KD.

■ Voznik renaluta Quintino De Lo- renzio iz Ronk je predsinoči na pre- hodu za pešce pred kostnico v Redi- pugliji zbil turista iz Rima. 50-letna Lucia Deidda je pri tem dobila zelo težke poškodbe in so jo s strogo pri- držano prognozo sprejeli na zdravl-jenje v oddelek za intenzivno nego bolnišnice na Katinari. Njen mož, 54-letni Pasqualino Cucciari, se bo zaradi zloma noge zdravil 40 dni.

Narodna in študijska knjižnica
v Trstu
Ljudska knjižnica Damir Feigel —
Gorica

Otroške urice v Feiglovi knjižnici

*Delamo zvoke,
ostrimo ušesa*

Glasbenik Lado Jakša nas bo na svojstven način popeljal v svet glas- be jutri, 9. novembra, ob 17. uri v Ljudski knjižnici Damir Feigel — Ulica della Croce 3.

Vabljeni osnovnošolski otroci!

kino

Gorica

KULTURNI DOM Gorica kinema: 20.45
»Tampopo«. Rež. Juzo Itami.

CORSO 17.30-22.00 »Le comiche«. Igrata P. Villaggio in R. Pozzetto.

VERDI 18.00-22.00 »Week-end con il morto«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Stimulator, ecci- tazioni bestiali«. Prep. ml. pod 18. le- tom.

Tržič

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Supervogliose di maschio«. Prep. ml. pod 18. letom.

COMUNALE 20.30 koncert Melos Kvar- tetta iz Stuttgarta.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 20.15 koncert Simfoničnega orkestra iz Novosibirska.

SVOBODA Šempeter 20.00 »Odporen na strele«.

DESKLE 19.30 »Vroča Merylin«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Občinska lekarna št. 2 — Ul. Garzarol- li 154 — tel. 522032.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
San Nicolò — Ul. I. Maggio 94 — tel. 790338.

pogrebi

Danes ob 8. uri Rajeslav Bitežnik iz bolnišnice Janeza od Boga.

Od januarja do aprila prihodnjega leta Končno korak do liberalizacije Tovornjaki poskusno na avtocesto

Čeprav poskusno in za dobo štirih mesecev, bodo tovorni promet, ki se zdaj odvija skozi Tržič in Ronke, pre- usmerili na avtocesto Trst — Benetke. Tako rešitev je na torkovnem sestanku z župani tržiškega območja napovedal deželni odbornik Di Benedetto. Vest so z upravičnim zadovoljstvom spre- jeli zlasti upravitelji Tržiča in Ronk, saj pomeni to prvi konkretni korak pri reševanju vprašanja, ki je na dnevnem redu že kar nekaj let.

Napovedana rešitev, ki je sad dogo- vora med družbo Autovie Venete, ki upravlja avtocestno omrežje v naši de- želi in deželno upravo, še ne pomeni popolne liberalizacije. Tovornjaki in druga posebna vozila bodo namreč od 2. januarja do konca aprila redno pla- čevali cestnino, vendar jim bodo stro- šek vsak mesec povrnili.

Poskusno obdobje je menda potreb- no za ugotovitev, ali je predlagana re- šitev uspešna in ima odziv, ali pa bo treba poiskati drugačne rešitve.

V kolikor bo nakazana rešitev us- pešna, bo vplivala tudi na to, da bodo v krajih, ki so bili do zdaj "žrtve" zelo gostega prometa, poskrbeli za preure- ditev prometa. Tako v Zagraju že raz- mišljajo o celoviti preureditvi prometa na njihovem območju, laže pa bodo zadihali tudi v Tržiču, Ronkah in še kje.

Sestanka z deželnim odbornikom Di Benedetto se je udeležil tudi dober- dobski župan dr. Mario Lavrenčič, ki je predstavniku Dežele postavil vpra- šanje v zvezi z načrtovanim urejanjem državne ceste skozi Dol. Deželni od- bornik je zagotovil, da omenjena cesta ne bo postala glavna povezava med Gorico in pristaniščem v Tržiču.

razna obvestila

Kmečka zveza obvešča, da zapade v soboto, 10. novembra, rok za vplačilo 3. obroka socialnih prispevkov.

Nad sto delavcev Goriškega odhaja v Rim

Priprave na jutrišnjo stavko in manifestacijo kovinarjev

V podjetjih kovinarske stroke v vsej državi bo jutri celodnevna stavka, v drugih sektorjih gospodarstva pa bodo predvidoma stavkali po dve uri. Kovi- narji iz vse države se bodo jutri zbrali na velikem protestnem shodu v Rimu. Zborovanja se bodo udeležili tudi de- lavci iz Tržiča in drugih krajev naše dežele. V Rim bodo potovali, že danes zvečer, s posebnim vlakom. V Tržiču bo vstopilo nad sto delavcev, mnogi pa bodo potovali tudi z avtomobili. Za udeležbo na manifestaciji se je javilo skoraj dvakratno število v odnosu na razpoložljiva mesta. S stavko in pro- testnim shodom v Rimu kovinarji za- htevajo čimprejšnjo sklenitev kolektiv- ne delovne pogodbe.

Minister Donat Cattin si sicer priza- deva, da bi prišlo, čeprav v zadnjem trenutku, do preklica stavke in protes- ta, vendar se zdi, da so možnosti za kaj takega minimalne.

Medtem ko se delavci kovinarske stroke pripravljajo na jutrišnjo stavko

za kolektivno delovno pogodbo, pa velja vsaj za delavce ladjedelnice, za- beležiti razmeroma ugodno vest. V Rimu so se namreč zaključili pogovori z vodstvom Fincantieri glede izplače- vanja nagrade za produktivnost. Vtis je, da so v vodstvu državnega podjetja vendarle dokazali pripravljenost na ugodno rešitev spora.

Podobe Celovca

V veži županstva bodo drevi ob 18. uri odprli fotografsko razstavo "Pod- be Celovca". Kakor izhaja že iz same- ga naslova, skuša razstava prikazati gospodarski, kulturni in turistični ut- rip glavnega mesta Koroške. Gre za potujočo razstavo ob 25-letnici pobra- tenja med Gorico in Celovcem, ki bo obiskala še nekatere druge kraje. V Gorici bo na ogled do 24. t. m., zatem pa se bo selila k sosedom v Novi Go- rici.

Sergij Pelhan o svoji pobudi »Dve Gorici eno mesto« Ena od poti v Evropo bo preko Gorice

Odkar je preteklega 6. junija predsednik (župan) novogoriške občine Sergij Pelhan predstavil svoj predlog, pobudo ali projekt o "Dveh Goricah kot enem mestu", je zamisel vzbudila veliko zanimanje, številne odmeve in različne komentarje. Pelhan je postal znana politična osebnost v Sloveniji, in morda še bolj v mednarodni politiki. Sam pojasnjuje, da je k njemu prišlo veliko število posameznikov, zastop- nikov raznih ustanov, organizacij in združenj, iz Slo- venije in dežele Furlanije-Juljske krajine, ki so mu pojasnili svoja gledišča, a tudi konkretne predloge, s katerimi bi lahko poglobili sožitje in sodelovanje med Novo Gorico in Gorico. Po zaslugi senatorjev KPI Stojana Spetiča in Giorgia Rossettija so se s predlogom župana Pelhana lahko seznanili tudi po- slanci evropskega parlamenta. Projekt o dveh Go- ricah kot enem mestu pa je vzbudil tudi zanimanje, z načelno podporo, deželne vlade Furlanije-Juljske krajine. O evropskih razsežnostih projekta, sta se te dni pogovarjala tudi prvi predstavnik Slovenije na sedežu evropskih ustanov v Bruslju dr. Lojze Sočan, in župan Sergij Pelhan.

Pelhanov predlog je poleg odobravanja, naletel tudi na razne pomisleke in celo nasprotovanja, ki so jih izražali zlasti novogoriški predstavniki političnih strank koalicije DEMOS. V bistvu so opozarjali, da je Pelhan svojo pobudo o "dveh Goricah kot enem mestu", dal sam, ne da bi se predhodno posvetoval, in dobil mnenje oziroma soglasje občinskih svetov- valcev v Novi Gorici. Očitali so mu skratka nepra- vilnost v postopku, kar so za občinskimi veljaki DE- MOS-a ponovili tudi vodilni predstavniki posamez- nih političnih strank vključenih v omenjeno koalici- jo, med obiski v Novi Gorici. Toda naj poudarimo, da so politiki iz osrednjih vodstev v Sloveniji v bis- tvu podprli Pelhanove predloge, pri čimer je bil morda najbolj odločen in natančen predsednik slo- venske vlade dr. Lojze Peterle. Najbrž je predsednik novogoriške občine tudi sam spodbudil nekatere po- misleke, saj ob začetni predstavitvi pobude o dveh Goricah kot enem mestu, ni dovolj natančno in od-

ločno povedal, da ne gre za nikakršno spreminjanje državne meje na Goriškem in tudi ne za upravno združitve Nove Gorice in Gorice. Nastale dvoum- nosti in nejasnosti so izkoristili nekateri pisci pise- m uredništvu dnevnika DELO v Ljubljani, ki so Pelha- na dolžili, da se zavzema za spremembo državne meje, ali celo, da poskuša Novo Gorico priključiti Gorici oziroma Italiji. V Gorici pa so posamezniki obratno zatrjevali, da je eden od ciljev Pelhanove pobude, težnja, da bi Gorico priključili Novi Gorici in s tem k Sloveniji oziroma Jugoslaviji.

Sergij Pelhan omenjene in druge odmeve, ter na- sprotnovanja svoji pobudi, takole ocenjuje in presoja: "V polemiki, ki jo je načrtno izvajal novogoriški DE- MOS ni manjkalo celo nizkih udarcev in zmerjanja, in to začuda od tistih, ki imajo danes vsak čas na jeziku demokracijo, obsojajo prejšnje boljševistične metode, sami pa so še do včeraj bili režimski ljudje. Zaradi tega tudi ni čudno, da je te kvazi kritike najbolj prizadela ugotovitev nekega novinarja, da ima pobuda o dveh Goricah kot enem mestu samo eno temeljno napako, da namreč ni zrasla na DE- MOS-ovem željniku." Dodal pa je še tole: "Mi smo usmerjeni v Evropo. Če nekateri zaradi ozkih stran- karskih interesov želijo, lahko geslo "Dve Gorici eno mesto", spremenimo v geslo "Dve mesti - ena Go- rica", toda ena od poti v Evropo bo nedvomno vodila preko Nove Gorice in Gorice."

Predlog o Novi Gorici in Gorici kot enem mestu je med enim svojih zadnjih obiskov v Novi Gorici, podprl tudi predsednik slovenske republike Milan Kučan. O njem pa je v referatu na nedavnem kon- gresu ZKS-Stranke demokratične prenovе, ki je bil v Novi Gorici, govoril tudi bivši in novi predsednik te stranke, dr. Ciril Ribičič. Menil je, "da namesto, da bi se uradna slovenska zunanja politika spopadla z raznimi skrajnostmi, ki škodujejo mednarodnemu ugledu države, se njeni predstavniki spravljajo nad koristno in odmevno pobudo uglednega župana Ser- gija Pelhana o povezavi obeh Goric. Kot da se DE-

MOS-ove stranke niso programsko obvezale k ev- ropski zunanji politiki, ampak se uklanjajo rušilnim silam znotraj sebe, ki hočejo podreti vse mostove sodelovanja med jugoslovanskimi republikami in se- jejo strah pred tradicionalno odprto mejo na Zahodu."

Najbrž je v delu javnosti resda nastal vtis, kot da se stranke DEMOS-a v Novi Gorici zavzemajo za omejevalno politiko in odnose do sosednje Gorice in da imajo predsodke do odprte meje z Italijo. Vendar pa takšna naziranja zagotovo niso resnična in objek- tivna, saj omenjene stranke s svojo dejavnostjo in programi, ki so jih predstavile pred volitvami, dejan- sko upoštevajo in izvajajo evropsko opcijo in usme- ritev slovenske države in družbe, ki seveda upošteva tudi odprte državne meje. Zdi se, da bodo poli- tične stranke zastopane v Občinski skupščini izdela- le in sprejele skupen dokument o sodelovanju med Novo Gorico in Gorico. Izhajal naj bi iz duha in zasnov sporazuma, ki sta ga sosednji občini oziroma mesti, Nova Gorica in Gorica, podpisali 26. februarja leta 1987. Omenjeni skupni dokument, bodo kot predlog za bodoče sodelovanje, predložili v oceno in sklepanje Občinskemu svetu v Gorici.

Pelhanova pobuda o Novi Gorici in Gorici kot skupnem mestu, si torej postopno veča in utrjuje politični prostor in izvaja smer k uresničevanju. Po- leg novogoriške in gorške občine, bi, kot je dogo- vorjeno, pri izvajanju pobude sodelovala tudi Pokra- jinska uprava v Gorici. Eden izmed morebitnih prv- ih sadov Pelhanove pobude je tudi povečanje zani- manja za učenje italijanskega jezika v Novi Gorici. Samo pri novogoriški Delavski univerzi se je namreč za učenje italijanščine prijavilo okrog 200 oseb. Se- veda bi bilo koristno, če bi obenem tudi v Gorici naraslo zanimanje za učenje slovenščine. Pravzaprav pa novogoriški župan v okviru svojega predloga o Novi Gorici in Gorici kot skupnem mestu, predlaga, naj bi učenje slovenščine oziroma italijanščine, v obeh sosednjih mestih in občinah, postalo obvezno.

Marjan Drobež

Gostovanje Primorskega dramskega gledališča Mandragola v Trstu

V Kulturnem domu v Trstu si bo mogoče od jutri do nedelje ogledati komedijo »Mandragola« italijanskega pisatelja Niccolaja Machiavellija. Gostuje Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice, režiser predstave je Georgij Pafo. V začetku tedna je PDG s to predstavo z velikim uspehom gostovalo v Gorici

Ob 30-letnici smrti francoskega misleca

Deset ljubezenskih iskric pisatelja Alberta Camusa

Človek je pač tak, dva obraza ima; ne more ljubiti, ne da bi ljubil samega sebe.

Ljubil sem jih, kot se temu običajno pravi, kar pomeni, da nisem nikdar nobene ljubil.

Seveda, prava ljubezen je izjema in približno dvakrat ali trikrat na stoletje. Vse drugo je domišljavost ali pa dolgočasje.

V življenju sem se vdal vsaj eni veliki ljubezni in predmet te ljubezni sem bil vedno jaz.

Zakaj bi morali poredkoma ljubiti, da bi močno ljubili?

Mar ni ženska še edino, kar nam je ostalo od raja?

Lagati pomeni predvsem govoriti več, kakor je res, in glede človeškega srca reči več, kakor človek čuti.

Z neverjetno okrutnostjo se dvakrat prevarimo v odnosu do ljubljene osebe; prvič v njihovo korist, nato pa v njihovo škodo.

Verjemi mi, ni velikih trpljenj, velikih kesanj, velikih spominov. Vse se pozablja, celo velike ljubezni.

Če je kakšna stvar na svetu, ki si jo zmeraj želimo in samo včasih dosežemo, je to človeška ljubeznivost.

Albert Camus (1913—1960), francoski pisatelj, dramatik in esejist je leta 1957 prejel Nobelovo nagrado za literaturo »za pomembno knjižno ustvarjanje, ki s predirno resnostjo osvetljuje vprašanje človeške vesti v današnjem času«. Tokrat smo izbrali deset njegovih misli o ljubezni. (Prip-ravil Slavko Gaberc)

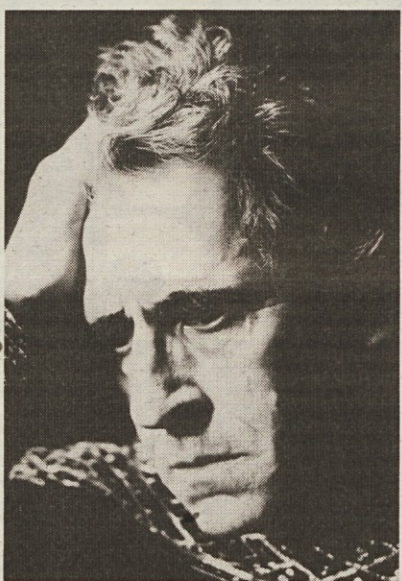
Pirandellov Henrik IV. odprl sezono Teatra stabile

Življenje oblečeno v lažno iluzijo

»Razmišljal sem in razmišljal in na koncu je dozorela ena izmed mojih najbolj originalnih dram: »Henrik IV.«, tragedija v treh dejanjih Luigijsa Pirandella. Na kratko Vam opišem, za kaj gre. Izhodišče: Približno dvajset let nazaj je nekaj mladih aristokrat-skih gospodov in gospa za svojo zabavo priredilo, v času pusta, izletek na konjih, in sicer v maskah: vsakdo od teh gospodov si je izbral zgodovinsko osebnost, kralja ali princa, dama pa se je preoblekla v kraljico ali princeso in tako so jahali v parih kot se je to spodobilo za tisti čas. Eden izmed njih je izbral lik Henrika IV. in da bi ga kar najbolje poosebil, se je obse-deno zagnal v enomesečni študij te zgodovinske osebnosti.

»Na dan izleta, ko je jahal ob svoji dami, pa je konj nepričakovano zbežal in mladenič je žal padel, z glavo udaril ob kamen, zadobil pretres možganov in ko se je osvestil je ostal usodno fiksiran v vlogi Henrika IV. Na noben način se ni mogel več osvoboditi te obsedenosti, ni mogel zlestiti maske, v katero se je bil oblekel: maska, preobleka, ki jo je bil do potankosti preštudiral, je postala v njem »oseba« velikega in tragičnega cesarja.

»Minilo je dvajset let.«
»Sedaj živi — kot Henrik IV. — v neki svoji samotni vili: miren norec. Star je približno 50 let. Vendar se je zanj (za njegovo masko, ki je postala eno z njegovo osebnostjo) čas ustavil, v njegovih očeh in čustvu se ni premaknil, s časom sta se zlepile na mr-tvi točki. Ostarelo je, a še vedno je

Giulio Bosetti

mladi Henrik IV., kakršen je bil na izletu na konju. Nekega dne pa pride v vilo na obisk nečak, s seboj pripelje zdravnika alienista (psihologa?), damo, ki je pred dvajsetimi leti z njim jahala in v katero je bil zaljubljen, njeno hčerko (reinkarnacija matere) in njenega ljubimca. Najbrž obstaja sredstvo, da bi ozdravili norca: s šok-trikom mu je treba vrniti »občutek oddaljenosti časa«. In sedaj se začne prava tragedija...

Dolg citat je iz pisma Luigijsa Pirandella znamenitemu italijanskemu igralcu Ruggeru Ruggeriju, za katerega je pravzaprav napisal svojega »Henrika IV.«, ki je v tork odprl letošnjo sezono Teatra stabile. V tem pismu Pirandello spregovori o predigri, ki je bistvenega pomena za razumevanje celotne strukture in vsebine drame, v kateri prihaja v ospredje z največjo možno močjo temelj celotne dramati-kove umetniške vizije: raziskovanje meje med videzom in resničnostjo, raziskovanje človekove dvojnosti. Tragična zgodba v »Henriku IV.« (neznani plemič je dvajset let resnično nor, potem pa ozdravi in hlini svojo norost, ki jo ob srečanju z ljubljeno markizo Spina, njenim ljubimcem Belcredijem, zdravnikom in nečakom odvrže do trenutka, ko ubije Belcredija, svojega ljubezenskega anta-gonista— od takrat mora biti spet nor, igrati norost, spet mora ujeti živeti v obleki nemškega vladarja) je predvsem tematizacija človekove čustvene življenjske izkušnje. In še več od tega, prava tragedija duhovnosti in notranje razbolelosti. Tragedija, seveda, tragedija vsakega človeka, ki se mora identificirati z obleko, v katero se oblači, pa naj bo to platno kralja, sodnika ali žandara, oboroži se s praviciami (to je seveda iluzija), ki mu jih določena obleka zagotavlja. Norost neimenovanega gospoda, ki misli, da je resnično nemški cesar, ni nič drugega kot groteskna realizacija dne-vne realnosti, kakršno lahko vsakdo in vsak trenutek odkrije v sebi. Vsak človek kristalizira svojo osebnost v

»mentalni obleki«, kakršne si zmore skrojiti; vsi bi se radi oblekli v cunje kakršne koli iluzije, da bi lahko pre-varali druge, predvsem pa same sebe, da bi živeli ne da bi videli, kako dan za dnem umiramo. Kdor se ne more obleči kolikor-toliko dostojno v nobe-no obleko— ta je poražen.

Režija Marica Sciacaluge je skušala izčistiti prav ta detalj, boj med življenjem in formo, med resnico in vi-dezom in izostriti na koncu usoden poraz življenja. V igri ni nobenega baroka, nikakršnih retoričnih stranpo-ti, ampak vseskozi ujetost v mučno rumenkasto migotajočo atmosfero, ujetost v norost in trpljenje, iz katere-ga ni izhoda. Vsi zunanji znaki odpa-dejo, ostane le razdvojenost in razbo-lelost duše, ki mora vztrajati v svoji alienaciji, da preživi, se ohrani, čus-tvuje še naprej. Prav ta stanja, ki so notranje izredno dinamična, vehe-mentna, boleča, čustvena in tiha obe-nem, ponuja občinstvu veliki interpret Giulio Bosetti, najprej odtujeno nor, potem pa navdahnjen z izjemnim po-etičnim nabojem in človečnostjo. Bo-setti razpotegne lok, ki gre od dezilu-zije v iluzijo in spet v depresijo, poo-seblja zavezanost takšni usodi, da je treba za preživetje živeti z masko, si-ker nastopi neizbežna smrt, ki ni le ena, ampak prihaja po kosčkih. Ob Bosettiju bi omenili vsekakor še Mari-no Bonfigli, izredno tenkočutno igral-ko, polno in krhko po Edoarda Sirava, ki je do prave mere izoblikoval lik le zunanosti predanega človeka.

MARIJ ČUK

Odpoved Dnevo slovenskega filma v Celju

Novi tednik in Radio Célje kot organizatorja prvih Dnevo slovenskega filma v soglasju z izvršnim svetom skupščine občine Celje sporočata, da odpovedujeta festival, ki bi moral biti v Celju od 14. do 17. novembra 1990.

Organizatorji ugotavljajo, da bi bilo v izrednih razmerah, kakršne so na Celjskem po katastrofalni poplavi, docela neprimerno orga-nizirati festival, ki naj bi bil praz-nik slovenskega filma. Ker se fes-tival financira sam z izrednim razumevanjem izvršnega sveta skupščine Celje in s prispevki de-lovnih organizacij, menijo, da bi bilo festivalu namenjeni denar v tem trenutku bolj smotno upora-biti za odpravljanje posledic nar-avne katastrofe.

Novi tednik in Radio Celje bos-ta znesek, ki sta ga sama namera-vala vložiti v financiranje festiva-la, namenila najbolj prizadetim območju v nedavni povodnji—Lučam.

Vsem soorganizatorjem, predvi-denim udeležencem festivala, jav-nosti in vsem zainteresiranim zato prireditelji sporočajo, da festival, na katerem naj bi ovrednotili tudi vse dosežke slovenskega filma v letu 1990 in ugotovili vse proble-me in možne poti reševanja tega segmenta slovenske kulture, pre-stavljajo na prve mesece leta 1991. Predvidoma naj bi to bilo februarja.

Synthesis v Porabju

jočih je nato spregovoril prof. Ravel Kodrič. Izrazil je zadovoljstvo za to pomembno priložnost v znamenju srečanja med dvema slovenskima manjšinama, ki ju združuje ista narodnostna zave-st, a vendar živita v dveh različno ustrojenih državnih stvarnostih. Posebej je naglasil pozitiv-ne spremembe in preredno obdobje, ki ga doživlja Madžarska in s tem tudi slovenska manjšina v Porabju. Ob izmenjavi daril je organizatorjem iz-ročil tudi prvo, komaj izdano kaseto harmonikar-skega orkestra Synthesis 4.

Po koncertu je seveda sledila družabnost v monoštrski gostilni: kot se pač mladim in glasbe-no navdahnjenim ljudem spodobi, se je po večer-ji oglasilo radoživno petje, ki je zaradi svoje ži-vahnosti pravzaprav pritegnilo pozornost marsi-katega domačega obiskovalca lokala.

Že od jutranjih ur je bila sobota, 3. novembra, posvečena obisku nekaterih večjih središč v bliž-nji okolici. Daljši dopoldanski postanek pa je bil v Szombathelyju, glavnem mestu Železne župa-nije, gospodarskem, predvsem pa kulturnem središču, ki slovi po evropsko uveljavljenem simfo-ničnem orkestru in odlični folklorni skupini. V popoldanskih urah je bil na vrsti ogled zgodovinsko najzanimivejšega mesta okolice, ki je s posebno pozornostjo tako dobro ohranilo svojo staro arhitekturo in spomenike iz turških časov, da je pred kakim letom za to zaslužilo tudi po-sebno ugledno nagrado. V Kösegu pa so si, žal, zaradi deževnega vremena, lahko ogledali le ču-dovito cerkev Sv. Srca v poznogotskem slogu, z značilnimi barvanimi stebri, sugestivnimi vitra-žami in mogočnimi orglami, ki so prav v tistem trenutku zadonele pod spretnimi prsti neznanega glasbenika.

Po »turističnem« ogledu je bil na vrsti še drugi koncertni večer, tokrat v gosteh Kulturnega cen-

tra v Körmendu, kjer so harmonikarji in ostali člani orkestra Synthesis 4 igrali v preurejeni dvorani starega gradu. Tudi z drugim nastopom so navdušili zbrano občinstvo, ki je po uradnem delu koncerta »zahtevalo« celo dve novi skladbi. V Körmendu je zamejske goste ob večerni dru-žabnosti sprejel novoizvoljeni župan, ki je pre-vezal funkcijo po septembrskih krajevnih volit-vah. Večer je zaživel ob značilni ciganski glasbi,

ki jo je še posebej poudarila virtuozna razigra-nost violinista.

Tridnevno gostovanje je v nedeljo zjutraj skle-nilo krajše informativno popotovanje po sloven-skih vaseh v Porabju ob besedah Jožeta Hirnoka. Večja slovenska vas je Gornji Senik s približno 700 prebivalci, ki se preživljajo s kmetijstvom (zemlja v teh krajih ni doživela kolektivizacije 50. let), mlajši rod pa živi ob industriji v bliž-njem Monoštru. Posebej zanimiv je bil še obisk pri umetniku ljudske obrti Karlu Dončcu, ki v naselju Verica-Ritkarovci že vrsto let izdeluje vseh vrst lončene predmete. Odtod so se zamej-ski gostje spet podali na pot proti domu, tokrat z lepim občutkom na novo nastale prijateljske vezi v srcu...

DAMIANA OTA

Prvi skupinski posnetek na madžarskih tleh (Foto Claudio Furlan)

Harmonikarski orkester Synthesis 4 je prejšnji konec tedna že drugič gostoval pri porabskih Slovencih. Prva priložnost, ob kateri so se zamej-ski harmonikarji predstavili občinstvu v Monoštru, je bila pred približno poldrugim letom. To-krat je orkester nastopil v Monoštru in Körmen-du, drugem večjem mestu sosednje Železne žu-pane. Tridnevno gostovanje pa je obogatil še ogled znamenitosti porabske in sosednje pokraj-ne ter obisk nekaterih vasi, v katerih živi sloven-ska manjšina na Madžarskem. Posebej gre pou-dariti, da sta bila to tudi krstna nastopa za devet mlajših harmonikarjev, ki so tako postali »pol-nopravni« člani ansambla.

Člane orkestra Synthesis 4 in spremljevalce so ob petkovem prihodu v Monošter sprejeli pred-stavniki slovenskega Kulturnega centra Katerina Hirnók, Marjana Sukič in Jože Hirnók, direktor omenjene organizacije in obenem prvi predsed-nik komaj ustanovljene Slovenske zveze na Madžarskem. Po kosilu, namestitvi v dijaškem domu in vajah, je že bil na vrsti večerni koncert v monoštrski kulturni dvorani, nadvse zanimivi zgradbi, v kateri se sodobna udobnost primerno usklajuje z razvalinami stare cerkve. Harmonikar-ski orkester Synthesis 4 je pod vodstvom prof. Claudia Furlana navdušil občinstvo s poldrugournim koncertom. Spored je obsegal predvsem izvirne skladbe za harmonikarski orkester, ob teh pa še priredbe velikih jazzovskih in klasično-melodič-nih avtorjev. Tudi zvrstno je glasba, ki jo je Syn-thesis 4 ponudil občinstvu, zaobjela dovolj raz-nolik in obsežen razpon: od zahtevne (tudi za poslušalce!) sodobnejše glasbene ustvarjalnosti do nekoliko poljudnejših, melodičnih in ritmič-nih živahnih skladb. Občinstvo je mlade glasbenike in dirigenta hvaležno nagradilo s ploskanjem, tako da se je koncertni spored podaljšal še za eno skladbo.

Se pred tem pa je bil na vrsti uradni trenutek, ko je goste iz zamejstva v imenu organizatorjev - Kulturnega centra iz Monoštra in Slovenske zve-ze - pozdravila Marjana Hirnók. V imenu gostu-

**Imamo nov
vir energije,
ki nas nič
ne stane:
zdrav razum.**

Če bi v svetu vladalo malo več zdravega razuma, bi verjetno živeli bolj mirno, brez kriz in konfliktov.

Toda resničnost je taka, kakršna je in zato se je kaže lotiti na čim bolj umirjen način. Naša država je za

svoje energetske potrebe za kar 81 odstotkov odvisna od tujine. Toda poskušajmo pogledati malo dlje.

Odkrili bomo, da imamo v rokah najbolj ceneno in čisto energijo, kar jih poznamo: to je njena

inteligentna poraba, ki se izogiba

ne denarja in niti odpovedi.

bilanco in ščiti okolje, saj pomaga k

le malo dobre volje. Koristna je lahko

luči, ko gremo iz sobe, ali primerno

in hladilnikih: vsak od nas lahko tako prihrani tudi 200.000 lir na leto, Italija pa milijone kilovatnih ur.

ENEL vlaga veliko sredstev za bolj učinkovite in čiste centrale in za iskanje obnovljivih energetskih

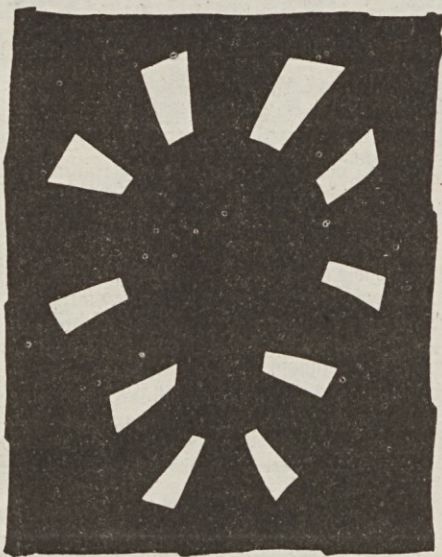
virov. Od svojega nastanka pa ponuja tudi informacije in nasvete o »inteligentni rabi« energije, in sicer v

več kot 600 za javnost odprtih uradih na vsem državnem ozemlju. Medtem pa lahko veliko stori tudi

vsak izmed nas, tudi tako, da le sproži pogovor. Doma, v šoli, v tovarni, na sestankih stanovanjske

skupnosti. Če bomo združili energije, ne bomo prisiljeni k odpovedim.

**INTELLIGENTNA
PORABA**

**NOV
VIR
ENERGIJE**

zapravljanju energije, ki nas ne stane

Nasprotno, izboljšuje družinsko

omejevanju onesnaženja. Potrebno je

tudi majhna gesta, kot je ugašanje

naravnavanje termostатов pri grelcih

ENEL

V včerajšnjih povratnih tekmah drugega kola evropskih nogometnih pokalov

Zadovoljni vsi, le Neapeljčani ne

POKAL PRVAKOV

BRUGES - MILAN 0:1 (0:0)
STRELČI: Carbone v 46. min.
BRUGES: Verlinden, Disztl, Van der Elst, Plovie, Borkelmans (Quarter) Ceulemans, Creve (Beyens), Janevski, Staelens, Booy, Farina.
MILAN: Pazzagli, Tassotti, Maldini, Carbone (Gaudenzi), Costacurta, Baresi, Ancellotti, Rijkaard, Van Basten, Gullitt (Massaro), Evani.
SODNIK: Syme (Škotska).
KOTI: 3:2 za Milan. IZKLJUČEN: Van Basten v 84. min. GLEDALCEV: 25.000.
BRUGES — Milanu je uspel podvig v Belgiji. Z neubranljivim golom Carbone-jaz roba kazenskega prostora v gornji desni kot Verlindnovih vrat v prvi minuti drugega polčasa si je zagotovil napredovanje v četrtfinale, ki je bilo - po nedočlenem izidu na domači tekmi - sila vprašljivo. Milanova zmaga je bila povsem upravičena. Sacchi jevi nogometaši so s presingom že od vsega začetka spravili domačine v težave, niso pa znali izkoristiti vseh priložnosti. Po doseženem голу so s spretno nastavljenimi off-side zankami onemogočili nasprotnikove napade in odnesli obe točki.

RANGERS GLASGOW - CRVENA ZVEZDA 1:1 (0:0)
STRELČI: Pančev v 51. min., McCoist v 77. min.
RANGERS GLASGOW: Woods, Stevens, Munro, Goven, Spackman (Nizbet), Brown, Steven, Dodds (Robertson), McCoist, Hetli, Walters.
CRVENA ZVEZDA: Stojanović (Kaludjerović), Radinović, Marović, Šabanadžović, Belodedić, Najdoski, Prosinečki, Stojić, Pančev, Jugović (Jurić), Binić.
SODNIK: Bo Karlson (Švedska).
GLEDALCEV: 30.000.
GLASGOW — Nogometaši Crvene zvezde so si brez večjih težav priborili vstop v četrtfinale pokala prvakov. Potem ko so na domačih tleh tako po rezultatu (3:0) kot po prikazani igri pregazili škotskega prvaka Rangera, jim je v gosteh zadostovalo, da so nadzorovali igro, in uspeh je bil tu. V prvem delu so zdržali vse napade borbenih domačinov, v začetku drugega pa so celo povedli s Pančevom, ki tako nadaljuje serijo uspešnih tekem (pred tednom je dosegel tri gole za »modro«
reprezentanco). Škoti so sicer izenačili z McCoistom, s katerim so se izognili porazu, več pa niso zmogli. Crvena zvezda je s tem dokazala, da spada med boljše evropske klube.

SPARTAK MOSKVA - NAPOLI 5:3 (0:0, 0:0)
STRELČI 11-m: Šalimov, Ferrara, Karpin, Mauro, Šmarov, Baroni (zgrešil), Kulkov, Maradona, Mostovoj.
SPARTAK MOSKVA: Čerčesov, Bazulev, Kulkov, Popov, Pozdnjakov, Karpin, Perepadenko, Šalimov, Šmarov, Mostovoj, Gradilenko.
NAPOLI: Galli, Ferrara, Francini, Crippa, Alemao, Baroni, Corradini, de Napoli, Mauro, Zola (Maradona od 64'), Inccociati.
SODNIK: Girard (Francija); GLEDALCEV: 80 tisoč.

MOSKVA — Kljub hudemu mrazu in snežnemu meteu so igralci obeh ekip dali vse od sebe, da bi dosegli zmago, a kot že v Neaplju, se je tudi povratna tekma v Moskvi po 90 minutah igre končala brez zadetka. V prvem polčasu so bili gostitelji nevarnejši. Že na začetku je Galli z nogo odbil strel iz neposredne bližine. V drugem delu je najboljše priložnost imel Inccociati, ki je v protinapadu zadel vratnico. Na igrišče je stopil tudi nepokorni Maradona, ki pa svoji ekipi ni mogel veliko pomagati.
Tudi podaljški niso spremenili poteka tekme in potrebno je bilo izvesti enajstmetrovke. Šesto je Baroni zastreljal, Sovjeti pa so bili nepogrešljivi in so tako izločili italijanskega prvaka, ki mu v njegovih igralce nenavadnih vremenskih okoliščinah ni uspelo dovolj učinkovito ogroziti nasprotnikova vrata.

POKAL POKALNIH ZMAGOVALCEV

SAMPDORIA - OLYMPIAKOS 3:1 (2:0)
STRELČI: Lombardo v 17. min., Branca v 28. min., Drakopoulos v 63. min., Branca v 67. min.
SAMPDORIA: Pagliuca, Mannini, Katanec, Pari, Vierchowod, Lombardo, Mihailičenko (Invernizzi), Cerezo (Lanna), Vialli, Branca, Dossena.
OLYMPIAKOS: Talikriadis, Pachaturidis, Karataidis, Mavrommatis, Nendidis (Sofianhopulos), Tsalouchidis, Tsiantakis, Kofidis, Anastopoulos, Hantzidis (Drakopoulos), Mitropulos.
SODNIK: Soriano Aladren (Šp.).
KOTI: 5:4 za Olympiakos. GLEDALCEV: 25.000.
GENOVA — Po zmagi v gosteh je Sampdoria premagala pirejski Olympiakos še pred svojim občinstvom. Tekmo so domačini zapečatili že po pol ure igre z goloma Lombarda in Brance. Grki, ki so igrali bolje kot na prvi tekmi, so ogrozili vrata Pagliuče le sredi drugega polčasa, ko so tudi z dokajšnjo srečo dosegli gol. Takrat so pritisnili z upanjem, da se jim bo posrečila še kaka akcija, z napadi pa so razredčili svojo obrambno vrsto, kar je Sampdoria izkoristila z drugim golom brance po streli Katanca.
Pri Sampdoriji sta včeraj spet nastopila napadalec Vialli in branilec Vierchowod. Medtem ko je Vierchowod odlično opravil svojo nalogo in je bil med najboljšimi na igrišču, pa je Vialli dokaj razočaral.

JUVENTUS - AUSTRIA DUNAJ 4:0 (2:0)
STRELČI: Alessio v 3.min., Baggio v 25. min (11-m), v 46. in v 52. min.
JUVENTUS: Tacconi, Napoli, Bonetti, Corini, Julio Cesar (Luppi), De Agostini, Hässler (Galia), Alessio Schillaci, Baggio, Di Canio.
AUSTRIA DUNAJ: Wolfarth, Aigner, Sekerlioglu, Frind, Zsak, Hörmann, Pleva, Milewski (Proseinik), Schneider, Stögerm Hashenüttl (Flögel).
SODNIK: Galler (Švica).
KOTI: 7:4 za Austrio. GLEDALCEV: 12.000.
TURIN — Juventus je tudi na domačem terenu odpravil dunajsko Austrio z

POKAL PRVAKOV			
Osmina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Dinamo Dresden (NDR) - Malmoe (Šve.)	1:1	6:5	Dinamo
Crvena zvezda (Jug.) - Rangers (Škot.)	3:0	1:1	Crvena zvezda
Dinamo Bukarešta (Rom.) - Porto (Port.)	0:0	0:4	Porto
Real Madrid (Šp.) - Tirol (Avstrija)	9:1	2:2	Real Madrid
Bayern München (ZRN) - CSKA Sofija (Bol.)	4:0	3:0	Bayern
Lech Poznan (Pol.) - Olimpique (Fr.)	3:2	1:6	Olimpique
Napoli (It.) - Spartak Moskva (SZ)	0:0	3:5	Spartak
Milan (It.) - Bruges (Bel.)	0:0	1:0	Milan

POKAL POK. ZMAGOVALCEV			
Osmina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Dinamo Kijev (SZ) - Dukla Praga (ČSFR)	1:0	2:2	Dinamo Kijev
Manchester United (Ang.) - Wrexham (Wel.)	3:0	2:0	Manchester
Olympiakos (Gr.) - Sampdoria (It.)	0:1	1:3	Sampdoria
Fram Reykjavik (Isl.) - Barcelona (Šp.)	1:2	0:3	Barcelona
Montpellier (Fr.) - Steaua (Rom.)	5:0	0:3	Montpellier
Liege (Bel.) - Estrella Amadora (Port.)	2:0	0:1	Liege
Aberdeen (Škot.) - Legia Varšava (Pol.)	0:0	0:1	Legia
Austria Dunaj (Avs.) - Juventus (It.)	0:4	0:4	Juventus

POKAL UEFA			
Šestnajstina finala	1. tekma	2. tekma	Kvalific.
Fenerbache (Tur.) - Atalanta (It.)	0:1	4:1	Atalanta
Sporting (Port.) - Temišvar (Rom.)	7:0	0:2	Sporting
Real Sociedad (Sp.) - Partizan (Jug.)	1:0	danes	-
Magdeburg (NDR) - Bordeaux (Fr.)	0:1	0:1	Bordeaux
Brøndby (Dan.) - Ferencvaros (Madž.)	3:0	1:0	Brøndby
Luzern (Švi.) - Admira Wacker (Avstrija)	0:1	1:1	Admira Wacker
Heart of Midlothian (Šk.) - Bologna (It.)	3:1	0:3	Bologna
Katowice (Pol.) - Bayer Leverkusen (ZRN)	1:2	0:4	Bayer
Valencia (Šp.) - Roma (It.)	1:1	1:2	Roma
Črnomorec Odessa (SZ) - Monaco (Fr.)	0:0	0:1	Monaco
Craiova (Rom.) - Borussia Dortmund (ZRN)	0:3	0:1	Borussia D.
Omonia (Cip.) - Anderlecht (Bel.)	1:1	0:3	Anderlecht
Vitesse Arnhem (Niz.) - Dundee U. (Škot.)	1:0	4:0	Vitesse
Köln (ZRN) - Inter Bratislava (ČSFR)	0:1	2:0	Köln
Aston Villa (Ang.) - Inter (It.)	2:0	0:3	Inter
Torpedo Moskva (SZ) - Sevilla (Šp.)	3:1	1:2	Torpedo

izidom 4:0. »Junak«
srečanja je bil Roberto Baggio, ki je dosegel tri gole. Zanj in njegove soigralce je bila sinočnja tekma v bistvu le težji trening pred novimi prvenstvenimi nastopi.

POKAL UEFA

INTER - ASTON VILLA 3:0 (1:0)
STRELČI: Klinsmann v 7. min., Berti v 62. min. in Bianchi v 75. min.
INTER: Zenga, Bergomi, Brehme, Berti (Mandorlini), Ferri, Battistini (Paganini), Bianchi, Pizzi, Klinsmann, Matthäus, Serena.
ASTON VILLA: Spink, Price, Gray, McGrath, Mountfield (Olney), Nielsen, Daley, Platt, Birch, Cowans, Cascarino.
SODNIK: Spirin (SZ) KOTI: 8:1. GLEDALCEV: 70.000.
MILAN — Čeprav je bil odločilni tretji zadetek Bianchija neveljaven, ker je Pizziju pred podajo v sredino kazenskega prostora žoga ušla v out, je Interjeva zmaga povsem zaslužena. Milančani so namreč dobesedno oblegali angleška vrata od prve do zadnje minute. Nekaj

časa je Aston Villa še poskušal organizirati kak nevaren protinapad s hitrim Daleyjem, a kmalu so se Angleži povsem umaknili v lasten kazenski prostor in v vlogi branilca je igral celo napadalec reprezentance Platt. Tako pasivno igro je Inter spretno kaznoval.

BOLOGNA - HEART OF MIDLOTHIAN 3:0 (1:0)
STRELČI: Detari v 19. min., Villa v 74. min., Mariani v 85. min.
BOLOGNA: Cusin, Biodno, Cabrini, Bonini, Tricella, Villa, Mariani, Verga, Campione (Poli), Detari (Lorenzo), Nataristefano.
HEART OF MIDLOTHIAN: Smith, McKay, McKinlay, Levein, Kirkwood, McPherson, Colquhoun, Berry, Robertson (Crabbe), I. Ferguson, Bannan (McLaren).
SODNIK: Van Swieten (Niz.)
KOTI: 9:2 za Bologno. GLEDALCEV: 15.000.
BOLOGNA — Z izvrstno igro svojega najboljšega nogometaša, Madžara Lajosa Detarja, si je Bologna priborila uvrstitev v osmino finala pokala UEFA. Ekipo tre-

nerja Radiceja je čakala trda preizkušnja, saj je morala nadoknaditi dva gola zaostanka s prve tekme (1:3). Že v prvem polčasu je prav Detari povedel svoje v vodstvo, Madžar pa je bil odločilen tudi za drugi gol Ville. V tej akciji se je poskoval in je moral zapustiti igrišče, a svojo nalogo je bil do takrat že odlično opravil. Bologna je nato 5 minut pred koncem tekme še zaokrožila rezultat z lepim golom Marianija.

ROMA - VALENCIA 2:1 (1:0)
STRELČI: Giannini v 36. min., Völler v 63. min. (11-m), Fernando v 71. min (11-m).
ROMA: Zinetti, Tempestilli, Nela, Berthold, Aldair, Comi, Piacentini, Di Mauro, Völler, Giannini (Salsano), Rizzitelli (Pellegrini).
VALENCIA: Ochotorena, Quique, Boro, Arias, Giner, Bossio (Cuxart), Eloy, Roberto, Penev, Fernando, Zurdi (Fenoll).
SODNIK: Biguet (Francija).
KOTI: 6:2 za Valencio. GLEDALCEV: 47.000.
RIM — Romi je za napredovanje zadostoval že neodločen izid brez gola, nogometaši trenerja Bianchija pa so zmagali z goloma, ki sta ga dosegla Giannini v prvem polčasu in Völler iz enajstmetrovke, ki jo je sodnik dosodil zaradi prekrska nad Rizzitellijem. Gostje so znižali zaostanek z 11-metrovko Fernanda in se pogнали v napad, ker bi se z izenačenjem dvema goloma uvrstili v nadaljnje tekmojanje, a ni jim uspelo. Tekma na Olimpiku je bila vsekakor zanimiva in dopadljiva.

ATALANTA - FENERBACHE 4:1 (1:0)
STRELČI: Evair v 2. min., Perrone v 56. min., Nicolini v 57. min., Bonacina v 62. min., Ismail v 91. min.
ATALANTA: Ferron, Contratto (Monti), Pasciullo, Bonacina, Porini, Proгна, Stromberg, Bordin, Evair (De Patre), Nicolini, Perrone.
FENERBACHE: Schumacher, Ahmet (Erdi), Semih, Ercan, Mujdat, Gokhan, Ismail, Ridvan, Vokkri, Oguz, Aykut.
SODNIK: Assenmacher (Nemčija).
KOTI: 3:1 za Atalanto. GLEDALCEV: 18.000.
BERGAMO — Atalanta je nasula v mrežo nekdanjega reprezentančnega vratarja ZRN Schumacherja kar 4 gole in tako na najboljši način potrdila napredovanje v osmino finala pokala UEFA. Po zmagi v gosteh (1:0) in po голу Evairja v 2. minuti je imela Atalanta pristo pot do uvrstitve v naslednje kolo. Razigrala se je nato še v začetku drugega dela, ko je v petih minutah zabila tri gole. Gostje so dosegli častni zadetek ob izteku srečanja.

Danes Partizan proti Real Sociedadu

BEOGRAD — Danes bodo odigrali še srečanje med beograjskim Partizanom in španskim Real Sociedadom. V prvi tekmi so slavili Španci z 1:0, zato Partizana vodi v nadaljevanje le zmaga z dvema ali več goli razlike.

Član Triestine diskvalificiral za eno kolo Kazen tudi za Ceroneja

MILAN — V zvezi z zadnjimi tekmami A in B lige je športni sodnik najhujše kaznoval trenerja Rome Ottavia Bianchija, ki je diskvalificiran vse do 25. novembra zato, ker je na tekmi s Parmo zmerjal sodnika.
Kar se tiče igralcev je bil športni sodnik strožji z drugoligaši: Tarantino (Barletta) je bil namreč diskvalificiran za tri kola, Ceramicola (Salernitana) pa za dve. Med kaznovanimi s prepovedjo igranja za eno kolo je tudi branilec Triestine Cerone, ostali pa so: List (Foggia), Pisccedda (Avellino), Carrara (Bareltta), Marcato (Ascoli) in Zafaroni (Taranto).
V A ligi so bili za eno kolo diskvalificirani: Mariani (Bologna), Bonacina (Atalanta), Esposito (Cesena), Gregucci (Lazio) in Villa (Bologna).

Turner namesto Askewa
VIDEM — Ubeglega ameriškega košarkarja Askewa so pri Emmezeti nadomestili s Henryjem Turnerjem (200 cm). Možno je, da bo za Emmeze-to igral že na sobotni anticipirani tekmi s Teoremo iz Areseja. Isto velja za Whiteja, ki bo (verjetno začasno) zamenjal poškodovanega Kinga.
V Forliju so medtem poleg Mc Ado-oja zamenjali še Foxa, ki mora na operacijo v ZDA. Najeli so 204 cm visokega belopoltega centra Randyja Allena.

Holyfield aprila s Foremanom

NEW YORK — Novi svetovni prvak v boksarski teški kategoriji Evander Holyfield se bo aprila pomeril z veteranom Georgejem Foremanom. Nagradni sklad znaša 32 milijonov dolarjev, od teh jih bo prvak prejel 20. Obstaja nevarnost, da bo dvoboju priznala le zveza WBA, kajti zvezi WBC in IBF se zavzemata za to, da bi se Holyfield takoj spopadel s Tysonom.

Finale za veliki slam

LONDON — Mednarodna teniška zveza je objavila seznam 16 igralcev, ki se bodo od 11. do 16. t. m. v Frankfurtu potegovali za Masters. Pravico do nastopa imajo tenisti, ki so na štirih preizkušnjah za veliki slam dosegli največ točk. Le-ti so: Edberg, Lendl, Agassi, Gomez, Sampras, Ivanišević, Svensson, Muster, Wheaton, Noah, Čerkasov, Chang, Krickstein, Leconte, Curren, Bergström. Zadnji trije so nadomestili Beckerja, McEnroeja in Wilandra.
Zmagovalec bo zaslužil rekordna dva milijona dolarjev.

Mednarodni odbojcarski turnir v Ločniku

Goriška Občina in odbojcarsko društvo iz Ločnika prirejata v nedeljo mednarodni ženski turnir z udeležbo postav ATSC iz Celovca, Boteve iz Vrače (Bolgarija), Rogoze iz Maribora (1. slovenska liga) in domačega ojačenega Sansona.
Sporod turnirja v Ločniku: 9.30 Sanson - Rogoza; sledi Boteva - ATSC. Finale za 1. mesto bo ob 17. uri.

Sinoči derbi v košarkarski promocijski ligi Prva zmaga Cicibone

CICIBONA - SOKOL 71:64 (35:35)
CICIBONA: Bogatec, Simončič 8 (4:5), Čebulec 10 (2:5), Berton 1 (1:2), B. Pertot 5 (1:2), Lippolis 16 (2:4), Krasna, Zupin 9 (3:7), I. Bajc 13 (5:8), M. Pertot 9 (4:9).
SOKOL: Pertot, Terčon 6 (4:4), Klanjšček 8 (6:8), Gruđen, Pupis 12 (1:2), Devetak 11 (2:5), Sedmak 6, Aleksij Gruđen 12 (0:1), Ušaj 7 (0:4), Buzan 2.
PM: Cicibona 22:42; Sokol 13:24. TRI TOČKE: Pupis 3, Ušaj 1. PON: Terčon (31), Krasna (34), Sedmak (36), Aleksij Gruđen (40), Lippolis (40).
Tekma je bila napeta in veliko je bilo izgubljenih žog in napak na obeh straneh. Prvi polčas je bil izenačen, saj so sokolovci z Aleksijem Gruđnom in Terčonom prevladovali pod košema. Prav Terčon pa je bil sredi d.p. izključen zaradi grobe igre.
V drugem delu srečanja je Cicibona povedla, predvsem zaradi požrtvovalnosti Massima Krasne v obrambi, Boruta Pertota in Zupina v napadu. Prednost so cicibonaši obdržali s presingom, s protinapadi pa so izsilili veliko prostih metov. Zaradi petih osebnih napak so morali trije sokolovci na klopi in Cicibona je še lažje zadevala koš in dosegla prvo zmago. (Mitja)

odbojka

MLADINCI

VAL - RONCHI 3:0 (15:2, 15:10, 15:13)
VAL: Devetak, Kovic, Grauner, Mužič, Korečić, Gereon, Paoletti, Šfiligoi, Uršič, Korsič.
Ta tekma 3. kola je bila zelo važna, saj ekipa iz Ronk sodi med močnejše

prvenstva. Valovci so se tega zavedali, zato so na igrišče stopili zbrano in to se jim je tudi obrestovalo, zlasti v začetku tekme. Najbolj izenačen je bil 3. set, a zadnjo točko so si le zagotovili naši in tako zasluženoma zmagali. (M. R.)

Na Tržaškem

SLOGA SAGOR - CUS 3:0 (15:0, 15:1, 15:1)
SLOGA SAGOR: Grgič, Kralj, Andrej in Martin Maver, Milič, Mijot, Rijolino, Rupel, Spetič, Stopar.
V zaostali tekmi 1. kola so slogaši svojega nasprotnika nadigrali. V vrstah Sloge Sagor so nastopili vsi, tudi najmlajši igralci, poudarjati pa moramo, da naši fantje kljub slabemu nasprotniku na igrišču niso »zaspali«
in so izpeljali celo vrsto dobrih akcij.

(Inka)

MLADINKE

OLYMPIA - SOČA GOSTILNA DEVETAK 1:3 (6:15, 12:15, 15:10, 8:15)
OLYMPIA: Bratina, Bevilaqua, Brisco, De Biasi, Corsi, Carrara, Zotti, Princič, Komjanc, Bulfoni.
SOČA: E. M. in S. Černic, Tuniz, Devetak, Florenin, S. in K. Princič.
Igra ni bila zanimiva: preveč je bilo napak v sprejemu, zato je bil odločilne važnosti servis. Zaradi slabega sprejema pa tudi ni bilo žive igre ob mreži. Pokazala se je sicer kakšna zanimiva akcija. Derbi je vsekakor potrdil premoč sočank, ki pa niso v formi. Njihova šibka točka je bil sprejem, zaradi katerega so izgubile večino točk in tretji set. (E. Č.)

Peter Ažman k Riminiju

Od Košarkarskega kluba Bor smo prejeli s prošnjo za objavo.
Košarkarski klub Bor je sklenil dogovor za prestop svojega igralca Petra Ažmana klubu Marr iz Riminija, ki nastopa s svojo prvo ekipo v italijanski B-1 ligi. Dogovor je bil sklenjen v obliki posojilne pogodbe s pravico do odkupa. Peter bo v Riminiju član stalne postave mladinske ekipe tega društva, ki ima v svojih vrstah štiri trenutno najboljše italijanske mladince, članne državne mladinske reprezentance. Predvidena pa je tudi možnost, da nastopi v prvi članski postavi, katero trenira znani italijanski košarkarski izvedenec Piero Pasini.

V soboto ob 15. uri na 1. maju Šah ŠŠT

V soboto (ob 15. uri) bodo v Borovem športnem centru na sporedu prva tri kola tradicionalnega šahovskega turnirja, ki ga športna šola Trst prireja v okviru osnovnošolske olimpiade. Za turnir vlada med našimi najmlajšimi šahisti veliko zanimanje in bo gotovo privabil ne le številne tekmovalce, ampak tudi starejše ljubitelje te igre, ki bodo sledili bojem na črno-belih poljih. Organizatorji naprošajo nastopajoče, naj prinesejo šahovnice s seboj. (-boj-)

Tržaško teniško pokrajinsko prvenstvo v Miljah

Gajevac Aleš Plesničar postal pokrajinski prvak

Pred dnevi se je pri teniškem klubu v Miljah končalo tržaško pokrajinsko prvenstvo v tenisu za sedem različnih kategorij. Turnirjev so se udeležili ob veliki udeležbi tržaških teniških igralcev tudi nekateri gajevci, ki so pa nastopili s spremenljivo srečo.

Najbolje se je gotovo odrezal Aleš Plesničar, ki si je zaslužil naslov prvaka v kategoriji under 12 po finalnem srečanju, v katerem je s precejšnjo lahkoto premagal vrstnika od TCT Tiziana Del Degana. Aleš si je zaslužil tudi posebno priznanje za dosežene rezultate v letošnji sezoni. Borut Plesničar pa je nastopil v kategoriji under 14 in je v zahtevnejši konkurenci zasedel solidno tretje mesto, potem ko je šele v tretjem odločilnem setu predal polfinalno srečanje končnemu zmagovalcu Mateu Montesanu od ATO. Dobro se je uvrstila tudi C-kategorijna Cirila Devetti, ki je zasedla končno 4. mesto. V polfinalu je namreč zgubila z Michelo Ragusin (ATO).

LETOŠNJI POKRAJINSKI PRVAKI
C KATEGORIJA MOŠKI: Andrea Ravalico (TCT)
C KATEGORIJA ŽENSKÉ: Giovanna Della Nora (ATO)
NC MOŠKI: Claudio Giorgi (TCT)
UNDER 14 MOŠKI: Matteo Montesano (ATO)

UNDER 14 ŽENSKÉ: Arianna Turisi (ATO)
UNDER 12 MOŠKI: Aleš Plesničar (Gaja)
UNDER 12 ŽENSKÉ: Elena Floramo (ATO)

Naši košarkarji so se mudili na Češkoslovaškem

Lepa izkušnja za sokolovce

Sokolova članska košarkarska ekipa se je prejšnji teden mudila na Češkoslovaškem. Nabrežinci so s tem utrdili prijateljske stike s košarkarskim klubom Sokol iz Libohovic. Vas Libohovice se nahaja približno 70 km severno od Prage na poti, ki s češkoslovaške prestolnice vodi v Berlin.

Že prvi dan je naše športnike sprejel župan, ki jim je izrazil zadovoljstvo nad obiskom in vsakemu izročil občinski pečat. Po toplem sprejemu so si sokolovci ogledali tamkajšnje zanimivosti. Poleg tega so gostitelji poskrbeli tudi za celodnevni izlet v Prago. Naši košarkarji so imeli na razpolago športni center, v katerem so dve telovadnici in spalnice. V treh dneh so naši odigrali prav toliko tekem, s katerimi so obdržali dobro formo za promocijsko prvenstvo, ki je že v teku. Nabrežinci so z dobro igro in veliko zagrizenostjo v obrambi osvojili vsa tri srečanja in tako osvojili prvo mesto na turnirju, ki so ga gostitelji priredili ob tej priložnosti. Po turnirju je bilo na vrsti nagrajevanje, med katerim sta predstavnik oba Sokolov izrazila željo, da bi se take pobude v prihodnosti še ponovile.

LIBOHOVICE B - SOKOL 67:71 (30:37)
SOKOL: P. Busan 4 (2:2), Pertot 6, Terčon 2 (2:4), Klanjšček 2 (0:1), D. Busan 2, Gruden 14 (1:2), Caharija 11 (3:3), Pupis 4, Devetak 2 (0:2), Ušaj 13.

TRI TOČKE: Ušaj 3, Gruden 1.
LIBOHOVICE A - SOKOL 74:75 (35:32, 68:68)
SOKOL: P. Busan 8 (4:6), Pertot 2, Terčon 21 (8:11), Klanjšček 5 (3:4), D. Busan, Gruden, Caharija, 11 (1:5), Pupis 5, Devetak 11 (3:4), Ušaj 13 (5:6).

TRI TOČKE: Ušaj 2, Pupis in Terčon 1.
SOKOL - LOKOMOTIVE LIBEČEVES 78:65
SOKOL: P. Busan 10 (1:2), Pertot 6, Terčon 10 (2:6), Klanjšček 14 (5:6), D. Busan 2, Gruden 6, Caharija 18 (4:5), devetak 3, Pupis 5, Ušaj 5 (2:2).

TRI TOČKE: P. Busan 3, Devetak in Ušaj 1. (G. Č.)

MLADINCI

2. SKUPINA

BARCOLANA - CIBICONA 42:32 (80:79)

CIBICONA: Presel, G. Bajc 8 (5:7), Cecco, Cebulec 4 (0:1), Berdon 4 (0:2), Lippolis 6, B. Pertot 1 (1:2), Krasna 6, Cupin 16 (4:4), I. Bajc 30 (4:6), M. Pertot 2, Bogatec.

3 TOČKE: Bajc 1, I. Bajc 2.
Cibiconini mladinci so, žal, zamudili lepo priložnost, saj so 15 sekund pred koncem srečanja že vodili s točko razlike. V prvem polčasu je nasprotnik

boljše in bolj zagrizeno igral od naših in bil vedno v vodstvu. Srečanje se je popolnoma spremenilo v drugem polčasu, saj so naši z odločnim pressingom in dobro obrambo spravili nasprotnika v velike težave. V obrambi se je izkazal predvsem Pavel Lippolis, ki je polovil devet odbitih žog in dal kar dvanajst blokad. Zadnje minute srečanja so bile izenačene, tekmo pa je v zadnjih sekundah osvojila Barcolana. Med cibiconi se je izkazal Ivan Bajc, ki je dosegel 30 točk. (Mitja)

RICREATORI - SOKOL 69:59 (36:20)
SOKOL: M. Pertot, Cingerla, Matej Gruden 8 (1:5), A. Gruden 24, Stanissa 10, Dolhar 14 (1:2), Andrej Pertot 3, Kosma (0:2).

ON: Ricreatori 11, Sokol 11. PM: Ricreatori 4:9, Sokol 2:9. TRI TOČKE: Dolhar, Matej Gruden in Andrej Pertot 1.

Sokol je v okrnjeni postavi visoko izgubil v gosteh pri Ricreatoriju. V Sokolovih vrstah so bili namreč odsotni Andrej Škrk in Dario Brumat, ki sta poškodovana, ter Niko Golemac, ki je odpotoval na odsluženje vojaškega roka. Kljub temu je celotna ekipa igrala slabo. Izjema je le Andrej Gruden, ki je dosegel 24 točk. (A. Pertot)

Na tekmovanju pri Vareseju

Poletovi kotalkarji osvojili 2. mesto

Skupina petih Poletovih kotalkarjev se je pred dnevi udeležila v kraju Olgiate Olona pri Vareseju 10. trofeje Skating Top Stars.

Naši so se na tem tekmovanju odlično izkazali, saj so dosegli po dve prvi, dve drugi in eno četrto mesto. V kategoriji najmlajših je Tanja Romano spet pokazala svoj talent tako v obveznih likih kot v prostem programu. Zmagala je tudi poletovka Cristiana Merlo in to v kategoriji začetnikov, kjer je nastopilo dokašnje število predstavnikov. Maja Berzi pa je osvojila 4. mesto. Polet je dve drugi mesti osvojil med naraščajncami s Francesco Gurtner in med naraščajniki s Francescom Micalessijem. Vse te uvrstitve so pripomogle, da je Polet osvojil končno drugo mesto.

Najmlajše: 1. Tanja Romano (Polet) 35,5; 2. Stefania Geraldo (CFG Olona) 32,1; 3. Manuela Camatel (Asti) 26,2. Začetnice: 1. Cristiana Merlo (Polet) 36,7; 2. Marica Seccia (CFG Olona) 36,0; 3. Raffaella Beltrame (CFG Olona) 32,3; 4. Maja Berzi (Polet) 30,8. Naraščajniki: 1. Davide De Bronchetto (S. Benedetto del Tronto) 36,2; 2. Francesco Micalessi (Polet) 33,7. Naraščajnice: 1. Francesca Mondelli (Aurora Scandicci) 35,5; 2. Francesca Gurtner (Polet) 31,6. Ekipna lestvica: 1. Roller SK Savona; 2. Polet; 3. San Benedetto del Tronto.

Konec tedna se bo pričelo tudi promocijsko košarkarsko prvenstvo na Goriškem

Domovci s precej spremenjeno postavo

Z jutrišnjim anticipiranim srečanjem med Gradežem in Vilešami se bo ta teden pričelo promocijsko prvenstvo tudi na Goriškem. Kljub temu da bo letos nastopilo le osem ekip, bo prvenstvo trajalo nekoliko dlje kot lani. Košarkarska zveza je namreč sklenila, da bodo ekipe po izteku povratnih kol morale odigrati še dodatni sedem kol po sistemu, ki bo upošteval položaj na skupni lestvici.

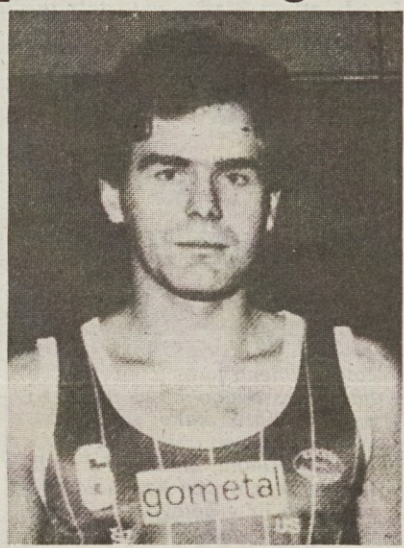
Slovenske barve bodo tudi tokrat branili domovci, ki so se v primerjavi z lanskim prvenstvom nekoliko okrepili. Z Domovo ekipo bosta namreč ponovno nastopila Mauro Kocjančič, ki je odslužil vojaščino, ter Giovanni Puiatti, ki se je po dveh letih znova odločil za nastop v naši sredini. Poleg belo-rdečih bodo nastopile še ekipe Goriziane in Senators iz Gorice, Albe iz Krmina, Corridonijs iz Fogliana, Polisontine iz Pierisa in ekipa Gradeža.

Domovci bodo v sobotnem prvem kolu igrali proti močni ekipi Corridonijs, ki spada med favorite za prestop v D ligo.

Domovce bo tudi letos vodil Peter Brumen. Pred pričetkom prvenstvenih bojev nam je zaupal: »Letošnje prvenstvo smo želeli odigrati v znatno spre-

menjeni postavi. Predvsem smo hoteli izboljšati izbor visokih igralcev. To nam, žal, v celoti ni uspelo. Dobili smo enega visokega krilnega igralca - prav na krilih smo bili tudi najslabše zasedeni - zato nam prihod-vrnitev Giovannija Puiattija pomeni zapolnitev velike vrzeli.

Brumen je takole nadaljeval: »Čemu v novo prvenstvo s kvalitetnejšo ekipo? Mislim, da si ekipa Doma povsem zasluži igrati kaj več kot le promocijsko prvenstvo, ki je kvalitetno na nekoliko nizki stopnji. Z igralci in društvom smo sklenili, da se v sezoni 90/91 osvoji čimboljše mesto. To je mesto, ki bi morda omogočilo prehod v višjo kategorijo. Če se nam to ne bo v celoti izpolnilo, moramo stremeti vsaj za tem, da bomo stalno v igri okrog prvega mesta, kajti le na ta način bomo uspeli kvalitetno napredovati. Trdna želja, močnejši trening, boljša prisotnost, odgovornost, to so glavne sestavine pravega uspeha. Priprava ekipe se je pričela v začetku septembra. Vse ni potekalo, kot smo načrtovali. Težave pa so bile različnih vrst, med drugim so nas pestile številne poškodbe. Igrali bomo podobno košarko,

Mauro Kocjančič

kakršno smo igrali lani. Želel bi, da bi uspeli zaigrati še odločnejše predvsem v obrambi. V napadu se je »toplima« rokama Košute in Orzana pridružil še

starosta ekipe Puiatti. S takšnimi strelci, ob borbenosti ostalih, bi nam uspešni nastopi ne smeli uiti. Želeli bi namreč nadaljevati s serijo uspehov, ki smo jih dosegli v lanskem drugem delu prvenstva«. (af)

POSTAVA DOMA

Livio SEMOLIČ	1961	178 cm p
Vanek BATTELLO	1969	188 cm k
Igor PRINČIČ	1961	197 cm c
Dušan KOŠUTA	1969	175 cm p
David ORZAN	1967	183 cm b
Peter GRUZOVIN	1967	183 cm b
Valter BRIC	1967	192 cm c
David AMBROSI	1972	190 cm k
Marko KOMEL	1965	178 cm b
Mauro KOCJANČIČ	1967	187 cm k
Giovanni PUIATTI	1958	194 cm k
Ugo DORNIK	1963	184 cm k

TRENER: Peter BRUMEN

Legenda. P = playmaker; K = krilni; C = center.

PARI 1. KOLA (9., 10. in 11. 11.)
Alba - Goriziana, Dom Gometal - Corridoni, Grado - Villesse, Polisontina - Senators.

Martin Marušič (Juventina) v selekciji naraščajnikov

predstavnik Martina Marušiča iz Štandreža.

Za mladega slovenskega nogometaša je to nagrada za prizadevanost in znanje, ki ga je letos že pokazal, ko je za člansko vrsto Juventine nastopil v deželni pokali in sestavljal izbor igralcev v samih prvenstvenih nastopih skupaj z Devetkom, Peršoljo in Peteanijem, ki so vsi člani naraščajniške postave. (r. p.)

šport na primorskem

Nekaterim primorskim ekipam v prvenstvih ne gre tako, kot so pred sezono načrtovali. To velja tudi za odbojkarje in odbojkarice. Kanalski Salonit, član 1. B zvezne lige, tudi po treh kolih ostaja na dnu lestvice brez točk. Res pa je, da v Skopju proti Vardaru objektivno ni imel kaj iskati, pa je kljub temu prikazal najboljše igranje v prvenstvu. Rezultat 0:3 vse-kakor ni odraz dogajanja na igrišču. Neprizadevanost pa so izgubile odbojkarice Nove Gorice, ki jih je v Ljubljani premagal tamkajšnji Partizan Tabor s 3:1. V slovenski ligi so prvič izgubile Koprčanke, Izolani pa so drugi zmagali.

Državne prvakinje v namiznem tenisu iz Foče so bile premočne tekmece za Primex Vrtojbo (rezultat je bil 5:1), toda Vrtojbenke so še vedno v okviru zastavljenih načrtov tekmovanje 1. zvezne lige. V drugi zvezni ligi pa je še brez točke Semedela.

Postojnski košarkarji so gotovo računali na boljši izkopiček v tekmovanju 1. B lige. Tokrat so ostali praznih rok. Zato pa »melje« v slovenski ligi Koper, ki je po 5. zmaji v vodstvu (Koper - Elektra 91:83).

Primorski »hit« sezone med rokometnimi ekipami je ajdovski Mlinotest. Ajdovke so četrti zmagale (nad Ferrothermom) in so na vrhu lestvice 2. zvezne lige. Burja je ponovno izgubila. V slovenski ligi za moške je primorski derbi s Ferrotehno dobil Jadran. (DK)

iz planinskega sveta

Povratak odprave Alpe Adria Sagarmatha Expedition

Člani mednarodne alpinistične odprave Alpe Adria Sagarmatha Expedition so se v torek končno vrnili iz Himalaje. Prispeli so na zagrebško letališče v poznih popoldanskih urah, v Ljubljani pa so se udeležili tiskovne konference na sedežu Planinske zveze Slovenije. Pozdravil jih je predsednik Zveze Andrej Brvar, Tomaž Jamnik pa je orisal prisotnim potek odprave. Omenil je seveda sponzorje, ki so finančno podprli odpravo, predvsem pa SPDT, ki je odpravo organiziral in se s štirimi svojimi člani (Dušanom Jelincičem, Lenartom Vidaliem, Davorjem Župančičem in Tatjano Gregori) tudi samo udeležilo.

Vertikala SPDT

Člani SPDT so v nedeljo, skupaj s člani Mladinskega odseka dokončali del Vertikale, ki gre iz Cerovelj preko Grmade in Jamelj do Doberdoba. Vertikalo se da sedaj neprekinjeno prehoditi iz Boljunca do Doberdoba. Od tu naprej je nova pot začrtana samo na karti, zato v društvu računajo, da bodo odsek Doberdob-Podgora dokončno markirali v prihodnjih tednih, če bo seveda vreme naklonjeno.

Martinovanje

Za martinovanje, ki bo v nedeljo, 11. t. m., v Spodnjem Tarbiju v Beneški Sloveniji, je še nekaj prostorov v avtobusu. Kdor bi se želel udeležiti praznovanja, naj se prijavi čimprej v uradu ZSSDI, Ul. sv. Frančiška 20 (tel. 747304). Z avtobusom, ki bo odpotoval ob 8. uri s Trga Foró Ulpiano v Trstu in ob 8.20 iz Sesljana, se bodo udeleženci pripeljali mimo Stare Gore v omenjeno beneško vas. Takoj po prihodu bo na sporedu krajši vzpon na bližnji hrib Hum. Sledilo bo kosilo v restavraciji Bella vista, kjer bodo na voljo razne beneške gastronomske specialitete. Ne bo manjkala dobra kapljica vina in seveda pečeni kostanj, ki jih bo društvo ponudilo vsem udeležencem. Povratak je predviden v večernih urah.

Izlet v Hrastovlje

18. t. m. je na sporedu izlet z osebni avtomobili v Hrastovlje z vzponom na Kubeč. Zbirališče ob 8.30 pri Kulturnem domu v Boljuncu. Izlet vodi Edvin Gombač, ki nudi vse potrebne informacije (tel. 754752). Hoje bo približno za dobre tri ure.

ROBERT DEVETAK

Na sliki (foto Zvonko Vidau): člani odprave Sagarmatha 90 Janez Jeglič, Marija in Andrej Štampfelj na zagrebškem letališču.

obvestila

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST

vabi vse člane in simpatizerje na martinovanje, ki bo v nedeljo, 11. t. m., v Spodnjem Terdiju v Beneški Sloveniji. Odhod avtobusa iz Trga Foró Ulpiano v Trstu ob 8. uri in iz Sesljana ob 8.20. Vpisovanja v uradu ZSSDI Ul. sv. Frančiška 20. tel. 740304. Informacije dobite pri Aleksiju Čivardiju tel. 415336.

PLANINSKA ODSEKA ŠZ SLOGA IN SK DEVIN

vabita na martinovanje v nedeljo, 11. t. m. Odhod iz Praprota ob 13. uri prek mejnega prehoda Gorenjsko na Trstelj (664 m). Družabnost in večerja v gostilni Tabor v Vojsčici. Za rezervacije Bruno Škerk (tel. 200236) in Viktor Stopar (tel. 226283).

ŠPORTNA ŠOLA TRST

obvešča, da bo prvi dan vadbe za predšolske otroke danes, 8. t. m., na stadionu 1. maj v Trstu, Vrdelska cesta 7 (tel. 51377) po sledečem sporedu: od 16. do 17. ure starejša skupina (4 in 5 let); od 17. do 18. ure vadba otrok z roditelji (2 in 3 leta).

ŠD BREG - REKREACIJA

sporoča, da je v teku rekreacijska telovadba v občinski telovadnici v Dolini, in sicer ob torkih in petkih ob 21. uri.

DSMO - REKREACIJSKA

TELOVADBA ZA ODRASLE
Sporočamo, da so že v teku ure rekreacijske vadbe v mali telovadnici italijanske srednje šole N. Sauro v Ul. D'Annunzio 48. Urnik: sredi in petek od 17. do 18. ure. Vadi prof. Igor Tul.

SK DEVIN in ŠD SOKOL
organizirata 10., 11. in 12. t. m., v prostorih KD I. Gruden sejem nove in rabljene smučarske opreme.

Darujte v sklad
Mitje Čuka

Naročnina: mesečna 20.000 lir - celoletna 240.000 lir; v SFRJ številka 7.000 - din, naročnina za zasebnike mesečno 70.- din, polletno 390.- din, letno 780.- din.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 51420-603-31593

ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglas: ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julij-ske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLI-EST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglasi: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

četrtek, 8. novembra 1990

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maglio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958

ČEDAD - Ul. Riletori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Rezultati ameriških vmesnih volitev, ki se jih je udeležilo rekordno nizko število volilcev Zmaga demokratov ni povsem ošibila teže Busheve republikanske stranke

NEW YORK — Republikanci se veselijo volilnega poraza. Naj se še tako čudno sliši, je trditev povsem v sozvočju z analizami izidov »vmesnih« volitev za obnovo dobršnega dela ameriškega dvodomnega parlamenta in nič koliko javnih uprav.

Na volitvah so zmagali demokrati, saj so si zagotovili večino v senatu in v predstavniskem domu, kljub zmagi pa jim ni uspelo popolnoma pregaziti republikancev, ki so v glavnem ohranili vse svoje predstavnike v senatu, saj so izgubili le enega zastopnika. Do globokega političnega preobrata ni prišlo, najbrž tudi zaradi tega ne, ker je velika večina Američanov ostala kar doma, kjer je na ekranu sledila projekcijam volilnih rezultatov. Po prvih podatkih je volilo le 35 odstotkov oseb z volilno pravico, kar pomeni, da je povprečje volilcev ponovno padlo.

Tako je po vmesnih volitvah ameriški parlament ohranil v bistvu svoje dosedanje oblike. Demokrati so sicer napredovali in si zagotovili solidno večino v obeh domovih, niso pa si zagotovili toliko predstavnikov, da bi lahko zaustavili predsednikov veto. Tudi stara washingtonska parlamentarna garda je ostala v glavnem nespremenjena. Kar 97 odstotkov senatorjev in 96 odstotkov poslancev je bilo potrjenih, kar pomeni, da so za sedaj propadli načrti o koreniti reformi ameriškega političnega življenja.

Otipljivejši bodo le posledice demokratske zmage na področju javnih uprav. V New Englandu bodo zamenjali večino dosedanjih županov, v Connecticutu so izvolili guvernerja, ki je kandidiral kot neodvisen, v Vermontu pa je bil izvoljen socialistični poslanec. Demokrati so izgubili zgodovinski Kennedyjev fevd v Massachusettsu, zato pa so republikanci propadli v Teksasu in Floridi. Sicer pa bodo morali nekateri republikanci upoštevati dejstvo, da je o njihovi zmagi odločala le peščica glasov. Tako je »washingtonski baron« Jesse Helms za las premagal temnopoltega kandidata demokratov, ki je bil vse do nedavnega povsem neznan odvetnik.

Še največ uspehov pa so želi tisti kandidati, ki so ne glede na stranko osredotočili svojo volilno kampanjo na ekološka vprašanja. Varstvo narave je očitno zanimivejše od težav z davčnim graježem in šibkim gospodarstvom, čeprav je na volitve nedvomno vplivala tudi senca zalivske krize.

Kandidatinja Dianne Feinstein je skupaj z možem izrazila prepričanje v zmago demokratske stranke

(AP)

Živela v bedi s premoženjem v stari torbi

VERONA — Umrla je v rešilcu, potem ko jo je obšla slabost v mestnem središču. V rokah je tiščala plateno torbico, sicer pa je bila prav bedno bitje. Si lahko predstavljate, kako so obstali zdravniki, ko so odkrili, da je pokojna, 82-letna Elpidia Faccioli, tiščala v naročju kar poldrugo milijardo lir v gotovini in v hranilnih knjižicah. Gospa Faccioli je živela kar se da skromno življenje. Pravzaprav so vsi mislili, da je revna kot cerkvena miš, čeprav je prejela mesečno pokojnino, ki je presegala štiri milijone lir.

Zdravniki so ugotovili, da gospa ni imela otrok, zato si bodo nepričakovano dedščino porazdelili nečaki, ki jih je kar enajst.

Združena Nemčija se v teh dneh spominja padca berlinskega zidu

BERLIN — Opolnoči 11. septembra lani je Madžarska na široko odprla meje z Avstrijo in vzhodnonemškim beguncem omogočila prosto pot na Zahod. Le slaba dva meseca kasneje, 9. novembra, pa je prvi kramp označil začetek konca berlinskega zidu, ki je 28 let predstavljal najbolj dramatičen simbol hladne vojne. Tako bo jutri preteklo že leto dni, odkar so prebivalci Vzhodnega in Zahodnega Berlina skupaj vzklikali: »Mi smo en narod!« Dogodki so se od takrat vrteli s filmsko naglico in že konec novembra lani je kancler Kohl v Bonn predstavljal svoj načrt o postopni združitvi obeh Nemčij. Takrat se je vse skupaj še vedno zdelo utopija, danes pa je združitve že zgodovina.

Toda pot do prave združitve je bila še dolga in o konkretni združitvi sta se najprej pogovarjala Kohl in takratni vzhodnonemški premier Modrow 19. decembra lani. Tem pogovorom so sledila Kohlova potovanja v Moskvo, saj je bilo vsem jasno, da je za združitve Nemčij potrebno predvsem soglasje Sovjetske zveze. Gorbačov je načelno pristal na združitve že februarja letos, marca pa so v NDR zmagali vzhodnonemški demokristjani, ki so v Kohlu videli »kanclerja enotnosti«. Šef vlade je postal demokristjan De Maiziere, v vladi pa so bili še socialni demokrati in liberalci.

Konec avgusta je bil podpisan dogovor o združitvi, 12. septembra pa so se štiri zmagovalke druge svetov-

ne vojne odpovedale svojim pravicam in Nemčija je spet pridobila popolno suverenost. Do združitve je prišlo 3. oktobra.

Toda vse se le ni končalo tako kot v pravljici. V nedeljo so se na Aleksander Platzu v Berlinu spet zbrali predstavniki gibanj, ki so pred letom dni začeli miroljubno revolucijo. Nosili so napise »Bili smo en narod« in celo »Mi smo nor narod«. S tem so hoteli najbrž opozoriti na sanje, ki se niso uresničile. Združitve, ki so si jo najbrž na Vzhodu želeli bolj kot na Zahodu, bo šele čez nekaj časa dala vse pozitivne rezultate, dotlej pa se bodo morali predvsem na Vzhodu sprijazniti tudi z negativnimi stvarmi, med katerimi je tudi vse večja nezaposlenost.

Zmrznjen kruh moti naše peke

RIM — Italijansko ministrstvo za zdravstvo je v bistvu že dalo zeleno luč prodaji zmrznjenega kruha, kar je običajna praksa v številnih državah Zahoda. To pa je takoj sprožilo negativne reakcije pekov, ki iz strahu pred nižjimi dohodki navajajo, da to sploh ne bi bil pravi kruh, temveč skrajno vprašljiv nadomestek. To vsaj trdi Fortunato Pedoto, vsedrjavni tajnik združenja italijanskih pekov, ki zahteva preklic tega privoljenja, ali vsaj enake norme kot za druga globoko zmrznjena živila. To bi avtomatično podražilo zmrznjen kruh, tako da bi bil sveži iz pekarn ponovno konkurenčen.

Resnici na ljubo pa si v drugih državah Evropske skupnosti ne zastavljajo podobnih vprašanj. Delno pečen in nato globoko zmrznjen kruh je s pojavom mikrovalovnih pečic postal skoraj nuja v industrijsko razvitih državah, kjer je čas tako dragocen, da ga ne moremo tratiti niti v pekarnah. Navsezadnje so tudi navadni rogljiči, ki jih v nekaterih italijanskih barih zjutraj namakamo v kapučine tako sveži, ker so komaj prišli iz mikrovalovne pečice. Za te rogljiče ni nihče vihal nosov, ne peki in ne slaščičarji, po vsem sodeč so pri kruhu večji interesi.

Studio Universal v plamenih

Silen požar je v noči na torek uničil pet setov (med katerimi tudi set, na katerem so snemali Dicka Tracyja) znanih studiov Universal. Škode je za milijone dolarjev

(Telefoto AP)

Črnoglede napovedi avstralskih zdravnikov zaradi tople grede

SYDNEY — Sodeč po črnogledih napovedih nekaterih klimatologov bodo podnebne spremembe zaradi efekta tople grede in redčenja ozonske plasti v stratosferi težko prizadele človeštvo. Avstralski svet za zdravstvene raziskave pa je šel še dlje, ko Avstralcem napoveduje skokovito povečanje rakastih obolenj, več astme in celo epidemije. Zdravniki so šli v zelnik tudi sociologom ob napovedi, da se bo zaradi podnebnih sprememb povečala brezposelnost, ljudje bodo postali asocijalni, napadali, tako da se bosta povečala tudi prestopništvo in kriminal.

Seveda se bo vse to zgodilo le v primeru, da se uresniči črnoglede napovedi klimatologov, za katere bo že v prihodnjih 40 letih avstralsko podnebje še bolj toplo in vlažno, katastrofalni cikloni pa bodo pustošili avstralsko celino.

Nihče ne dvomi, da smo priča pojavu tople grede, a tako katastrofalno prikazovanje ne koristi, ker povzroča odpor pri treznejših klimatologih, meteorologi pa že dalj časa navajajo, da se ne smemo prenehati, ker bi lahko vreme demantiralo take klimatologe. V takem primeru pa bi lahko opustili upravičeno skrb za pojav tople grede.

V Palermu spet mošeja

PALERMO — Po več kot devetih stoletjih bo muzejin v Palermu ponovno klical vernike k molitvi. Dežela je namreč v dogovoru s palermsko nadškofijo preuredila v mošejo cerkev San Paolino dei Giardinieri, ki ni bila več posvečena. S panoji so prekrili krščanske freske in latinske napise, odstranili klopi in oltarje, v smeri proti Mekki pa zgradili molitveno nišo (mihrab). Ključne mošeje so izročili predstavniku islamske skupnosti Džilanju Faješu.

Sudance čaka militarizacija

KARTUM — Vojaško-islamski režim v Sudanu je sklenil vojaško usposobiti vse muslimansko prebivalstvo, da bi bil kos ljudski osvobodilni fronti polkovnika Johna Garanga, ki jo sestavljajo kristjani in animisti iz sudanskega juga. Jug je namreč leta 1983 segel po orožju, ko je muslimanski sever začel s silo uvajati koransko pravo tudi med nemuslimanskim prebivalstvom. Splošno militarizacijo je napovedal brigadni general Babiker Abdul Mahmud.

Odpustitev diplomata

WASHINGTON — Iz State departmenta so sporočili, da so dokončno odslovili nekdanjega ameriškega diplomata Felixa Blocha, ki je bil dolgo let namestnik ameriškega veleposlanika na Dunaju. Po škandalu, do katerega je prišlo pred poldrugim letom, ko so ga obtožili, da je bil pravzaprav sovjetski vohun, je FBI skušal te obtožbe dokazati, vendar dokazov o njegovem sodelovanju s SZ ni bilo mogoče najti. Kljub temu so ga odslovili.

Pretor našel parkirišče

MILAN — Včeraj se je vrnil na delo pretor Lorenzo Purpura, ki je 31. oktobra odpovedal razpravo, ker ni našel parkirnega prostora pred sodno palačo. V torek popoldne ga je v zvezi s sporno zadevo zaslišal sodnik prizivnega sodišča Danzi, ki je zadolžen za upravni postopek proti pretorju.

Purpura je v svoj zagovor povedal, da je imel takrat visoko vročino, poleg tega pa je imel za sabo naporno zaslišanje pred Višjim sodnim svetom.

Z atentati zoper kronanje

TOKIO — Odgovornost za atentate, v katerih je 1. novembra izgubil življenje en policaj, drugih pet je bilo ranjenih, je prevzela najbolj znana japonska levičarska prevratniška skupina. V svojem sporočilu pravi »revolucionarni svet delavcev«, da so bili atentati (podtaknili so bombe v spalnico policijske postaje v Sinjuku) znamenje protesta zoper kronanje cesarja Akihita. Teroristična organizacija je začela delovati že konec šestdesetih let.